

T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE FİNANSMAN PROGRAMI

SÜRDÜRÜLEBİLİR RAPORLAMANIN İŞLETMELER
AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÖRNEK BİR
UYGULAMA

Özlem KARACA

Danışman
Prof. Dr. Mahmut KARĞIN

MANİSA – 2019

T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE FİNANSMAN PROGRAMI

SÜRDÜRÜLEBİLİR RAPORLAMANIN İŞLETMELER
AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÖRNEK BİR
UYGULAMA

Özlem KARACA

Danışman
Prof. Dr. Mahmut KARĞIN

MANİSA – 2019

	T.C. MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu	FRYL-031
	YÜKSEK LİSANS EĞİTİMİ FORMLARI Tez Savunma Sınavı Tutanağı	Yayınlanma Tarihi	26/03/2018
		Revizyon No/Tarih	2/23/03/2018
		Sayfa	1/1

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 11/06/2019 tarih ve 19/18 sayılı toplantısında oluşturulan jürimiz tarafından Manisa Celal Bayar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin 9. Maddesi gereğince Enstitümüz İşletme Anabilim Dalı Muhasebe Finansman Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Özlem KARACA'nın "Sürdürülebilir Raporlamanın İşletmeler Açısından Değerlendirilmesi ve Örnek Bir Uygulama" konulu tezi incelenmiş ve aday 05/07/2019 tarihinde saat 14:00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra ⁶⁰ dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin,

BAŞARILI olduğuna OY BİRLİĞİ
DÜZELTME yapılmasına * OY ÇOKLUĞU
RED edilmesine ** ile karar verilmiştir.

BAŞKAN
Doç.Dr. Koray KAYAKIDARİ
Prof. Dr. Mahmut Kargın
Doç. Dr. Alper ERSEKİN
ÜYE
ÜYE

Evet Hayır

Tez, burs, ödül veya Teşvik programına (Tüba, Fullbright vb.) aday olabilir.

Tez, mutlaka basılmalıdır.

Tez, mevcut haliyle basılmalıdır.

Tez, gözden geçirildikten sonra basılmalıdır.

Tez, basımı gereksizdir.

* Bu halde adaya 3 ay süre verilir. İkinci tez savunma sınavında da başarısız olan öğrencinin Enstitü ile ilişkisi kesilir.

** Bu halde adayın Enstitü ile ilişkisi kesilir.

Hazırlayan
Enstitü Sekreteri

Onaylayan
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum ‘Sürdürülebilir Raporlamanın İşletmeler Açısından Değerlendirilmesi ve Örnek Bir Uygulama’ adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

02.01.2019

Özlem KARACA

ÖZET

SÜRDÜRÜLEBİLİR RAPORLAMANIN İŞLETMELER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ; ÖRNEK BİR UYGULAMA

Son dönemlerde işletmeler kar elde etmenin yanında rekabet avantajı elde etmek, uzun vadede değer yaratmak, riskleri anlayabilmek ve fırsatları daha iyi değerlendirmek gibi amaçlar ile sosyal, çevresel ve ekonomik performanslarını izleyerek sürdürülebilirlik raporları hazırlama ihtiyacı duymuşlardır. Buna bağlı olarak bugün dünyada işletmeler tarafından düzenli olarak hazırlanan bir rapor haline gelmeye başlamış ve hazırlanan rapor sayısında artış olduğu gözlenmiştir. Ülkemizde ve birçok ülkede gönüllülük esasına göre hazırlanan bu raporlar, çevreye duyarlı işletmelerin sürdürülebilirliği ne derecede önemseydiğini göstermektedir.

Bu tezin hazırlanma amacı; işletmelerde sürdürülebilirlik, kurumsal sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir raporlama kavramları, sürdürülebilirlik raporlarının önemini, ilkelerini, işletmelere sağladığı katkıları, tarihsel gelişimini, sürdürülebilirlik ile ilgili raporlama çerçevelerini incelemektir. Aynı zamanda Türkiye’de işletmelerin GRI-G4 (Küresel Raporlama Girişimi-G4) ve GRI-G3.1 (Küresel Raporlama Girişimi-G3.1) rehberine göre yayınladıkları sürdürülebilirlik raporlarının içerik endeksi değerlendirilerek performans göstergelerini analiz etmek ve raporlarını hazırlarken kılavuz niteliğinde bir uygulama yapmaktır.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, sürdürülebilirlik, kurumsal sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir raporlama kavramı, sürdürülebilir raporların tarihsel gelişim süreci, kapsamı, işletmelere sağladığı katkılar ve raporlama türleri ele alınmıştır. İkinci bölümünde, sürdürülebilirlik ile ilgili standartlara ve endekslere değinilmiştir. Tezin üçüncü bölümünde, Türkiye’de sürdürülebilirlik raporlarını GRI-G4 Raporlama İlkelerine ve GRI-G3.1 Raporlama İlkelerine göre hazırlayan işletmelerin içerik endeksi incelenerek performans göstergeleri analiz edilmiş ve karşılaştırılmıştır. Yapılan analiz sonucunda raporları kullanan işletmelerin göstergeleri hangi düzeyde uyguladıkları ölçülmüştür. GRI-G4 (Küresel Raporlama Girişimi-G4) ve GRI-G3.1 (Küresel Raporlama Girişimi-G3.1) rehberlerinin ikisini de kullanarak rapor hazırlayan 30 işletme olmuştur.

İşletmelerden bir firma iki raporda da bütün göstergelerini açıklayarak sürdürülebilirlik açıklama skorunu değiştirmemiştir. 25 işletmenin sürdürülebilirlik açıklama skorunda bir azalma olduğu, 4 işletmenin sürdürülebilirlik açıklama skorunda artış olduğu gözlenmiştir. GRI-G3.1 (Küresel Raporlama Girişimi - G3.1) Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkelerine göre rapor hazırlayan 8 işletmenin aynı zamanda, GRI-G4 (Küresel Raporlama Girişimi - G4) Raporlama İlkelerine göre de rapor hazırladığı gözlenmiştir. Buna göre işletmeler raporlarını hazırlarken ekonomik, sosyal, çevresel performanslarının etkilerini daha az dikkate almakta ve daha az şeffaf davranmaktadır. Bazı işletmelerin ise sürdürülebilirlik raporlarına daha fazla önem verdiği ve faaliyetlerini çevresel, sosyal ve ekonomik gerekliliklerini şeffaflık ve hesap verilebilirlik anlayışı ile hazırladığı görülmüştür. Kısaca işletmelerde şeffaflığın ve hesap verilebilirliğin artırılması için çevresel, sosyal ve ekonomik performansları ile ilgili açıklamalarını artırmaları gerektiği anlaşılmaktadır.

ABSTRACT

ASSESSMENT OF BUSINESS SUSTAINABILITY REPORTS; MODEL PRACTICE

In recent days, companies need to prepare Sustainability Reports by monitoring social, environmental and economical performances with the purpose of having better benefit from opportunities, understanding characteristics of the risks, creating long-term values and obtaining rivalry advantages besides making profit. Therefore, nowadays these reports are being prepared regularly by companies all around the world; and it is determined that the number of prepared reports increase gradually. These reports, which are today prepared on a volunteer basis in our country and in many other countries, is actually an indicator that shows at what degree companies care about the environment.

The purpose of preparing this Thesis is to examine sustainability in companies, corporate sustainability, terms used in sustainability reports, significance and principles of sustainability reports, their contribution to companies, their historical development, reporting frames in connection with sustainability. At the same time, it aims to analyse performance indicators by evaluating content index of these sustainability reports published by companies in Turkey in Accord with GRI-G4 Guide (Global Reporting Initiative – G4) and GRI-G3.1 Guide (Global Reporting Initiative – G3.1); and to perform a Practice in the quality of a guide for preparation of sustainability reports.

This study constitutes of three main parts. In part I, following topics are discussed: sustainability, corporate sustainability, terms used in sustainability, historical development, scope of sustainability reports, and their contributions to companies and, finally, types of reporting. In part II, sustainability and relevant standards and indexes are discussed. In part III, performance indexes are analysed by examining content indexes of companies that prepare Sustainability Reports in accord with GRI-G4 Reporting Principles and GRI-G3.1 Reporting Principles in Turkey; and consequently necessary comparisons are made. At the end of such analysis, the degree of implementation of these indicators by companies that make use of these reports is measured. 30 Companies prepared Sustainability Reports in

accord with GRI-G4 Guide (Global Reporting Initiative – G4) and GRI-G3.1 (Global Reporting Initiative – G3.1). One of the Companies did not affect its Sustainability Explanation Score by mentioning all indicators in both reports. Sustainability Explanation Score of 25 Companies decreased whilst Sustainability Explanation Score of remaining 4 Companies increased. It is observed that 8 Companies, which prepared Sustainability Reports in accord with GRI-G3.1 Guide (Global Reporting Initiative – G3.1) Sustainability Reporting Principles too. In other words, it can be told that Companies care less about effects of economic, social and their environmental performances when they are preparing said reports; and, they are less transparent. Some Companies seem to care more about their Sustainability Reports and, on these reports, these companies mentioned their activities, environmental, social and economic requirements with the understanding of transparency and accountability. In summary, it is determined that: in order to increase transparency and accountability in companies, it is necessary for them to provide more information about their environmental, social and economic performances.

TEŐEKKÜR

Tez alıŐmama baŐladıđım günden bugüne kadar alıŐmamın her aşamasında bana destek olan, bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım Sayın Prof. Dr. Mahmut KARĐIN' a ve Sayın Do. Dr. Koray KAYALIDERE' ye, çalıŐmalarım sırasında manevi desteğini her zaman hissettiğim annem Őhriban ALTIN' a, değerli arkadaŐım Nilay ÖZGARİP' e, sevgili eŐım Turan KARACA ve kızım Ela KARACA' ya en içten teŐekkürlerimi sunarım.

Çalışmanın finans çevrelerine ve ilgililere katkıda bulunması temennisiyle.

Özlem KARACA

Manisa, 2019

İÇİNDEKİLER

EKLER LİSTESİ	1
---------------------	---

GİRİŞ	1
-------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR RAPORLAMA KAVRAMI

1.1. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI	3
1.1.1. Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilirlik Raporlaması İle İlgili Literatür	6
1.2. KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE UNSURLARI	8
1.2.1. Sürdürülebilirlik Kalkınma	11
1.2.1.1. Sürdürülebilir Kalkınmanın Hedefleri	12
1.2.1.2. Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri	13
1.2.2. Kurumsal Sosyal Sorumluluk	13
1.2.3. Sosyal Paydaş Teorisi	15
1.2.4. Kurumsal Hesap Verebilirlik Teorisi	16
1.3. KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASI	17
1.4. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARININ İŞLETMERE SAĞLADIĞI KATKILAR	21
1.5. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARININ TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ	24

İKİNCİ BÖLÜM

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASI İLE İLGİLİ STANDARTLAR VE ENDEKSLER

2.1. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASI STANDARTLARI	29
2.1.1. Küresel Raporlama Girişimi (GRI).....	29
2.1.1.1. GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlaması Kılavuzu	32
2.1.1.1.1. GRI Raporlama Çerçevesi.....	32
2.1.1.1.2. GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkeleri	33
2.1.1.1.3. GRI G3.1 Uygulama Seviyeleri	35
2.1.1.2. GRI G4 Sürdürülebilirlik Raporlaması Kılavuzu	37
2.1.2. AA1000 Standartları	41
2.1.3. SA 8000 Sosyal Sorumluluk Standardı.....	42
2.1.4. Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi	45
2.1.5. OECD Çok Uluslu Şirketler Genel İlkeleri.....	47
2.1.6. IFC Performans Standartları	48
2.2. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSLERİ	48

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARININ GRI G3.1 VE GRI G4 STANDARTLARINA GÖRE ANALİZİ VE KARŞILAŞTIRILMASI

3.1. ÖRNEK UYGULAMA.....	.50
3.1.1. GRI G3.1 Standardını Kullanan İşletmelerin Sürdürülebilirlik Raporlarının Analizi ve Karşılaştırılması.....	.51
3.1.1.1.GRI G3.1 Standardını Kullanan İşletmelerin Performans Göstergeleri....	.60
3.1.2. GRI G4 Standardını Kullanan İşletmelerin Sürdürülebilirlik Raporlarının Analizi ve Karşılaştırılması.....	.72
SONUÇ	.98
KAYNAKÇA	102
EKLER.....	110

KISALTMALAR DİZİNİ

AA1000	Hesap Verebilirlik 1000
AB	Avrupa Birliği
BIST	Borsa İstanbul
BM	Birleşmiş Milletler
CERES	Coalition for Environmentally Responsible Economies (Çevreye Duyarlı Ekonomiler Koalisyonu)
GRI	Kürese Raporlama Girişimi
GRI G3.1	Küresel Raporlama Girişimi G3.1
GRI G4	Küresel Raporlama Girişimi G4
GSMH	Gayri Safi Milli Hâsıla
GSYİH	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
IFC	Uluslararası Finans Kurumu
ISO	Uluslararası Standartlar Organizasyonu
KSS	Kurumsal Sosyal Sorumluluk
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
UNCED	Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı
UNEP	Birleşmiş Milletler Çevre Programı
WCED	Dünya Çevre ve Geliştirme Komisyonu

TABLolar LİSTESİ

Tablo- 1: Sürdürülebilirlik Yaklaşımına Katkısı Olan Gelişmeler

Tablo- 2: Kurumsal Sürdürülebilirliğin Boyutları

Tablo- 3: İşletme Paydaşları

Tablo- 4: Sürdürülebilirlik İle İlgili Raporlama Çerçevesi

Tablo- 5: Sürdürülebilirlik Raporlarının İç ve Dış Faydaları

Tablo- 6: Sürdürülebilirlik Raporları GRI Ölçüleri

Tablo- 7: GRI G3.1 Uygulama Seviyeleri ve Maksimum Puan

Tablo- 8: GRI G4 Kılavuzunda Yer Alan Kategori ve Unsurlar

Tablo-9: GRI G4 Kılavuzuna Göre Hazırlanan Sürdürülebilirlik Raporlarının Puanlarının Hesaplanmasında Esas Alınan 121 Raporlama İlkesi

Tablo- 10: Birleşmiş Milletler Küresel Sözleşmesi 10 İlkesi

Tablo- 11: OECD Çok Uluslu Şirketler Genel İlkeleri

Tablo- 12: Dünyada Sürdürülebilirlik İle İlgili Endeksler

Tablo- 13: GRI G4 Raporlama İlkelerine Eklenen 27 İlke

Tablo- 14: GRI G3.1 Standardını Kullanan İşletmelerin İçerik Analizi Özeti

Tablo- 15: GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

Tablo- 16: GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru Sıralaması

Tablo- 17: GRI G4 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

Tablo- 18: GRI G4 Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru Sıralaması

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil- 1: Kurumsal Sürdürülebilirliğin Temelleri

Şekil- 2: Kurumsal Raporların Tarihi Gelişimi

Şekil- 3: GRI Sürdürülebilirlik Raporlama Kılavuzuna Göre 2008-2017 Yılları Arasında Sürdürülebilirlik Raporu Hazırlayan İşletme Sayısındaki Değişim

Şekil- 4: GRI Sürdürülebilirlik Raporlama Kılavuzuna Göre 2008-2017 Yılları Arasında Sürdürülebilirlik Raporu Sayısındaki Değişim

Şekil- 5: GRI' nın Tarihsel Gelişimi

Şekil- 6: GRI Sürdürülebilirlik Raporlama Kılavuzu Türlerine Göre İşletmelerin Hazırladığı Raporlama Sayısı Dağılımı

Şekil- 7: GRI Sürdürülebilirlik Raporlaması Kapsamı

Şekil- 8: GRI İlkelerine Göre Raporlama Süreci

EKLER LİSTESİ

EK 1: Firmaların İçerik Analizi Puanı (Ek, Appendix)

EK 2: GRI G4 Kılavuzuna Göre 121 Raporlama İlkesi

GİRİŞ

Sanayi Devriminin etkisiyle birlikte teknolojik gelişmeler hız kazanmış ve buna bağlı olarak küçük atölyeler yerini büyük üretim yapan işletmelere bırakmıştır. İşletmelerdeki büyümeye paralel olarak çalışan sayısında artışlar meydana gelmiş bununla birlikte çalışanlar arasında ücret dağılımında adaletsizlikler, çocuk işçilerin çalıştırılması ve yaşanan sağlık sorunları, çevre kirliliği gibi sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu gibi sorunların ortaya çıkması işletmelerin ekonomik, çevresel ve sosyal faaliyetlerinin ele alındığı sürdürülebilirlik kavramının gündeme gelmesine ve giderek önem kazanmasına neden olmuştur.

Sürdürülebilirlik, hayat standartlarını değiştirmeden, çevreyi koruyarak gelecek kuşaklara yaşanabilir bir dünya bırakmaktır. Sürdürülebilir bir dünya için devletlerin, kurumların, sivil toplum kuruluşlarının, işletmelerin, toplumun ve ilgili diğer grupların sürdürülebilirlik anlayışını benimsemesi gerekmektedir. Doğal kaynakların bilinçsizce kullanımı konusunda eleştirilen işletmeler iyi ve temiz bir gelecek için sürdürülebilirlik raporları hazırlamaktadır.

Sürdürülebilirlik raporları işletme faaliyetlerinin ekonomik, çevresel ve sosyal etkilerinin paydaşlara aktarılmasına yardımcı olan rapor türleridir. Sürdürülebilirlik raporları Avustralya, Fransa, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Hindistan, İtalya ve Japonya gibi ülkelerde zorunlu düzenlemelere bağlı olmasına rağmen ülkemizde ve dünyanın birçok ülkesinde gönüllülük esasına göre hazırlanmaktadır. Sürdürülebilirlik endeksleri ise sürdürülebilir raporların hazırlanması ve benimsenmesi konusunda kurum ve kuruluşları teşvik etmektedir (Aracı ve Yüksel, 2016: 1-17).

İşletmeler arasında ortaya çıkan rekabet yarışı varlıklarını sürdürmek isteyen ve uzun vadede değer yaratmak isteyen işletmelerin, ekonomik performanslarının yanında çevresel ve sosyal performanslarını da raporlayarak bilgi kullanıcılarına sunma ihtiyacını doğurmuştur. İşletmeler ekonomik, sosyal ve çevresel faaliyetlerini şeffaflık ve hesap verebilirlik anlayışı ile bilgi kullanıcılarına sürdürülebilir raporlar aracılığı ile sunmaktadır. Sürdürülebilirlik raporları bilinçli toplumlarda ve çevreye duyarlı işletmeler tarafından kar elde etmenin ötesinde yatırımcıların, yöneticilerin, devletin ve ilgili diğer grupların çıkarlarını korumaktadır. Bu durumda sürdürülebilirlik raporlarını oldukça popüler hale getirmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde sürdürülebilirlik kavramı ve sürdürülebilirlik yaklaşımına katkısı olan gelişmeler, kurumsal sürdürülebilirlik ve unsurları, kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması, sürdürülebilirlik raporlarının işletmelere sağladığı katkılar ve sürdürülebilirlik raporlarının tarihsel gelişim süreci açıklanmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde sürdürülebilirlik ve sürdürülebilirlik raporlaması ile ilgili standartlar ve endekslere değinilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde şeffaflık ve hesap verilebilirlik anlayışı ile Türkiye’de GRI G3.1 ve GRI G4 Raporlama İlkelerine göre sürdürülebilirlik raporlarını hazırlayan işletmelerin içerik endeksleri incelenerek çevresel, sosyal ve ekonomik performans göstergelerini hangi düzeyde uyguladıkları analiz edilerek raporlar arasında karşılaştırma yapılmıştır. Raporlar arasında yapılan karşılaştırma sonucunda işletmelerin sürdürülebilir bir büyüme sağlayıp sağlamadıkları, işletmede değer yaratıp yaratmadığı değerlendirilmiştir.

Yapılan analizler sonucu, işletmeler raporlarını hazırlarken ekonomik, sosyal, çevresel performanslarının etkilerini daha az dikkate almakta ve daha az şeffaf davranmaktadır. Bazı işletmelerin ise sürdürülebilirlik raporlarına daha fazla önem verdiği ve faaliyetlerini çevresel, sosyal ve ekonomik gerekliliklerini şeffaflık ve hesap verilebilirlik anlayışı ile hazırladığı görülmektedir. Buna göre işletmelerde şeffaflığın ve hesap verilebilirliğin artırılması için çevresel, sosyal ve ekonomik performansları ile ilgili açıklamalarını artırmaları gerektiği anlaşılmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR RAPORLAMA KAVRAMI

1.1. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI

Sürdürülebilirliğin, son dönemlerde önem kazanmaya başlayan ve işletmeler tarafından çokça kullanılan bir kavram haline geldiği görülmekte ve birçok ülke, kurum, kuruluş ve araştırmacı tarafından desteklenmektedir. Sürdürülebilirlik düşüncesi işletmelerin kültürlerinin yanında alışkanlıklarını, yaşam tarzlarını ve planlarını da değiştirmektedir (Karğın vd., 2013: 113-125).

Onion ve Charles (1964), Latince “sustinere” kelimesinden gelen “sürdürülebilirlik” (sustainability) kavramını, sözlüklerde farklı anlamlarda kullanılmış olmasına rağmen; gerçek anlamı sürdürmek, desteklemek, var olmak ve devam etmek olarak kullanıldığını ileri sürmüşlerdir (Ergün, ve Çobanoğlu, 2012: 97-123).

Sürdürülebilirlik düşüncesinin ilk defa 19. yüzyıl başlarında literatürde kendini göstermeye başladığı söylenebilir (Bozdoğan, 2005: 1011-1028). Bu kavram resmi olarak ilk kez 1987 yılında Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu (WCED) tarafından yayımlanan “Ortak Geleğimiz Raporu’nda” (Brundtland Raporu) sürdürülebilir kalkınma ifadesiyle yer almıştır (Aksu, 2011: 1-33). Brundtland Raporun’ da gittikçe artan çevresel sorunlar karşısında çevresel gelişme ve ekonomik kalkınma arasındaki hayati bağın kurulması ve gelişmenin “sürdürülebilir” olması insanlığın çıkış yolu olarak kabul edilmiştir (IULA-EMME, 1997: 3).

Brundtland Raporu’nda sürdürülebilir gelişme, insanların kendi ihtiyaçlarını karşılayıp gelecek nesillere bu ihtiyaçların yokluğunu aratmayacak şekilde bırakmasıdır (Mori ve Christodoulou, 2012: 94-106; Çelik, 2018: 3).

Chapin ve diğerleri sürdürülebilirliği, ekolojik sistemin unsurlarını, süreçlerini ve üretkenliğini gelecekte de sürdürebilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Chapin vd., 1996: 1016-1037; Kestane, 2016: 6).

Soubbotina (2004) Sürdürülebilirliğin, eşitlik ile alakalı olduğunu ve kaynakların aynı nesil içinde veya nesiller arasında adil ve dengeli dağıtılabilmesi için çevresel, sosyal ve ekonomik alanlarda işbirliği yapılması gerektiğini belirtir.

Dolayısıyla herkesin refahı için fırsatların eşitliğine dikkat çeker (Soubbotina, 2004: 9-10).

Sürdürülebilirlik şu şekilde de tanımlanmaktadır: ‘‘sürdürülebilir kalkınma gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme yeteneğinden ödün vermeden, mevcut nesillerin ihtiyaçlarını karşılayan bir gelişmedir’’ (Sustainability Framework, 2011: 19).

Karaman’a (1996) göre sürdürülebilirlik, aktif ve proaktif unsurları beraber barındırmakta; bir toplumun, ekosistemin ya da sürekliliği olan herhangi bir sistemin işlerini kesintisiz, bozulmadan ya da sistemin hayati bağı olan ana kaynaklara aşırı yüklenmeden devam ettirebilme yeteneği olarak da tanımlanmaktadır (Karaman 1996: 102)

Bu tanımlar ışığında sürdürülebilirlik; insanlar tarafından, bütün canlıların hayatta kalabilmesi ve varlığını sürdürebilmesi için elinde bulunan doğal kaynakları yok olmasına fırsat vermeden en iyi biçimde kullanması ve gelecek nesillere bırakabilmesi olarak tanımlanabilir.

Küreselleşmenin etkisiyle birlikte sanayileşmenin hızla gelişmesi işletmelerin faaliyetlerinin karmaşık hale gelmesine ve işletme sayısında artışa neden olmuştur. Bu durum kimyasal atıkların çevreye bırakılması ve gerekli önlemlerin alınmaması, ozon tabakasının zarar görmesine ve buna bağlı olarak iklim değişiklikleri yaşanması gibi olaylara neden olabilmektedir. Yaşanan bu gelişmelere paralel olarak günümüzde sürdürülebilirlik kavramı araştırmacılar, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları ve diğer ilgili gruplar tarafından sıklıkla gündeme getirilmeye ve alternatif fikirler üretilmeye başlanmıştır. Bu arayışların sonucunda sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için çeşitli sözleşmeler, standartlar, ilkeler yayınlanmıştır ve yayınlanmaya devam etmektedir. Bu gibi uygulamaların kalıcı olması için hükümetlere, kurum ve kuruluşlara, toplumun ilgili tüm kesimlerine büyük sorumluluklar düşmektedir.

Sürdürülebilirlik yaklaşımı incelendiğinde, 1960’lı yıllardan itibaren üzerinde durulmasına rağmen Brundtland Raporu ile popülerlik kazanmıştır. Bu kavram 20 yıl gibi bir sürede pek çok girişimcinin, danışmanın, akademisyenin ve diğer grupların ilgisini çekmiştir. Sürdürülebilir gelişme kavramı etkili ve geniş katımlı oluşumlar aracılığıyla dünya çapında kabul görmüştür. Bu kavramın yaygınlaşmasında katkısı olan gelişmeler Tokgöz ve Önce’ nin çalışmasından

uyarlanarak aşağıdaki tabloda sırasıyla ele alınmıştır (Seçkin, 2009: 26-27; Kestane, 2016: 9-11).

Tablo 1: Sürdürülebilirlik Yaklaşımına Katkısı Olan Gelişmeler

YIL	GELİŞMELER	AÇIKLAMA
1972	Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı (United Nations Conference on Human Environment)	Birleşmiş Milletler tarafından düzenlenen konferansın üzerinde durduğu konulardan biri çevrenin korunması ve geliştirilmesi için insana yön verecek ve ortak ilkeler geliştirecek bir sistemin oluşturulmasıdır. Bununla birlikte, kaynak kullanımında kuşaklar arasında adil ve dengeli bir şekilde ekonomik, sosyal ve çevre ilişkilerini vurgulayan ilkeler geliştirmiştir. Bu ilkeler sürdürülebilir gelişmenin dayanaklarına vurgu yapmıştır.
1977	Uluslararası Çalışma Örgütü Çokuluslu Şirketler ve Sosyal Politika ile İlgili İlkeler Üçlü Bildirgesi	Mart 2000 yılında revize edilen söz konusu uluslararası belgede yer alan ilkeler arasında çok uluslu şirketlere, hükümetlere, işçi ve işveren kuruluşlarına, istihdam, eğitim, çalışma ve yaşam koşulları gibi alanlarda yol gösterici tavsiyelerde bulunulmuştur.
1987	Dünya Çevre ve Gelişme Komisyonu (The World Commission on Environment and Development- WCED)	Dünya Çevre ve Geliştirme Komisyonu tarafından yürütülen çalışmalar sonucunda "Ortak Geleceğimiz Raporu" yayımlanmıştır. Bu rapor daha sonra Brundland Raporu olarak tanımlanmış olup, sürdürülebilir gelişmenin en çok kabul gören tanımı bu raporda yer almıştır. Sürdürülebilir gelişme için çevre ve gelişme konuları birlikte ele alınarak küresel bir eylem planı oluşturulmasına zemin hazırlanmıştır.
1989	CERES İlkeleri (Coalition for Environmentally Responsible Economies)	Çevrenin korunması ve kirliliğin azaltılması ile ilgili etik ilkeleri içermektedir.
1992	Yeryüzü Zirvesi (Earth Summit)	179 ülkenin Devlet ve hükümet başkanları ile birlikte binlerce temsilcinin katılımıyla ve binlerce sivil toplum kuruluşu temsilcisinin katılımıyla gerçekleşen zirvede beş önemli uluslararası belge kabul edilmiştir. Bu belgelerden birisi olan "Gündem 21", küresel düzeyde işbirliği yapılarak gelişme ve çevre konularının çözülebileceğini ve politika yapıcılarına büyük sorumluluk düştüğünü ortaya koymuştur. Stockholm Konferansında daha çok çevre konularına sorun odaklı bir yaklaşım benimsenmişken Rio'da doğal kaynaklara dayalı sürdürülebilir ekonomik büyüme ve insan kaynaklarının geliştirilmesini benimseyen entegre bir yaklaşım seçilmiştir. Sürdürülebilir gelişme kavramı ayrıntılı ve kapsamlı bir şekilde ortaya konmuş ve katılımcı mekanizmaların ve süreçlerin Birleşmiş Milletler, hükümetler ve diğer tüm kuruluşlar ve kurumlarca kabul görmesini sağlamıştır.
1992	BM Çevre Programı (UNEP) ve Finans Girişimi	Mayıs 1997'de revize edilmiş olup, dünya finans hizmetleri sektörünün önde gelen kuruluşları tarafından imzalanmış ve çevrenin korunması yönünde sorumluluk ve işbirliği önermektedir.
1994	Üçlü Sorumluluk (Triple Bottom Line)	İlk kez 1994 yılında John Elkington tarafından önerilen üçlü performans veya üçlü sorumluluk kavramı, işletmenin finansal sonuçlarının yanında çevresel ve sosyal sonuçların da raporlanmasını gerektirir.
1997	Kyoto Protokolü	Küresel ısınma ve iklim değişikliği konusunda mücadeleyi sağlamaya yönelik uluslararası bir çerçevedir. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında imzalanmış olup, Amacı atmosferdeki sera gazı yoğunluğunun iklime tehlikeli etki yapmayacak seviyelerde dengede kalmasını sağlamaktır.

Tablo 1: (Devamı) Sürdürülebilirlik Yaklaşımına Katkısı Olan Gelişmeler

2000	OECD Uluslararası yatırımlar ve Çokuluslu İşletmeler Bildirgesi	Bu uluslararası belgede çok uluslu işletmelerin yatırım yaptıkları ülkeye ve bu ülkede yaşayan topluma karşı sorumlulukları ortaya konulmuştur.
2001	Sürdürülebilir Gelişme Dünya İş Konseyi (World Business Council for Sustainable Development)	Sürdürülebilir Gelişme Dünya İş Konseyinde işletmelerin dünyaya katkı ve etkisinin bir ölçüm yolu olarak sebep oldukları sosyal ve çevresel maliyetlerini işletme hesaplarına dâhil etmeleri gerektiği öne sürülmüştür.
2002	Dünya Sürdürülebilir Gelişme Zirvesi (World Summit on Sustainable Development)	26 Ağustos - 4 Eylül 2002 tarihinde Johannesburg'da gerçekleşmiştir. Rio Konferansı'nda alınan kararların uygulanma sürecinin değerlendirilmesi, ortaya çıkan sorunların ele alınması ve çözümler bulunması bu toplantının temel amacıdır.
2002	OECD Çevre Parlamento Komisyonu (Parliamentary Commissioner for the Environment)	Gündem 21'in 27 ilkesi geliştirilmiştir. Dünyayı daha iyi hale getirmek için ekonomik gelişmede işletmelere bir rol ve önem atfedilmiştir.
2012	Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı (UNCED)	Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı (Rio+20 Zirvesi) 20 – 22 Haziran 2012 tarihlerinde Brezilya'nın Rio De Janerio kentinde toplanmıştır. 1992 Rio Zirvesi'nden bu yana dünyada yaygın olarak kullanılan "sürdürülebilir kalkınma" kavramı "yeşil ekonomi" kavramı olarak yeniden şekillenmiştir (Özçağ ve Hotunluoğlu, 2015). Zirve sonucunda üye ülkelerce imzalanan ve tüm dünya ile paylaşılan "İstedığımız Gelecek" isimli bildiri yayımlanmıştır. Bildiride, sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi için ekonomik, sosyal ve çevresel etkenlerin uyumunun sağlanması ve toplumun bütün kesimlerinde sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmesinin önemine değinilmiştir (Kestane, 2016).

Kaynak: Tokgöz ve Önce, 2009: 259-261; Kestane, 2016: 9-11.

Sürdürülebilirlik bakış açısıyla işletmeler, faaliyetlerinin neredeyse her bölümünü; stratejilerini, hedeflerini, amaçlarını, teknolojik unsurları, ürün tasarımını, üretim süreçlerini ve iş modellerini yeniden tasarlamaktadır. Başka bir ifadeyle işletmenin değerini arttırmak ve uzun vadede sürdürülebilir değer yaratmak için ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirlik olmak üzere üç sürdürülebilir kalkınma unsuru ortaya çıkmaktadır. (Kargın, M., Kayalidere, K. ve Aktaş, R., 2013).

1.1.1.Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilirlik Raporlaması İle İlgili Literatür

Çalışmamızın bu kısmında tez konumuza ait daha önce yapılmış olan akademik çalışmalar hakkında bilgi verilecektir.

Marimon vd. (2012) yılındaki çalışmalarında, bir çok firmanın sürdürülebilirlik raporlamasına katıldığını fakat dünya genelinde toplam firma sayısı ile karşılaştırıldığında yeterli olmadığı sonucuna varmışlardır.

Rowbottom ve Lymer (2009) yılındaki çalışmalarında, sürdürülebilirlik raporlarını ve talepleri incelemişlerdir. Gelen taleplerin büyük çoğunluğunun çalışanlardan, özel kişilerden ve danışmanlardan geldiğini tespit etmişlerdir. Aynı zamanda profesyonel yatırımcıların, alacaklıların ve muhasebe firmalarının çoğunluğunun yıllık raporlara odaklandığını, sürdürülebilirlik raporlarına daha az odaklanıldığı sonucuna varmışlardır.

Ioannou ve Serafeim (2012) yılındaki çalışmalarında, zorunlu sürdürülebilirlik raporlaması sonuçlarını 58 ülkenin verileri kullanılarak hazırlanmıştır. Zorunlu sürdürülebilirlik raporlaması yasa ve yönetmeliklerin kabul edilmesinden sonra işletmeler tarafından sosyal sorunluluğun arttığı, sürdürülebilirliği, çalışan eğitimi ve kurumsal yönetimi geliştirdiği sonucuna varmışlardır.

Aracı ve Yüksel (2016) yaptıkları çalışmada, gönüllülük esasına göre hazırlanan sürdürülebilirlik raporlarının etkinliğini görmek amacıyla, BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'ndeki işletmelerin sürdürülebilirlik raporlarının GRI Raporlama İlkeleri esas alınarak içerik analizini incelemişlerdir. Çalışmanın sonucunda ise, GRI raporlama ilkelerine uygun olarak hazırlanan sürdürülebilirlik raporu hazırlama zorunluluğu ilk olarak BİST Sürdürülebilirlik Endeksine dahil edilerek işletmeler için endeks hesaplamasının daha güvenilir ve pratik hale gelecektir. Bu durumda, sürdürülebilirlik raporu hazırlayan işletmelerin şeffaflık ve hesap verilebilirliği artacaktır.

Karğın vd. (2013) yılındaki çalışmalarında, Türkiye'deki sürdürülebilirlik raporlarının unsurlarını ele alarak, seçilen 9 işletmenin sürdürülebilirlik raporları GRI (Global Reporting Initiative) göstergelerine dayanılarak analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda, seçilen işletmelerin sürdürülebilirlik raporları genellikle GRI'nin minimum gerekliliklerini karşıladığı ve bazı işletmelerin daha fazla bilgi ortaya koyduğu ancak işletmelerin birçoğu göstergeleri gönüllü olarak açıkladığı sonucuna varmışlardır.

Başar ve Başar (2006) yılındaki çalışmalarında, Türkiye'de sürdürülebilirlik raporlamasının mevcut durumunun niceliksel ve niteliksel göstergelerinin ortaya konmasını amaçlamışlardır. Çalışma IMKB 100 endeksine giren işletmelere yönelik olarak doküman incelemesi yoluyla yapılmıştır.

Saban vd. (2017) yılındaki çalışmalarında, kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması ile ilgili bazı yöntem ve yaklaşımlar ile ilgili bilgi verilmesi ve sürdürülebilir raporlamasında muhasebenin rolünün ve öneminin belirtmesi amaçlanmaktadır. Çalışmanın sonucunda, Küresel Raporlama Girişimi' nin

sürdürülebilir raporlama konusunda en yaygın kabul edilen bir raporlama çerçevesi olduğu görülmüştür.

Rouf (2011) yılındaki çalışmasında, Bangladeş'te borsaya kayıtlı olan 176 işletmeye ait yönetim kurulu yapısı, firma büyüklüğü, denetim komitesi, işletmelerin karlılığı ve kurumsal sosyal sorumluluk ile ilgili açıklamalar arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda, sürdürülebilirlik açıklama skoru, firma büyüklüğü, denetim firması, özkaynak karlılığı gibi bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi görmek amacıyla hipotez geliştirmiş ve bu hipotezleri istatistiksel yöntemler ile test etmiştir.

Williams vd. (2011) yılındaki çalışmalarında, sürdürülebilirlik raporlamasının kamu sektöründe değil, özel sektöre odaklanmış olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Search ve Elkhawas (2012) yılındaki çalışmalarında, Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi (DJSI) logosunu kullanan 24 işletmeyi listeyerek, bazı yönleri ile analiz etmişlerdir. Çalışmanın sonucunda, bu işletmelerin yarısından azının kendi içinde DJSI logosunu sürdürülebilirlik raporlarında ve web sitelerinde, paydaşlarının daha farklı kararlar almalarına yardımcı olmak ve sürdürülebilirlik raporlarını anlama yeteneğini arttırmak için kullanıldığı sonucuna varmışlardır.

1.2. KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE UNSURLARI

Günümüzde ekonomik sistemlerin kaynağını çoğunlukla orta ve büyük ölçekli işletmeler yönetmektedir. Devletler koyduğu kanunlar ve yaptırımlar ile işletmelerin politikalarını ve kazançlarını sosyal, çevresel ve ekonomik sürdürülebilirlik politikasına göre düzenleyebilir veya bu yönde destekleyebilir. İşletmeler üretim ve yönetiminde gelecek nesillerin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak, ekolojik düzene zarar vermeden kaynakların verimli bir şekilde kullanılabilmesi için sosyal, çevresel ve ekonomik faaliyetler yürütmesine kurumsal sürdürülebilirlik denir (Özgül, 2018: 21). Son zamanlarda işletmeler tarafından oldukça popüler olan kurumsal sürdürülebilirlik kavramını her işletme farklı bir amaç için tercih etmektedir. Bu amaçların arasında kaynak çeşitliliği yaratmak isteği, yasal zorunluluklar ve maddi nedenleri sayabiliriz (Caymaz vd., 2014).

Hahn'a göre sürdürülebilirlik, işletmelerin sadece ekonomik değer oluşturmalarının yanı sıra yaşam koşullarını kolaylaştırıcı ve geliştirici bir takım faaliyetler içinde olmaları anlamına gelmektedir (Hahn, 2006: 150-165).

Karğın vd.' ne göre Kurumsal Sürdürülebilirlik, geleneksel büyüme ve kar maksimizasyonuna alternatif olarak çıkmış ve gelişmekte olan bir yönetim biçimi olarak tanımlanmıştır (Karğın, 2013: 35).

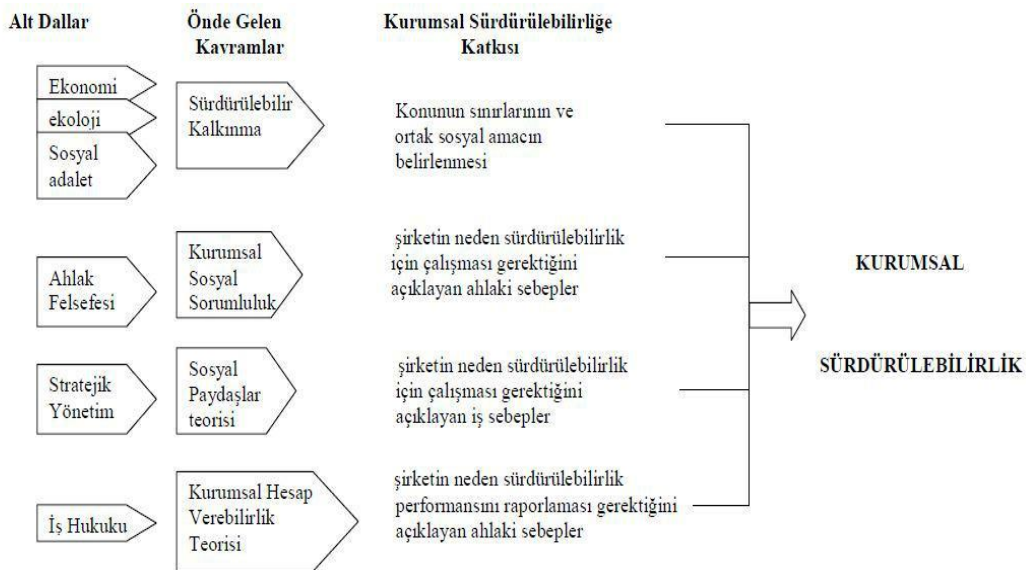
Dünya genelinde sürdürülebilirliğin oluşmasında kurumsal sürdürülebilirlik kavramı çok önemli bir yer tutmaktadır (Bansal, 2002). Pek çok araştırmacı bu nedenle sürdürülebilirlik kavramını kurumsal sürdürülebilirlik adı altında ele almıştır (Caymaz, Soran ve Erenöz, 2014: 2)

Kurumsal sürdürülebilirliğin farklı bir tanımına göre, işletmelerde uzun vadede değer yaratmak amacıyla ekonomik, çevresel ve sosyal faktörlerin kurumsal yönetim ilkeleri ile birlikte şirket faaliyetlerinde ve karar mekanizmalarında dikkate alınması ve bu faktörlerden kaynaklı risklerin etkin bir biçimde yönetilmesi olarak ele alınmıştır (Borsa İstanbul, 2015).

Wilson (2003) ise kurumsal sürdürülebilirliği yeni ve gelişen kurumsal yönetim paradigması olarak tanımlamaktadır. Kurumsal Sürdürülebilirliğin işletmeler açısından önemli olduğunun fark edildiğini belirten araştırmacı aynı zamanda şirketin, sürdürülebilir kalkınmayla ilgili olan çevresel koruma, ekonomik gelişme sosyal hak ve adalet gibi amaçları takip etmesi gerektiğinin ortaya konulduğunu belirtmektedir (Wilson, 2003: 1).

Kurumsal sürdürülebilirlik ile ilgili yapılan araştırmalar dört konseptten yararlandığını ortaya koymaktadır; sürdürülebilir kalkınma, kurumsal sosyal sorumluluk, paydaş teorisi ve kurumsal hesap verilebilirlik teorisi (Wilson, 2003: 1).

Şekil 1: Kurumsal Sürdürülebilirliğin Temelleri

Kaynak: Wilson, 2003: 2.

Wilson' un kurumsal sürdürülebilirliğin temelleri tabloda sunulduğu gibi dört ana unsur olarak incelenmektedir. Bunlar; Sürdürülebilir Kalkınma, Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Sosyal Paydaşlar Teorisi ve Kurumsal Hesap Verebilirlik Teorisidir. Aynı zamanda sürdürülebilirlik; ekonomi, ekoloji, sosyal adalet, ahlak felsefesi, stratejik yönetim ve iş hukuku olmak üzere alt dallara ayrıldığı gözlenmektedir. Sürdürülebilir Kalkınma ekonomi, çevrebilim ve sosyal adalet içerisinde değerlendirilmekte konunun sınırları ve ortak sosyal amacın belirlenmesi ele alınmaktadır. Kurumsal sosyal sorumluluk ise ahlak felsefesi içinde değerlendirilmekte ve kurumların neden sürdürülebilirlik için çalışması gerektiğini açıklayan sebepler olarak ele alınmaktadır. Wilson bu çerçevede, kurumsal sosyal sorumluluğu ahlak felsefesinin uzantısı olarak değerlendirirken, işletmelerin sürdürülebilirlik için çalışma nedenini bu ahlaki sebeplere bağlamaktadır. Bu noktada Wilson (2003), kurumsal sosyal sorumluluğun, kurumsal sürdürülebilirliğe katkısını toplumsal ahlak, etik ve değerlere bağlamaktadır (Engin ve Akgöz, 2013: 89).

Sosyal paydaş teorisini ise stratejik yönetim içinde değerlendirmekte ve şirketin neden sürdürülebilirlik için çalışması gerektiğini açıklayan sebepler olarak ele almaktadır. Son olarak kurumsal hesap verebilirlik Teorisini iş hukuku içerisinde değerlendirmekte ve şirketlerin neden sürdürülebilirlik performansını raporlaması gerektiğini açıklayan ahlaki sebepleri ele almaktadır.

Sürdürülebilirliğin ekonomik boyutunun yanında çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim boyutları da vardır ve doğru bir sürdürülebilirlik stratejisi için bunların hepsinin bir bütün halinde dikkate alınması ve karar mekanizmalarına entegre edilmesi gerekmez (Borsa İstanbul, 2015).

Tablo 2: Kurumsal Sürdürülebilirliğin Boyutları

Boyut	Kriterler
Ekonomik	Yolsuzluk Kurumsal Yönetim Müşteri İlişkileri Yönetimi Yatırımcılarla İlişkiler Risk ve Kriz Yönetimi Kurumsal Vatandaşlık
Sosyal	Paydaşlarla İletişim Çalışma Alanı Uygulamaları Göstergeleri İnsan Sermayesi Gelişimi Sosyal Raporlama İşgücü Kalitesi Çevresel Politikalar
Çevresel	Eko verimlilik Çevresel Raporlama

Kaynak: Robecosam, Corporate Sustainability Assesment, www.sustainabilityindex.com;

Özdemir ve Pamukçu, 2016: 16.

Tablo 2 incelendiğinde sürdürülebilirlik üç boyuttan oluşmaktadır; Ekonomik, çevresel ve sosyal. İlk boyut olan ekonomik sürdürülebilirlik işletmenin maddi sermayesinin etkili bir biçimde yönetilmesine vurgu yapmaktadır. İkinci boyutta ise sosyal olarak sürdürülebilir işletmeler paydaşlarının beşeri sermayelerini güçlü tutarak toplumsal sermayenin gelişmesine katkıda bulunan işletmelerdir. Üçüncü boyutta yer alan çevresel sürdürülebilirlik ise işletmeleri doğal kaynakların sürdürülebilirliğini sağlayacak faaliyetlerini temsil ettiği görülmektedir (Tüm, 2014: 64).

Sürdürülebilirlik ile ilgili literatür incelendiğinde işletmelerde sürdürülebilirlik paradigmasına temel teşkil eden ve önceden bilinen bazı kavramlar ortak amaç etrafında toplandığı söylenebilir (Wilson, 2003). Bu kavramları aşağıdaki gibi kurumsal sürdürülebilirliğin unsurları olarak sıralayabiliriz.

- Sürdürülebilir Kalkınma
- Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS)
- Sosyal Paydaş Teorisi
- Kurumsal Hesap Verebilirlik Teorisi

1.2.1. Sürdürülebilir Kalkınma

Sürdürülebilir Kalkınma Kavramı başta Birleşmiş Milletler olmak üzere birçok Uluslararası kuruluşun yoğun çalışmaları sonucunda uzun bir süreçte biçimlenmiştir. 1970’li yıllardan itibaren küresel, ulusal ve yerel düzeylerde birçok araştırma yapılmış ve konferanslar düzenlenmiştir. Her yeni çalışma sürdürülebilir kalkınma düşüncesini kavramsallaşmasına katkı sağlamıştır (Bozdoğan, 2005: 1011-1028).

Kullanım alanı oldukça geniş olan bu kavram üzerinde çok fazla durulmasına rağmen birçok kişi tarafından yanlış kullanılabilmektedir. Bununla birlikte ilk kez resmi olarak Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından 1987 yılında kullanılan en yaygın tanımı yapılmıştır. Bu tanıma göre sürdürülebilir kalkınma; “gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılayabilme yeteneğini ortadan kaldırmaksızın şimdiki neslin ihtiyaçlarının karşılanmasıdır” (Saban vd., 2017).

Sürdürülebilir kalkınma kavramının İngilizce çevirisi “Sustainable Development” olup, sözlükte; çevre değerlerinin ve doğal kaynakların savurganlığa

yol açmayacak şekilde akılcı yöntemlerle, bugünkü ve gelecek kuşakların haklarını göz önünde bulundurarak kullanılması ilkesinden özveride bulunmaksızın, ekonomik gelişmenin sağlanması şeklinde tanımlanabilir (Keleş, 1998).

1.2.1.1. Sürdürülebilir Kalkınmanın Hedefleri

2000 yılında gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda barış, kalkınma, insan hakları, çevre gibi konuların yer aldığı 60'a yakın hedef belirlenmiştir. Ortak Geleceğimiz (Brundtand Raporu) Raporu'nda sürdürülebilir kalkınma hedefleri aşağıdaki sıraya göre yer almıştır (Aksu, 2011: 1-33).

- Büyümeyi geliştirmek
- Büyümenin kalitesini arttırmak
- İş bulma, yiyecek, su ve sağlık gibi konularda temel ihtiyaçları karşılamak
- Sürdürülebilir nüfus düzeyini garantiye almak
- Kaynağın tabanını korumak ve zenginleştirmek
- Teknolojiyi yönlendirmek ve riski yönetmek
- Karar verme sürecinde çevre ve ekonomiyi bir araya getirmek

Hedeflere baktığımızda sürdürülebilir kalkınmayı ekonomi, insan, çevre ve teknoloji bakımından değerlendirmeliyiz. Ekonomik açıdan yaşam tarzının değiştirilerek verimliliğin artırılması, doğal kaynak kullanımına dikkat edilmesi, kaynak kullanımının azaltılıp temiz üretim teknolojilerinin kullanımı, gelir dağılımının düzeltilmesi, sağlık koşullarının iyileştirilmesi, eğitim ve sosyal hizmetlerde adalet sağlanmalı (Yayalı, 2009).

Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için hükümetlerin, sivil toplum kuruluşlarının, işletmelerin ve diğer ilgili grupların üzerinde durması gereken en önemli konular doğal kaynak kullanımına dikkat etmek ve kimyasal atıkların dönüştürülmesini sağlayarak verimliliği arttırmak, toplumun temel ihtiyaçlarını dikkate alarak adil bir şekilde dağılımını sağlamak, riskleri yönetebilmek için teknolojinin imkânlarını en iyi şekilde kullanarak gelecekteki hedeflerini ve beklentilerini belirleyebilmektir. Kısaca sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için karar verme sürecinde çevresel, sosyal ve ekonomik değerlerin bir araya getirilmesi gerekmektedir.

1.2.1.2. Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri

2006 yılında Avrupa Birliği, sürdürülebilir kalkınmanın beraberinde getirdiği zorluklar ile baş edebilmek için Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi geliştirmiştir. Bu strateji doğrultusunda ilerleme kaydedilip edilmediğinin belirlenmesi için iki yılda bir Avrupa Birliği Sürdürülebilir Kalkınma Göstergelerini içeren raporlar hazırlanmaktadır. Bu göstergelerden bazılarına aşağıda yer verilmiştir (Aksu, 2011: 1-33).

- Kişi başına düşen reel GSYİH' nin büyüme oranı
- Kaynak verimliliği
- Açlık riskiyle ya da dışlanmayla karşı karşıya olan nüfus
- Yaşlı çalışan oranı
- Sağlıklı yaşam süresi ve doğumda yaşam beklentisi
- Sera gazı emisyonları, son enerji tüketiminde yenilenebilir enerjinin payı
- Ulaşımında GSYİH' ya bağlı enerji tüketimi
- Güvenli biyolojik stok sınırları dışında avlanan balık miktarı: AB tarafından Kuzeydoğu Atlantik'te idare edilen balık stoklarının durumu
- Resmi kalkınma desteği' nin GSYİH' daki payı

1.2.2. Kurumsal Sosyal Sorumluluk

Bugün dünyada kurumsal sosyal sorumluluk kavramı hem ulusal hem de uluslararası anlamda önemli bir kavram haline gelmiştir. Büyük ölçekli işletmelerin yanında küçük ve orta ölçekli işletmeler açısından da kurumsal sosyal sorumluluk kavramının uygulanma alanı genişlemekte ve gün geçtikçe etkisi hissedilmektedir. Kurumsal sosyal sorumluluk yeni bir düşünce veya fikir değildir. Fakat geçmişte bugünkü olduğu kadar ele alınmamıştır. Kurumsal sosyal sorumluluğun temelinde insanoğlunun yaşadığı dünyada doğal kaynakları gereğinden fazla kullanması ile dünyanın yaşam dengesini ve geleceğini tehdit eder duruma gelmesi yer almaktadır. Kurumsal sosyal sorumluluk kavramı işletmelerin topluma, çalışanlarına ve diğer iç ve dış paydaşlarına karşı olan sorumluluğunu açıklamaktadır (Caymaz vd., 2014). İşletmeler iç ve dış paydaşlarına karşı bu sorumluluğu açıklarken ekonomik göstergelerinin yanında sosyal ve çevresel göstergelerini de raporlar halinde sunmaktadır.

Kurum içi paydaşları; işletme sahipleri, hissedarlar, yöneticiler ve çalışanlar oluştururken kurum dışı paydaşları ise toplum, devlet, müşteriler, tedarikçiler, rakipler ve diğer kesimler oluşturur. İşletmelerde, kurumsal sosyal sorumluluk kavramının iç ve dış paydaşlara karşı olan sorumluluğunu ifade eden bu kavramın sorumluluk alanlarını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (Aktan ve Börü, 2007: 9).

- Çalışanlarına karşı sorumluluk
- Topluma karşı sorumluluk
- Rakiplerine karşı sorumluluk
- Devlete karşı sorumluluk
- Müşterilerine karşı sorumluluk
- Hissedarlarına karşı sorumluluk
- Doğaya ve çevreye karşı sorumluluk
- Tedarikçilerine karşı sorumluluk vs.

Literatürde ‘‘Kurumsal Sosyal Sorumluluk’’ kavramı birçok şekilde tanımlanmış olup bunlardan bir kaçısı aşağıda belirtilmiştir.

Kotler ve Lee (2008)’ ye göre; Kurumsal Sosyal Sorumluluk, isteğe bağlı iş uygulamaları ve kurumsal kaynakların katkıları aracılığıyla, toplumun refahını iyileştirmek için üstlenilen bir yükümlülüktür (Kotler ve Lee, 2008).

Birleşmiş Milletler (BM) Kurumsal Sosyal Sorumluluğu; işletmelerin yalnızca müşterileri, tedarikçileri ve çalışanları ile ilgili değil, ayrıca işletme faaliyetlerini yürüttüğü toplum içindeki diğer grupların ihtiyaçları, amaçları ve değerleri ile ilgilidir şeklinde tanımlamıştır (Blowfield ve Murray, 2008: 4).

İşletme ve işletme çalışanlarının topluma karşı yerine getirdikleri sorumlulukların bütünüdür. Kurumsal Sosyal Sorumluluk; işletmelerin yasal gereksinimleri, ekonomik gereksinimleri ve teknik gereksinimleri dışında toplumsal isteklere de yanıt veren kuram olarak tanımlanabilir (Çelik, 2018: 1-124).

Bu tanımlara göre Kurumsal Sosyal Sorumluluk kavramı; işletmelerin ekonomik, sosyal ve çevresel faktörlerin bilgi kullanıcılarına sunulması ve ihtiyaç duyulan gereksinimlerin yerine getirilmesi olarak tanımlayabiliriz.

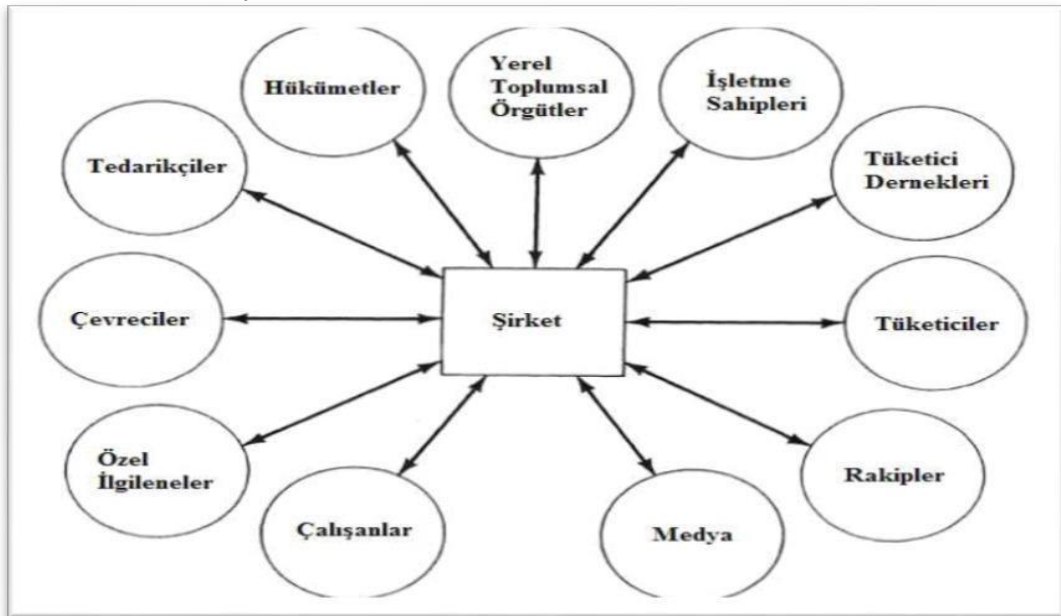
1.2.3. Sosyal Paydaş Teorisi

Paydaş kavramının birçok tanımı yapılmış olup, tek bir görüşün olmadığını söyleyebiliriz. Paydaşlar bir işletmenin sahibi olabileceği gibi, çalışanlar, tüketiciler ya da tedarikçiler olabilmektedir. Dolayısıyla her hangi bir grup paydaş olarak nitelendirilebilir. Paydaş kavramının İngilizce karşılığı “stake” terimi olup, Türkçede anlamı menfaat, yarar veya beklenti olarak karşılığını bulmaktadır. İşletmelerin kendilerini vekil tayin eden topluluğa karşı olan sorumluluğu olarak tanımlanabilmektedir (Becan, 2011: 16-35).

Grunig ve Repper (2005)’e göre paydaş örgütlerle birbirleri üzerinde sonuçlar doğurdıkları veya birbirlerine sorun yarattıkları için o örgütle bağı olan insan grubudur. Bu sebeple, “örgütün eylemlerinden, kararlarından, politikalarından, uygulamalarından ve amaçlarından etkilenen her birey ve her grup” bir paydaş sayılır (Becan, 2011: 16-35).

Freeman’ a göre paydaş; İşletmelerin amaçlarına ulaşmasında önemli katkılara sahip olan kişi ya da gruplardır (Freeman, 1983). Freeman’ a göre bu kişi ya da gruplar ile ne kadar güçlü iletişim kurulursa ortak hedeflerin gerçekleştirilmesi kolaylaşacak eğer iletişim zayıflarsa hedeflerin gerçekleştirilmesi de zorlaşmış olacaktır. Bu durumda “paydaş teorisi”nin temel felsefesini ön plana çıkarmaktadır (Aktan ve Börü, 2007: 11-37). Freedman paydaşları aşağıdaki gibi tanımlamıştır.

Tablo 3: İşletme Paydaşları

Kaynak: Freedman, 1984: 25; Kestane, 2016: 48.

Bütün bu tanımlar ışığında işletmeler hedeflerine ulaşabilmek için paydaşları ile sürekli iletişim halinde olmalı, paydaşlarının ihtiyaçlarına cevap vermeli, bunları gerçekleştirirken belli stratejiler geliştirmelidir. Paydaş beklentilerini gerçekleştirebilmek için iki yöntem söz konusudur. İlk yöntem, paydaş grubu finansal açıdan desteklenmelidir. Örneğin; İşletmenin belirli bir tedarikçiden mal satın alması, müşterilerine finansal değer sağlaması, hissedarlarına kar payı tahsis etmesi, çalışanlarının ücretlerini arttırması, vergileri değerinde ve zamanında ödemesi ve sosyal kuruluşlara yardımda bulunulması sayılabilir. İkinci yöntem paydaşlara yardım etmek için çeşitli kararların alınmasıdır. Bu kararlar yasal sözleşmelere bağlı olabileceği gibi şikâyetler ile işletme üzerinde baskı yaratarak da amacına ulaşabilir (Ertuğrul, 2008: 199-223).

Paydaş ve paydaş katılımı işletmeler için değer yaratma ve uygulanabilir faaliyetler için oldukça önem taşımaktadır. İşletmeler açısından farklı paydaş gruplarını bilgilendirmek ve bir işletmenin karar verme sürecinde görüşlerini dikkate almaktadır. Başarıyı yakalamış işletmeler bu süreçte paydaşların ilgisini çekmeye açık olmalıdır. Paydaş katılımı konusunda başarısız olunması bazı olumsuz sonuçların oluşmasına yol açacaktır: düşük performans, memnun olmayan müşteriler, morali düşük çalışanlar, tedarik zincirine zarar verme işletmenin itibar kaybetmesine yol açabilir. Kısaca sürdürülebilirlik raporlamasının başarılı olabilmesi paydaş katılımına bağlıdır. İşletmelerin karar verme sürecinde paydaşların düşüncelerini dikkate almaları, oluşabilecek sorunları ele alarak önceden tespit edilmesine yardımcı olabilir ve bunu sağlayabilen işletmeler her duruma hazırlıklıdır (Sustainable Framework, 2011: 34-35).

1.2.4. Kurumsal Hesap Verebilirlik Teorisi

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Hesap verilebilirliği (UNDP); Kamu görevlilerinin paydaşlara yetki ve görevlerine ilişkin bilgi vermesi, paydaşların eleştiri ve taleplerini önemseyerek hareket etmesi, başarısızlık, yetersizlik veya hilekârlık söz konusu olursa gerekli sorumluluğu üzerine alabilmesi durumudur (UNDP, 1997).

Kanada Parlamento Merkezi'nin (Parliamentary Center Canada) yaptığı tanıma göre hesap verilebilirlik; Devletlerin tüm vatandaşlara hizmet etmek ve cevap vermek konusunda hesap verilebilir olma gerekliliğidir. Devlet, sivil toplum ve

piyasalar arasında güçlü bir iletişim ve denge olduğunda hesap verebilirlik güç kazanmaktadır. Burada söz konusu olan denge yasama, yürütme ve yargı organları ile devlet içindeki kurumlar için de geçerlidir (Samsun).

Ebrahim (2003) 'e göre hesap verilebilirlik, örgütsel etkinliğin veya verimliliğin temel yönetim aracı, yetkiyi kullanan kişilerin yaptıkları, yapmaları gerektiği halde yapmadıkları veya uymaları gereken kurallara uymadıkları konularda sorumlu tutulmaları, örgütsel misyon ve değerlere bağlı kalma konusunda sorumluluk taşıdıkları, örgütsel hedeflere ulaşabilmek için çaba gösterme konusunda mana ifade eden dinamik bir süreci kapsayan bir kavramdır (Tutar, ve Altınöz, 2017: 225-248).

Hesap verilebilirlik, belirli bir zamanda liderlerin, yöneticilerin ya da organizasyonların bir bütün oluşturmak amacıyla başvurdukları bir yöntemdir. Liderlere, yöneticilere veya organizasyonlara bir takım sorumlulukları yerine getirmeleri ve sorumlulukları ile ilgili yasaları veya standartları uygulamaları hususunda görevler yüklemektedir. Aynı zamanda bu görevler sonucunda ortaya çıkan soruları cevaplayabilmesidir (Damato vd., 2009).

Bu tanımlardan yola çıkarak hesap verilebilirlik, devletlerin ilgili kurumlarının çıkardıkları kanun, tüzük, yönetmelik, genelge, standartlara veya diğer belgelere, kamu kurumlarının, işletmelerin ya da diğer yetkililerin uyup uymadığının kontrolünün sağlanması ve bu konuda paydaşları raporlar hazırlayarak ne derecede bilgilendirildiklerini ölçme yöntemidir.

1.3. KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASI

Küreselleşmenin etkisiyle birlikte sosyal ve çevresel sorunların giderek artması (kimyasal atıklar, iş sağlığı ve güvenliği, fırsat eşitliği, ürün ve hizmet kalitesi, çocuk işçiliği, zorla ve zorunlu tutarak çalıştırma, yolsuzluk... vb.) işletmelerin itibar kaybetmesine neden olmuştur. Bu sebeple işletmeler marka itibarını arttırmak, varlıklarını sürdürebilmek, uzun vadede değer yaratmak, rekabet avantajı elde etmek gibi birçok sebeple finansal raporların yanında finansal olmayan raporları da hazırlama ihtiyacı duymuşlardır. Bu ihtiyaç sonucu hazırlanan raporları işletmeler ekonomik, sosyal ve çevresel durumlarını artı ve eksi yönleriyle birlikte, doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkide olduğu tüm kişilerle paylaştığı bir iletişim ya da bildirim aracı olarak tanımlanabilen sürdürülebilirlik raporlaması, literatürde

“kurumsal sorumluluk raporlaması”, kurumsal vatandaşlık raporlaması” ya da “üçlü rapor” olarak da adlandırılmaktadır (URL-1, 2016).

Sürdürülebilirlik raporlaması rehberleri dünyada yaygın olarak kullanılan Küresel Raporlama Girişimi (Global Reporting Initiative, GRI)’ nin sürdürülebilirlik raporlaması tanımını kabul etmektedir. Bu tanıma göre ekonomik, çevresel ve sosyal performansların yanında bunlara ilişkin yönetişimi de kapsamaktadır (English ve Schooley, 2014: 26-27). Sürdürülebilirlik raporlarının birçok tanımı yapılmakla birlikte bir kısmına aşağıda yer verilmiştir.

Sürdürülebilirlik raporlaması, sürdürülebilir kalkınma hedefine doğru kurumsal performansla ilgili olarak ölçme, açıklama yapma ve iç ve dış paydaşlara karşı sorumlu olma uygulamasıdır. Sürdürülebilirlik raporlaması ekonomik, çevresel ve sosyal etkilerle ilgili raporlamayı tanımlamada kullanılan üçlü sorumluluk raporlaması, kurumsal sorumluluk raporlaması, finansal olmayan raporlama gibi çeşitli kavramlarla eşanlamlı olarak kullanılan bir terimdir (GRI, 2011: 3).

Günümüzde yüzlerce işletme, kendi sosyal sorumluluk faaliyetlerini açıkladıkları periyodik raporlar hazırlamaktadırlar. Finansal raporlamanın doğal bir uzantısı olarak sürdürülebilirlik raporları işletmenin çevresel, ekonomik ve sosyal performansını açıklamada işletme raporlamasının kapsamını genişletmektedir (Clikemen 2004: 23-27).

Sürdürülebilirlik raporlaması işletme ve paydaşlar arasındaki iletişim, öğrenme ve karar alma sürecinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu nedenle de menfaat sahiplerine kendi ile ilgili konuların dikkate alınıp alınmadığını görmelerine olanak sağlamaktadır (Wallage, 2000: 53-65).

Sürdürülebilirlik raporu, işletmelerin sosyal, ekonomik ve çevresel performanslarını açıklaması, sürdürülebilir kalkınma hedefleri karşısında şirket performansının ölçülüp değerlendirilmesi, kamuoyuna açıklanması, iç ve dış paydaşlar nezdinde hesap verebilir olma çabalarını kapsayan raporlama uygulamasıdır. Sürdürülebilirlik raporları işletmelerin olumlu faaliyetlerinin yanında gelişmeye açık tarafını dikkate alarak kurumsal faaliyetlerini geliştirme fırsatı tanır. Ayrıca raporlama sayesinde kurum ile ilgili riskleri, fırsatları, hedefleri değerlendirme avantajı sağlar (<http://www.sucsr.com>, 2013; <https://www.sucsr.com>, 2018).

Sürdürülebilirlik anlayışının işletme düzeyinde karşılığı olan kurumsal sürdürülebilirlik; büyüme ve karlılık modeline dayalı geleneksel yönetim anlayışına

alternatif yeni ve gelişen bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımda işletmelerin büyümesi ve karlılığını kabul etmekle birlikte aynı zamanda işletmelerin çevresel koruma, sosyal adalet, eşitlik ve ekonomik kalkınma gibi sürdürülebilir kalkınmayla ilgili sosyal amaçlarında yerine getirilmesi gerekmektedir (Wilson, 2003:1).

Bu tanımlar ışığında, Kurumsal Sosyal Sorumluluklarını genişletmek isteyen işletmeler tüketicilere, çalışanlara, rakiplere ve diğer paydaşlara ekonomik performans göstergeleri ile birlikte sosyal ve çevresel performans göstergelerini de sürdürülebilir raporlar aracılığıyla sunmaktadır. Sürdürülebilirlik raporları işletmelere farklı bakış açıları kazandırarak içinde bulunduğu durumu en iyi şekilde değerlendirme fırsatı sağlar ve işletmeye yeni bir bakış açısı kazandırır. Bununla birlikte çalışanlarının, tüketicilerin ve diğer paydaşların güvenini kazanan işletme hedeflerine kararlı adımlar atar.

İşletmeler veya organizasyonlar sürdürülebilirlik raporlarını düzenli bir şekilde hazırlar ve performans göstergelerini sürekli kontrol eder. Raporlar halinde hazırlanan performans göstergeleri yetkili kişilere iletilir. Böylece işletmeler performanslarını arttırabilmek için stratejilerini yeniden şekillendirirler. Bu sebeple sürdürülebilirlik raporları sürdürülebilir bir ekonomiye geçişte önemli bir araçtır ve uzun dönemde kar elde etmek, sosyal adaletin sağlanması ve çevreye duyarlılığın artması ile birlikte değerlendirilmelidir (GRI, 2014).

Sürdürülebilirlik raporları genellikle finansal raporlamaya ek olarak veya bağımsız sürdürülebilirlik raporları basılarak, internette elektronik versiyonlarının yayınlanması ile rapor kullanıcılarının bilgilendirilmesi şeklinde yürütülür. Bazı işletmeler ise faaliyet raporlarının içerisinde sürdürülebilirlik ile ilgili bilgiler vermektedir. Bir kısım işletmeler ise faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan ekonomik, çevresel ve sosyal göstergeleri internet sayfalarındaki bilgilendirmeler, basılı broşürler veya farklı iletişim araçlarını kullanarak bilgi kullanıcıları ile paylaşırlar. Hangi yöntem tercih edilirse edilsin, sürdürülebilirlik raporlaması süreci işletmelerin amacının belirlenmesi, ilgili verilerin toplanması ve sürdürülebilirlik raporlarının yaratılması aşamalarından oluşur. Bu sebeple, sürdürülebilirlik raporları hazırlarken raporlama süreci ve işletme içi iletişim göz önüne alınmalıdır (Schaltegger vd., 2006).

Sürdürülebilirlik raporları belirli raporlama çerçeveleri esas alınarak hazırlanmıştır. Dünyada öne çıkan raporlama çerçeveleri arasında en çok tercih edilen raporlama çerçevesi Küresel Raporlama Girişimi (Global Reporting Initiative

– GRI) dir (Önce vd., 2015: 237). Sürdürülebilirlik rapor türü olarak GRI’ in tercih edilme sebeplerini sıralayacak olursak çok uluslu işletmelerin yanı sıra küçük ve orta ölçekli işletmelerin de uygulayabileceği bir kılavuz olması, farklı dillere tercüme edilmiş olması, diğer raporlama çerçevelerini göz önünde bulundurarak hazırlanmış olması ve kullanımının kolay olması denilebilir (Önce vd., 2015: 251).

Sürdürülebilirlik ile ilgili olan raporlama çerçevelerinden öne çıkanlar aşağıdaki tablo 4’de belirtilmiştir.

Tablo 4: Sürdürülebilirlik İle İlgili Raporlama Çerçeveleri

Yıl	Raporlama Adı	Açıklama
1997	Küresel Raporlama Girişimi (Global Reporting Initiative)	Dünya çapında yaygın olarak kullanılan raporlama çerçevesidir. CERES(Çevreye Duyarlı Ekonomiler Koalisyonu) ile UNEP (Birleşmiş Milletler Çevre Programı) tarafından Boston’da kurulmuştur (GRI, 2015). Ekonomik, çevresel ve sosyal performansla ilişkin ilke ve göstergeler belirler. Ekonomik, çevresel ve sosyal boyutlardan oluşan üçlü sorumluluğu bir arada ele alarak kapsamlı bir çerçeve oluşturmuş ve yayınlamıştır. İşletmelerin ekonomik, çevresel ve sosyal performanslarını raporlayabilmeleri için sürdürülebilirlik raporlama rehberini oluşturmuştur.
1999	AA1000 (Accountability 1000, Hesap verebilirlik 1000)	Bu standart 1999 yılında İngiltere’de kurulmuştur. İşletmelerin sosyal ve ahlaki açıdan hesap verebilirlikleri ile ilgili genel ilkeler sağlar. Planlama, uygulama, raporlama ve denetim gibi dönemlerde paydaşlar ile diyalogun sağlanması gerektiğini vurgulayan standartlardan biridir.
2000	Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi (UN Global Compact- UNGC)	Birleşmiş Milletlerin merkezi New York da başlamıştır. İşletmelerin etki alanları kapsamında insan hakları, çalışma standartları, çevre ve yolsuzlukla mücadele alanlarında bir dizi esas değeri kabul etmeleri, desteklemeleri ve uygulamaya koymalarına ilişkin ilkeleri içermektedir.
2000	İlerleme Bildirimi Raporlaması (Communication on Progress-COP)	UNGC’ nin insan hakları, çalışma standartları, çevre ve yolsuzluğa ilişkin 10 prensibini referans alır.
2000	OECD Çok Uluslu Şirketler Genel İlkeleri (The OECD Guidelines for Multinational Enterprises)	Devletler tarafından çokuluslu işletmelere yapılan tavsiyelerdir. Türkiye’nin de bulunduğu birçok ülke tarafından kabul edildiği ve bu ülkelerde faaliyet gösteren veya bu ülkeler menşeli çok uluslu şirketlerin faaliyetlerinin hükümet politikalarıyla uyumun sağlanması, faaliyette buldukları toplum ile kuruluşlar arasındaki karşılıklı anlayış ve güvenin sağlanması ve yabancı yatırımcılar için uygun bir iş ortamı sağlayarak çok uluslu kuruluşların sürdürülebilir kalkınmaya katkısının artırılması gibi amaçlar taşımaktadır.

Tablo 4: Sürdürülebilirlik İle İlgili Raporlama Çerçevesi

2006	IFC Performans Standartları (IFC Performance Standards)	Sosyal ve çevresel değerlendirmede risklerin yönlendirilmesine dair standartlardır.
2008	Karbon Saydamlık Projesi (Carbon Disclosure Project CDR)	Raporlamanın ana başlıkları iklim değişikliği, su kullanımı, ormanlara verilen zarar, tedarik zincirlerinin çevresel riskleridir.
2010	Entegre Raporlama (Integrated Reporting – IR)	Entegre raporlama, kurumun stratejisi, yönetim ve finansal performansı ile faaliyet gösterdiği alandaki ekonomik, çevresel ve sosyal faktörler arasında kurulan bağlantıyı tanımlar.
2010	ISO 26000	1998’de yayınlanan SA 8000 Standardı olarak bilinmektedir. Kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, gelişmiş ülkelere gelişmekte olan ülkelere tüm kurumların yararlanabileceği bir kılavuzdur.

Kaynak: Önce vd., 2015: 237-238.

1.4. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARININ İŞLETMELERE SAĞLADIĞI KATKILAR

İşletmelerin amaçlarının belirlenmesinde ve bu amaçlara ulaşma derecesinin tespit edilmesinde sürdürülebilirlik raporlarının önemi büyüktür. Sürdürülebilirlik raporları işletmelere birçok fayda sağlamaktadır. Sürdürülebilirlik raporları işletmenin amaçları doğrultusunda risk ve fırsatların tespit edilmesini sağlayacaktır. İşletmeler ise bu risklere karşı alınacak önlemleri, fırsatlardan yararlanılması durumunda ise planlanacak faaliyetleri hazırlayacaktır. Sürdürülebilirlik raporları ile işletmeler, performanslarını dönemler arasında veya rakipleriyle karşılaştırma fırsatı bulabilecektir. Sürdürülebilirlik raporları hazırlayan işletmeler şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkeleri doğrultusunda faaliyetlerinin ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerini dikkate alarak olumsuz etkilerini azaltacaktır. Bu durumda işletmelerin toplumda itibarını arttıracak ve marka değerini yükseltecektir (Aracı ve Yüksel, 2016: 6-7).

Kurumsal sürdürülebilir raporlama iç ve dış paydaşlar ile olan iletişimde oldukça önemli bir rol oynamaktadır. İşletme sürdürülebilirlik faaliyetleri ile ilgili bilgileri paydaşlarına sunarak sosyal statülerini güvence altına alıp, kaynaklarında çeşitlilik sağlamayı hedeflemektedir. Ayrıca işletmenin vizyonunun belirlenmesine katkı sağlaması açısından faaliyetlerinin raporlanması ve ilgi gruplarına iletilmesi gerekmektedir. İletişim olmadan sürdürülebilir olmak mümkün değildir. Giderek sürdürülebilir raporlar hazırlayan işletme sayısında artış olduğu gözlenmektedir. Bu

durumda işletme faaliyetlerinin nedenleri ve yarattığı faydalar konusunda çeşitli soruların sorulmasına neden olmaktadır. Sürdürülebilir raporların işletmelere sağladığı bir kaç önemli katkıyı aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (Herzing ve Schalttegger, 2006: 302).

- İşletmelerde çevresel ve kurumsal etkiler yaratan ürünlerin, hizmetlerin ve kurumsal faaliyetlerin önceden belirlenmesi.
- Diğer işletmeler ile kıyaslama imkânı tanınması ve rekabet avantajı sağlanması.
- İşletme içinde ve dışında şeffaflığı ve hesap verilebilirliği arttırması.
- İşletmenin kurumsal itibarını ve marka değerini arttırması.
- İşletme içinde bilgi ve kontrol süreçlerini sağlaması ve çalışan motivasyonunun desteklenmesi.
- Genel performans göstergesi olarak, işletmenin sürdürülebilirlik raporlaması ile rekabet üstünlüğünün belirlenmesi.

Finansal raporlamanın ötesinde kamuya açık bir raporlama yapmak birçok faydayı beraberinde getirir. Dünya İş Konseyi'nin sürdürülebilir gelişme raporu olarak adlandırılan Küreselleşen Raporlama Girişimine (GRI – Global Reporting Initiative) göre ‘‘hassas’’ hissedarları çekmek ve işletmenin itibarını ve marka değerini arttırmak en somut faydalardandır. Sosyal sorumluluk sahibi yatırımcıların klasik yatırımcılardan daha uzun vadeli yatırım ufukları vardır. Kısaca, işletme hisselerinin satışında ilk kazanç hedefini kaçırırsa hissesini satma olasılığı azalmaktadır. Bu tür yatırımcıları çekmek, bir işletmenin hisse senetleri fiyatlarının iniş çıkışlarını azaltmada yardımcı olabilir. Ayrıca kurumsal itibar firma değerinin önemli bir belirleyicisidir. (Clikeman, 2004: 24-27). Sürdürülebilirlik raporlarının işletmelere sağladığı faydaları aşağıdaki gibi sıralamıştır (Clikeman, 2004: 24-27).

- Uzun vadede müşteri sadakatının ve marka itibarının artmasına katkıda bulunur ve işletmenin piyasa değerinde artış yaratır.
- İşletmenin çevresel ve sosyal konulardaki ilke ve değerlerinin daha hızlı anlaşılmasını sağlar.
- İşletmelerin sosyal ve çevresel konularda oluşan risklerin daha iyi izlenmesini sağlar.

- İşletmelerin iç ve dış paydaşlarına sunduğu tutarlı bilgiler nedeniyle güvenilir bir iletişim kurulmasını sağlar.

Kolk (2004) İşletmelerin çevresel, sosyal ve ekonomik verileri raporlayarak sağladığı katkıları aşağıdaki gibi sıralamıştır (Kolk, 2004: 53-54).

- İşletmenin çevreye duyarlılığı konusunda daha bilinçli olmasını sağlar.
- İşletme faaliyetleri ile ilgili çevresel stratejilerin belirlenmesini kolaylaştırır.
- İşletmenin paydaşlarına karşı anlaşılır olmasını sağlar.
- İşletme çalışanların moralinin artmasını sağlar.
- İşletmenin hedeflerine ulaşmasında kolaylık sağlar ve çevresini gözlemleme fırsatı tanır.
- İşletmenin şeffaflığını artırır.
- İşletmenin performansını artırır ve maliyetlerde tasarruf sağlar.
- İşletmenin marka değerinin artırır, itibarını güçlendirir ve fırsat yaratır.

Sürdürülebilirlik raporları işletmelerin ekonomik, çevresel ve sosyal performanslarını içeren bilgileri iç ve dış paydaşlara ulaştıran belgeler oldukları için sosyal sorumluluk ile ilgili hedeflere ulaşmada katkıda bulunur. İçsel ve dışsal faydaları bünyesinde barındıran bu raporlar karar alma, kontrol ve planlamada faydalı olmaktadır. İşletme ve çevresi için sürdürülebilirlik raporları çok önemlidir. (Çalışkan, 2012: 41-68).

Sürdürülebilirlik raporlarının içsel ve dışsal faydaları Tablo 5’de belirtilmiştir (Çalışkan, 2012: 41-68).

Tablo 5: Sürdürülebilirlik Raporlarının İç ve Dış Faydaları

İçsel Faydalar	Dışsal Faydalar
<ul style="list-style-type: none"> -İşletme ve paydaşları arasında güven oluşmasını ve itibarını artırır. -İşletmenin gelişmesini sağlar. -Riskleri belirlemeye katkı sağlar. -Yönetim stratejisinin belirlenmesini sağlar. -Yönetici ve çalışanlar arasında bir bağ oluşmasına yardımcı olur ve yönetim isteklerinin çalışanlar tarafından emir gibi algılanmasını engeller, bu durumda çalışanların moralini yükseltir. -Sorunsuz finansman imkânı sağlar. -İşletme için gerekli olan belgelerin temin edilmesini sağlar. -İşletmenin finansal değerini artırır. -İşletme açısından oluşabilecek risklerin belirlenmesine katkı sağlar. -İç ve dış paydaşlara ekonomik, sosyal ve çevresel bilgilerin şeffaf bir şekilde aktarılmasını sağlar.	<ul style="list-style-type: none"> -İşletmelerin sürekli gelişmesine ve yenilik yapmasına katkıda bulunur. -İşletmenin verilerini diğer yıllar ile karşılaştırarak stratejisinin belirlenmesine katkı sağlayabilir. -Uzun vadede program yapma imkânı verir, bu sayede işletme rekabet üstünlüğü kazanır. -İşletmelere karşı oluşabilecek risklerin yönetilmesine yardımcı olur. -Ekonomik, çevresel ve sosyal veriler ile etki alanı artmış bir yönetimin oluşmasına yardımcı olur ve doğru bilgiye ulaşılmasını sağlar. -Sürdürülebilirlik raporları ile marka değerini artırır ve imajının oluşmasını sağlar. Sonuç olarak marka değerini arttıran işletme müşteri bağlılığını artırır bu durumda itibarının artmasını sağlar. -İç ve dış paydaşların ekonomik, sosyal ve çevresel verilere ulaşmasını sağlar, bu durumda işletmenin kurumsal bir görünüm kazanmasını yardımcı olur. -Uzun vadede işletmelerde değer yaratır. -İç ve dış paydaşlar ile iletişim halinde olmasını sağlar. Bu durumda işletmenin çalışmalarında süreklilik sağlar. -Şeffaflık ve hesap verilebilirlik sağlayan raporlar işletmeleri cazip hale getirir ve yatırımcılarına daha düşük risk seviyelerine ulaşmada yardımcı olur. -İşletmelerin politikaları hakkında bilgiler sunar. Bu sayede paydaşları ile arasında güven oluşur.

Kaynak: Çalışkan, 2012: 41-68.

1.5. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARININ TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ

Sürdürülebilirlik ile ilgili ortaya çıkan ilk kıvılcımlar 18. ve 19. Yüzyıla kadar uzansa da sürdürülebilir kalkınma kavramı, 20. Yüzyılda çevre ile ilgili ortaya çıkan sorunlar ile birlikte kendini göstermiştir. 1960 ve 1970' li yıllarda yoğun bir şekilde çevrecilik akımları oluşmuş, doğanın korunması gerektiği kanısına varılmış, bu durum da küresel krizlere karşı farkındalığa dönüşmüştür. Çevre ile ilgili akımlar, sanayileşmeyi, batı kültürünü ve teknolojik gelişmeleri çevre sorunlarının oluşmasına neden olarak görmüştür (Yeni, 2014).

İşletmeler çevre, toplum ve ekonomi üzerinde kalıcı etkiler yaratmak üzere faaliyette bulunurlar. Ancak işletme faaliyetleri çevresel, toplumsal ve ekonomik açıdan olumlu etkiler yaratırken, diğer yandan işletme faaliyetlerinin olumsuz etkileri olabilmektedir. İşletme faaliyetlerinin çevresel, toplumsal ve ekonomik açıdan olumsuz etkileri 1970'li yıllardan itibaren birçok ulusal ve uluslararası organizasyonun, ülkelerin, kurum ve kuruluşların gündeminde yer bulmuştur

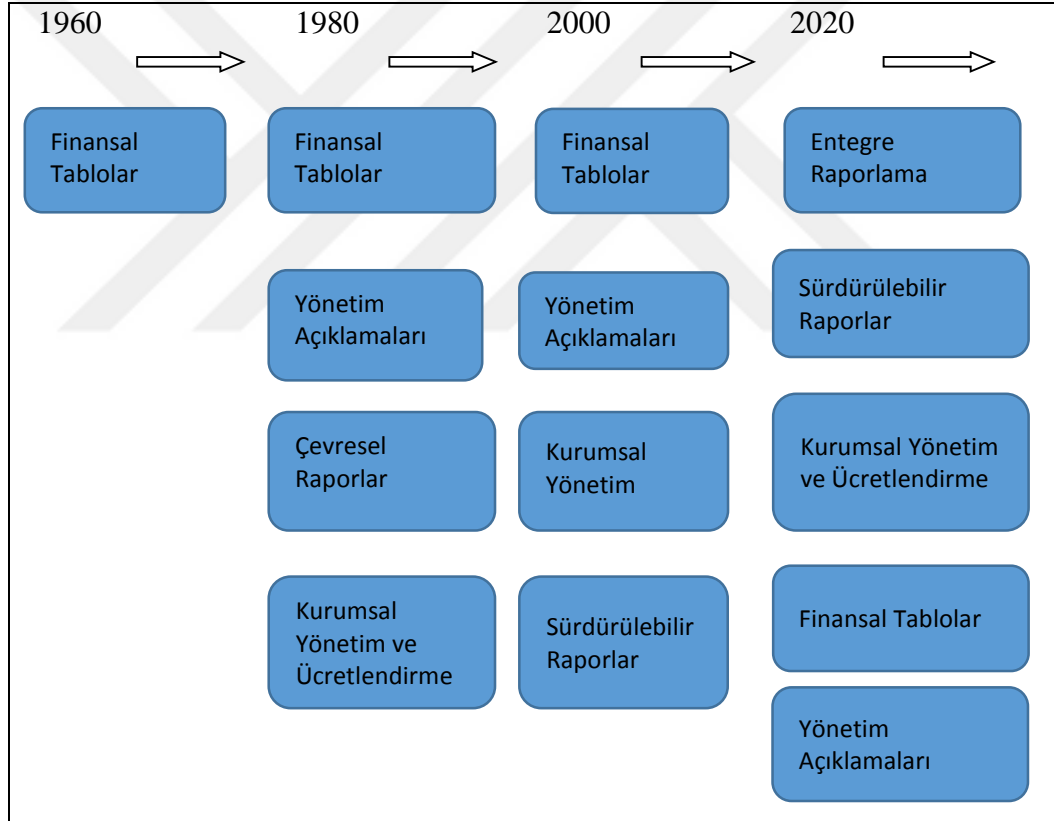

(Kayalı vd., 2018: 111-112). Buna bağlı olarak finansal raporların yanında finansal olmayan raporların da kurumsal raporlamaya katıldığı ve gelişme gösterdiği gözlenmiştir.

Finansal raporlama ile başlayan kurumsal raporlamanın gelişimi, yıllar içerisinde ihtiyaçlara bağlı olarak gelişmiş ve gelişmeye devam etmektedir (Şekil 1).

Kurumsal raporlamanın gelişimi incelendiğinde sürdürülebilirlik raporlarının 1990 yıllarında başlayıp 2000’li yıllarda hız kazandığı görülmektedir. İşletmelere ait finansal ve finansal olmayan raporların tek bir rapor halinde sunulduğu entegre raporlar ise 2010’lu yıllarda başlayıp, 2020’li yıllarda diğer kurumsal raporların bir adım önüne geçmektedir (Karğın vd., 2013: 31).

Şekil 2: Kurumsal Raporların Tarihi Gelişimi

Kaynak: Karğın vd., 2013: 31

İşletmeler sürdürülebilirlik raporlarını belirli standartlara göre hazırlar. Bu standartlar ve göstergeler kılavuzlar aracılığı ile yayımlanır. Dünyada en çok tercih edilen kapsamlı sürdürülebilirlik raporlaması kılavuzu GRI (Global Reporting Initiative)' dir. GRI' nin amacı sürdürülebilirlik raporlaması kılavuzu kapsamında işletmelerin, kurum veya kuruluşların ekonomik, çevresel ve sosyal performanslarını

ölçmeleri ve raporlamaları için gereken ilke ve göstergeleri açıklamaktır (Önce vd., 2015: 238).

1989 yılından bu yana çevresel, sosyal ve ekonomik performansları ile ilgili bilgileri yayınlayan işletme, kurum veya kuruluş sayısında oldukça önemli bir artış olduğu tespit edilmiştir. Ülkeler ve sektörler arasında belirgin farklılıklar olsa da raporlama sayısında artış olduğu gözlenmektedir (Kolk, 2004: 51-52).

Türkiye’de geriye dönük on yıllık dönemde, GRI sürdürülebilirlik raporu kılavuzunu kullanarak rapor hazırlayan işletme sayılarındaki değişimi aşağıdaki şekilde inceleyebiliriz.

Şekil 3: GRI Sürdürülebilirlik Raporlama Kılavuzuna Göre 2008-2017 Yılları Arasında Sürdürülebilirlik Raporu Hazırlayan İşletme Sayısındaki Değişim.

Küresel Raporlama Girişimi (GRI), Türkiye’de 2008 ve 2017 yılları arasında sürdürülebilirlik raporlaması ilkelerine göre rapor hazırlayan 387 organizasyonun yıllara göre dağılımı yukarıdaki grafikte gösterilmiştir. Toplam işletme sayısı sürekli güncellenmekte ve değişmektedir. 2018 yılı raporları verileri tam rakamı yansıtmaması sebebiyle dikkate alınmamıştır. Grafiği incelediğimizde 2008 yılında 7, 2009 yılında 7, 2010 yılında 18, 2011 yılında 34, 2012 yılında 38, 2013 yılında 43, 2014 yılında 61, 2015 yılında 59, 2016 yılında 80, 2017 yılında 40 olmak üzere toplam 387 işletme rapor hazırlamıştır. 29 işletme GRI dışı rapor hazırlamıştır. Grafiği incelediğimizde sürdürülebilirlik raporu hazırlayan işletme sayısında artış olduğu gözlenmektedir. Fakat 2017 yılında rapor hazırlayan işletme sayısı bir önceki yıla göre %50 azaldığı tespit edilmektedir. Bu durumda etkili olan birçok nedenden

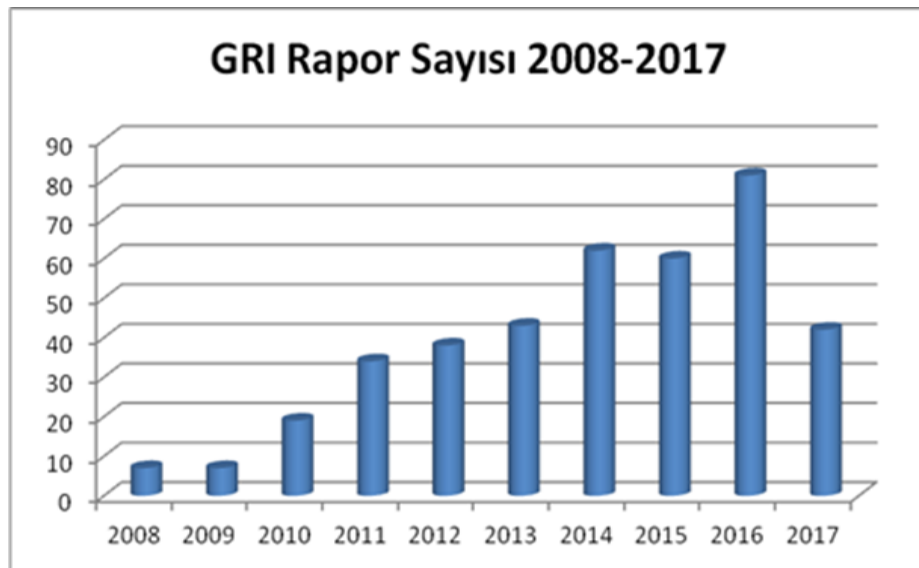
söz edilebilir. Bu nedenlerin başında ülkemizde bu konuda henüz işletmelerin ve diğer kurumların sürdürülebilirlik raporları konusunda yeterince bilgi sahibi olmamaları ve ekonomik yönden maliyeti olacağını düşünmeleridir denilebilir.

Kolk' a göre işletmelerin sürdürülebilirlik raporlarını hazırlamama nedenleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır (Kolk, 2004: 54).

- İşletmelerin çevresel performansları ile ilgili iyi bir izlenime sahip olması sebebiyle sürdürülebilir raporlama ihtiyacı duymaması.
- İşletmelerin sürdürülebilir raporların getireceği avantajlardan şüphe duyması.
- Tüketicilerin ve diğer paydaşların sürdürülebilirlik raporları ile ilgilenmeyeceği ve satışları arttırmayacağı düşüncesi.
- İşletmelerin çevre sorunları ile ilgili iletişim kurma konusunda birçok yolun olduğu düşüncesi.
- İşletmelerin itibarına zarar verebileceğini düşünmesi ve çevre örgütlerinin dikkatine çekmek istememeleri.
- Çok pahalı olduğunu düşünmeleri.

Türkiye'de 2008 ve 2017 yılları arasında Küresel Raporlama Girişimi (GRI) ilkelerine göre hazırlanan rapor sayısındaki değişim aşağıdaki grafikte hazırlanmıştır.

Şekil 4: GRI Sürdürülebilirlik Raporlama Kılavuzuna Göre 2008-2017 Yılları Arasında Sürdürülebilirlik Raporu Sayısındaki Değişim.

Küresel Raporlama Girişimi (GRI), Türkiye’de 2008 ve 2017 yılları arasında sürdürülebilirlik raporlaması ilkelerine göre hazırlanan 393 raporun yıllara göre dağılımı yukarıdaki grafikte gösterilmiştir. Toplam rapor sayısı sürekli güncellenmekte ve değişmektedir. 2018 yılı raporları verileri tam rakamı yansıtmaması sebebiyle dikkate alınmamıştır. Grafiği incelediğimizde 2008 yılında 7, 2009 yılında 7, 2010 yılında 19, 2011 yılında 34, 2012 yılında 38, 2013 yılında 43, 2014 yılında 62, 2015 yılında 60, 2016 yılında 81, 2017 yılında 42 olmak üzere toplam 393 rapor hazırlanmıştır. İşletmeler tarafından hazırlanan ve GRI’ de yayınlanan 78 rapor GRI dışı hazırlanmıştır. Şekil 4 incelendiğinde 2017 yılında önemli oranda bir azalma olduğu fakat genel olarak sürdürülebilirlik raporu sayısının her geçen gün arttığı gözlenmektedir. Sürdürülebilirlik raporlarının işletmelere getirilerinin arttırdığını düşünürsek önümüzdeki yıllarda gittikçe önem kazanacağı düşünülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASI İLE İLGİLİ STANDARTLAR VE ENDEKSLER

2.1. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASI STANDARTLARI

Sürdürülebilirlik Raporlamaları hazırlanırken en çok tercih edilen kılavuzlarından birisi GRI Sürdürülebilirlik Raporlaması Standartlarıdır. GRI Sürdürülebilirlik Raporlaması Kılavuzları hazırlanırken iş dünyasının, sivil toplum kuruluşlarının, denetçilerin ve diğer alanlarda uzmanların görüşleri alınarak geliştirilmiştir (GRI G4: 5).

2.1.1. Küresel Raporlama Girişimi (GRI)

Küresel Raporlama Girişimi (GRI), Birleşmiş Milletler tarafından 1997 yılında Boston'da kurulmuştur. Sürdürülebilirlik raporlarının hazırlanmasında işletmelere yol gösteren bir kuruluştur. İşletmelerin sürdürülebilirlik raporlarını oluşturabilmeleri için kılavuzlar hazırlamakta ve bu kılavuzları yayımlamaktadır. İşletmeler sürdürülebilirlik raporlarını hazırlama konusunda yol gösteren bu kılavuzlar "Raporlama İlkeleri ve Standart Bildirimler" ve "Uygulama El Kitabı" olmak üzere iki kılavuzdan oluşmaktadır. GRI tarafından ilk standart 2000 yılında yayımlanmış ve yıllar içerisinde geliştirilerek dünyada en çok kullanılan standart olmuştur. GRI tarafından hazırlanan kılavuzlar dünya genelinde yüzlerce organizasyon, aracı veya rapor kullanıcılarını kapsayan geniş bir zaman diliminde geliştirilmiştir. Dolayısıyla sürdürülebilirlik raporları kılavuzları raporlamaya, bilgilerin piyasaya veya topluma yararlı, güven sağlayacak hale getirilmesi amacıyla gerekli şeffaflık ve tutarlılık dikkate alınarak standartlaşmış bir yaklaşımı destekleyen küresel ölçekli kabul görmüş bir çerçeve sunmaktadır (GRI G4: 3).

GRI, sürdürülebilirlik raporlarının amaçlarını aşağıdaki gibi sıralamıştır:

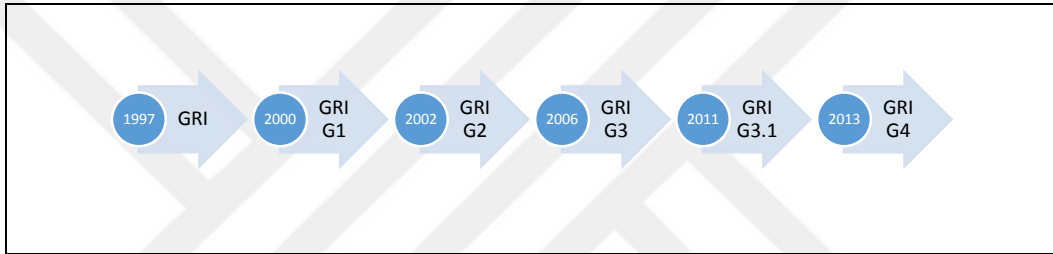
- Organizasyonların sürdürülebilirlik performansının yasalara, kurallara, yönetmeliklere, performanslara standartlara ve gönüllü girişimler ile kıyaslanması ve değerlendirilmesi.

- Kurum ve kuruluşların sürdürülebilir kalkınma hakkındaki beklentileri nasıl etkilendiğinin ve etkilediğinin gösterilmesi.
- Kurum içinde ve farklı kurumlar ile performansların zaman içinde karşılaştırılması (GRI G3 2000: 3).

GRI, Sürdürülebilirlik raporlama çerçeveleri kapsamında organizasyonların veya işletmelerin raporlama ilkelerine uygun olarak ekonomik, çevresel ve sosyal performanslarını ölçerek raporlar hazırlayabilmesi için gereken ilke ve göstergeleri belirlemektir (Önce vd., 2015: 238).

GRI' nin yıllar içerisinde değişimi aşağıdaki gibidir.

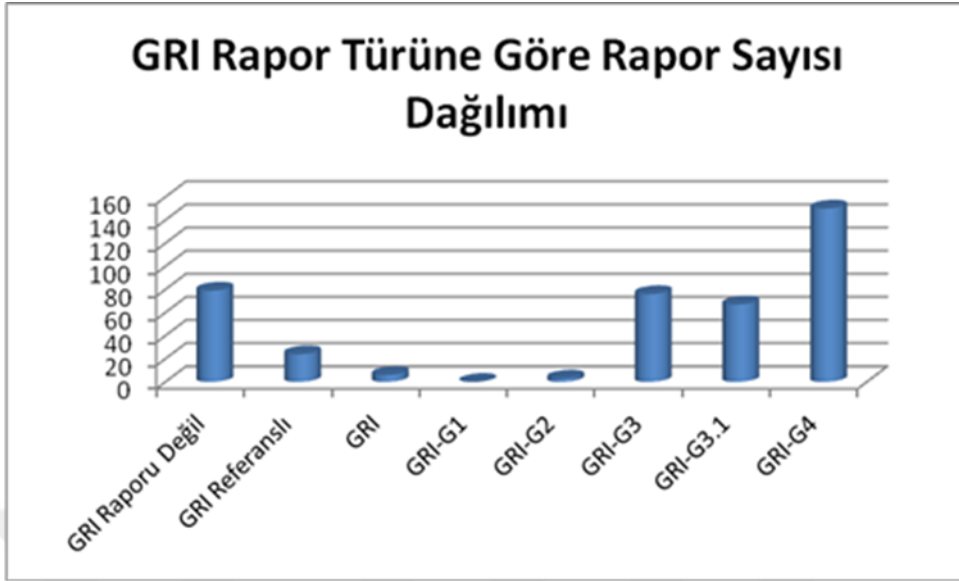
Şekil 5: GRI' nin Tarihsel Gelişimi

Kaynak: Önce vd., 2015: 238.

Küresel anlamda sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için karşılaşılan sorunların üstesinden gelebilmek adına çalışmalar yapılmıştır. Devletler sürdürülebilirliği sağlayabilmek için kanunları ve vergiler ile ilgili işlemleri araç olarak kullanmaktadır. Teknolojik gelişmelerdeki artış çevresel ve sağlık konularında değişim yaşanmasına neden olmuştur. Buna bağlı olarak teknolojik gelişmelerin yaşanması sürdürülebilirlik raporlaması ilke ve standartlarında da gelişmelerin yaşanmasını sağlamıştır (Strange ve Bayley, 2009: 121; Çelik, 2018: 42). Buna göre Şekil 5 incelendiğinde GRI' nin sürdürülebilirlik raporlaması kılavuzlarını sürekli yenilediğini ve geliştirdiği görülmektedir. Türkiye'de yenilenen bu kılavuzlara göre raporlama yapan organizasyonların dağılımı aşağıdaki gibidir.

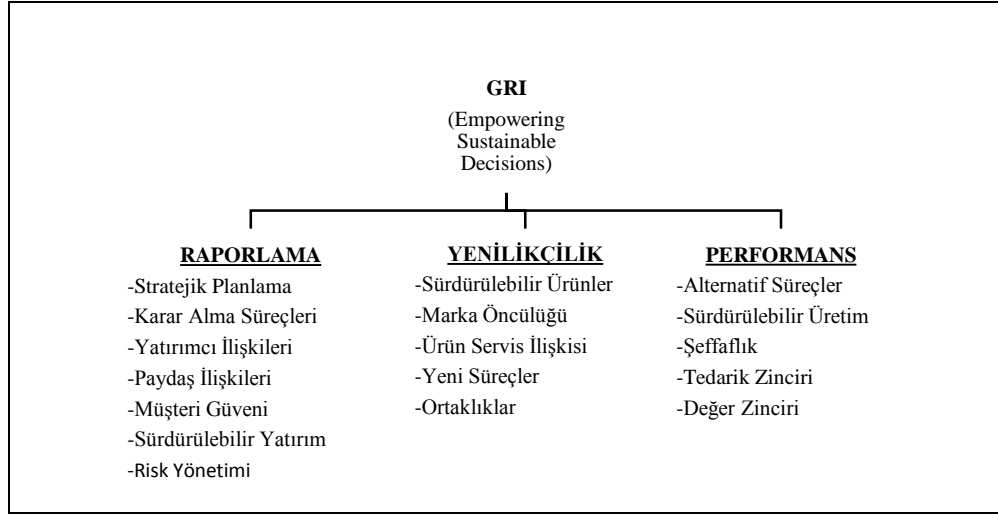
Şekil 6: GRI Sürdürülebilirlik Raporlama Kılavuzu Türlerine Göre İşletmelerin Hazırladığı Raporlama Sayısı Dağılımı.

Bu verilere göre, işletmeler veya organizasyonlar rapor türlerine göre toplam 405 rapor hazırlamıştır. Toplam işletme sayısı ve rapor sayısı sürekli güncellenmekte ve değişmektedir. Bu raporların dağılımına baktığımızda % 19.51' in GRI raporu olmadığı görülmüş yani GRI veri tabanında yüklü olan fakat standartlardaki zorunlu göstergelerin yer almadığı raporlardır. % 5.92'nin GRI referanslı olarak hazırlandığı, % 1.50'sinin GRI standartlarına göre hazırlandığı, GRI G1 standartlarına göre hiç hazırlanmadığı, %0.74'ün GRI G2 standartlarına göre hazırlandığı, % 18.76'nın GRI G3 standartlarına göre hazırlandığı, %16.54'ün GRI G3.1 standartlarına göre hazırlandığı, %37.03'ün GRI G4 standartlarına göre hazırlandığı görülmektedir.

İşletmelerin en çok GRI G4 standartlarını tercih ettiği görülmüştür. GRI G4 standartlarının en çok tercih edilme nedeni kılavuzun kullanımının hem tecrübeli rapor hazırlayacak kişiler hem de sürdürülebilirlik raporlamasını yeni hazırlayacak kişiler veya organizasyonlar için kolay olması, dünya üzerinde küçük ya da büyük kuruluşlara evrensel olarak uygun olarak tasarlanması diyebiliriz. Aynı zamanda bilgilerin piyasalara ve topluma yararlı ve inandırıcı hale getirilmesi için gereken şeffaflık ve tutarlılık derecesine teşvik eden bir standartlaşmış yaklaşımı destekleyen küresel ölçekli bir çerçeve sunmasıdır. Kısaca GRI G4, rapor hazırlayacak kişilerin sürdürülebilirlik ile ilgili en kritik konular hakkında değerli bilgiler içeren raporlar hazırlamalarına ve raporlamanın anlamlı ve standart bir biçimde olmasına olanak tanır (GRI G4, 2014: 3).

Şekil 7: GRI Sürdürülebilirlik Raporlaması Kapsamı

Kaynak: <http://www.griraporlama.com/>

2.1.1.1. GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlaması Kılavuzu

GRI G3.1 raporlama çerçevesinin amacı işletmelerin ekonomik, çevresel ve sosyal performanslarına dair genel kabul görmüş raporlama çerçevesi olarak hizmet etmektir. Büyüklüğü, sektörü ne olursa olsun tüm kurum ve kuruluşlar tarafından kullanılabilirliktedir.

2.1.1.1.1. GRI G3.1 Raporlama Çerçevesi

GRI G3.1 raporlama çerçevesi genel bir içeriğe sahiptir ve aşağıdaki gibi sıralanmıştır (GRI G3 Sürdürülebilirlik Raporlama Kılavuzu, 2000-2006: 3-43; GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlama Kılavuzu, 2011: 3- 43).

Gösterge Protokolleri: Gösterge Protokolleri rapor hazırlayan kurum ve kuruluşlara kolaylık sağlamak ve performans göstergelerinin yorumlanması aşamasında tutarlılık sağlamak amacıyla tanımlamaları, toplama rehberini ve diğer bilgileri sunmaktadır. İlkelerin içerisinde yer alan performans göstergelerinin hepsi için bir Gösterge Protokolü mevcuttur. İlkeleri kullanan rapor hazırlayıcı kişiler gösterge protokolleri setlerini kullanmalıdır. Bu setler, Ekonomik (EC), Çevre (EN), İşgücü Uygulamaları ve İnsana Yakışır İş (LA), İnsan Hakları (HR), Toplum (SO) ve Ürün Sorumluluğudur.

Sektör Ekleri: İşletmelerin raporları hazırlarken ilkeleri nasıl uygulayacaklarını gösteren rehber ve yorumları içerir, ilkeleri tamamlar ve performans göstergelerini tanımlar.

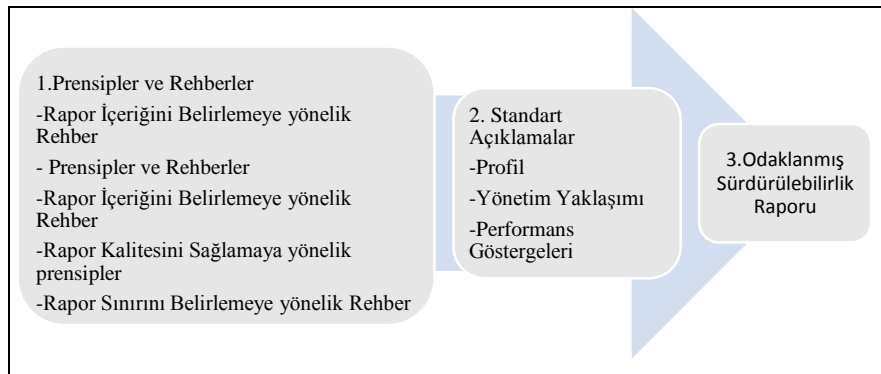
Teknik Protokoller: İşletmeler raporlarını hazırlarken rapor sınırını oluşturma ile ilgili bir takım sorunlar ile karşılaşır bu protokoller bu sorunların çözümünde yol göstermek için hazırlanmıştır. Örneğin, emisyon verileri gibi operasyonel bilgiler bir kurumun kontrolü altındaki kuruluştan güvenilir bir şekilde toplanabilir fakat bir ortak girişim veya tedarikçi için mevcut olmayabilir. Teknik Protokoller tüm kuruluşların dahil edilmesine yönelik asgari beklentileri belirleme konusunda ve tüm kuruluşları kapsayacak şekilde genişletilmesi hususunda katkı sağlar.

2.1.1.1.2. GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkeleri

GRI G3.1. İlkeleri 2011 yılında yayımlanmıştır. Sürdürülebilirlik raporlaması raporlama prensiplerinden, raporlama rehberlerinden ve standart açıklamalardan oluşur. Şekil 8’de görüldüğü gibi raporlama süreci 3 temel ögeyi kapsar. İlk bölümde hangi konuda rapor hazırlanacağını tespit edilebilmesi için raporlama prensiplerinden öncelik, paydaş katılımı, sürdürülebilirlik çerçevesi ve bütünlük ile her prensip için geliştirilmiş kısa testler dizisini kapsamaktadır.

İkinci bölümde standart açıklamalar ile birlikte raporlanacak konular ve göstergeler saptanır. Son olarak denge, karşılaştırmalı bilirlilik, doğruluk, zamanındalık ve açıklık prensipleri ile raporlanan bilgilerin kalitesi test edilmektedir (GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlama Kılavuzu, 2011: 4).

Şekil 8. GRI G3.1 İlkelerine Göre Raporlama Süreci

Kaynak: Sürdürülebilirlik Raporlama İlkeleri, 2011, Versiyon 3.1: 4.

Birinci aşamada yer alan raporlama rehberleri, raporlama hazırlayacak kişi ve kurumlara seçenekler sunarak karar vermelerine yardımcı olur. Kısaca rapor içeriğini ve sınırının belirlenmesi ile ilgili rehberler sunmaktadır.

Raporlama prensipleri ise rapor süreci boyunca hangi konular ve göstergeler üzerinde rapor hazırlanacağına kılavuzluk eder ve raporun elde etmesi gereken sonuçları tanımlar. Prensiplerin her biri bir tanımlamadan, açıklamadan ve bir dizi testten meydana gelir. Bu testler prensiplerin uygulanması ile ilgili bir referanstır. Prensipler, işletmelerde şeffaflık ve hesap verilebilirliğin sağlanmasına yardımcı olur. Bu durum sürdürülebilirlik raporlarının temel değeri ve amacıdır. Prensipler iki grup halinde düzenlenir (GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlama Kılavuzu, 2011: 6):

- İşletmelerin raporları ile ilgili konuları ve göstergeleri tespit etmesine yönelik prensipler.
- Raporların kalitesini ve uygun sunumların sağlanmasına yönelik prensipler.

İkinci aşamada yer alan standart açıklamaların raporlamayı hazırlayacak kişi ve kurumlar tarafından geçerli olan ve öncelik arz eden ve bütün paydaşları ilgilendiren raporlama bilgilerini içerir. Bu üç standart aşağıda özetlenmiştir:

Strateji ve Profil: İşletmelerin performansları ile ilgili genel bir çerçeve sunan, kurum stratejisi, profili ve yönetişimi açıklamalarıdır.

Yönetişim Yaklaşımı: İşletmenin belirli bir bölümde performansının anlaşılması için çerçeveyi oluşturan konuların nasıl ele alınacağını açıklamasıdır.

Performans Göstergeleri: İşletmelerin ekonomik, çevresel ve sosyal performansları hakkında karşılaştırılabilir bilgiler sunan göstergelerdir (GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlama Kılavuzu, 2011: 5).

İşletmelerin ekonomik, çevresel ve sosyal faaliyetleri ile ilgili ele alınan göstergeler Tablo 6'da detaylı olarak aktarılmaktadır.

Tablo 6: Sürdürülebilirlik Raporları GRI Ölçüleri

GRI G3.1 Ölçüleri	
Bölüm 1	
İşletme Yapısı İle İlgili Açıklamalar	
1.Üst Yönetim Açıklamaları	
2.İşletme İle İlgili Bilgiler	
İşletme adı, ürün, yeri ve merkezi	
3.Raporlama Değişkenleri	
Rapor Profili	
Raporun Kapsamı ve Sınırı	
GRI İçerik Endeksi	
Güvence	
4.Kurumsal Yönetim, Bağlılık ve Önem	
Kurumsal Yönetim	
Dış Girişimlere Bağlılık	
Paydaşlara Verilen Önem	
Bölüm 2	
Yönetim Yaklaşımı İle İlgili Açıklamalar	
Ekonomik Performans	
Çevre	
İnsan Gücü	
İnsan Kaynakları	
Toplum ve Ürün İle İlgili Bilgiler	
Bölüm 3	
Performans Ölçüleri	
Ekonomik	
Çevresel	
İnsan Kaynakları ve Kaliteli Çalışma Ortamı	
İnsan Hakları	
Toplum	
Ürün Sorumluluğu	

Kaynak: Karğın vd., 2013: 35-36.

2.1.1.1.3. GRI G3.1 Uygulama Seviyeleri

GRI, İşletmeler tarafından hazırlanan raporlar son halini alınca ‘‘GRI Uygulama Seviyeleri’’ aracılığıyla raporlama çerçevesini ne seviyede uyguladıkları ne seviyede uygulamadıklarını beyan etmelidir. Bu sistemin iki amacı vardır. İlk paydaşlara GRI ilkelerinin ve raporlama çerçevelerinin ne ölçüde uyguladıklarını açıklık getirmektir. İkincisi ise raporlama çerçevesinin uygulanmasının aşamalı olarak geliştirilmesi yönünde vizyon sağlanması ve yol göstermesidir. Uygulama seviyesinin beyanı raporun hazırlanmasında hangi raporlama çerçevesi öğelerinin uygulanmış olduğunu gösterir. İşletmeler kendi uygulama seviyelerini seçip beyanlarını yapabilecekleri gibi herhangi bir denetleyici kurumdan da görüş alabilirler ya da GRI (Küresel Raporlama Girişimi)’ den kendi beyanlarını kontrol

etmesi için talepte bulunabilirler. İşletmeler GRI' ye raporlarını bildirim şeklinde basılı veya elektronik kopya sunarak, GRI' nin veri tabanına kaydettirerek ve GRI' den işletmenin kendi beyan ettiği uygulama seviyesini kontrol etmesini talep edebilir (GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlama Kılavuzu, 2011: 5-6).

Tablo 7: GRI G3.1 Uygulama Seviyeleri ve Maksimum Puan

Uygulama Seviyesi	Toplam Gösterge			Maksimum Puan	
	C	B	A	Sayısı	(Göstergeler*Puan)
				(Maksimum)	
				Bildirildi	:2
				Kısmen Bildirildi	:1
				Raporlanmadı	:0
1.Bölüm gösterge sayısı	24	42	42	42	84
2.Bölüm gösterge sayısı	Gerekli Değil	Her gösterge veya kategori	Her gösterge veya kategori	34	68
3.Bölüm gösterge sayısı	Minimum 10	Minimum 20	55+	79	158

Kaynak: GRI Uygulama Seviyesi, 3.1, 2010-2011; Karğın vd., 2013: 118.

Sürdürülebilirlik raporlarının üç uygulama seviyesi vardır. Bunlar A, B ve C olarak isimlendirilir. Eğer rapor hazırlayan kişi ve kurumlar raporu hazırlarken dış denetimden yararlanmışsa seçtikleri seviyenin yanına bir artı (+) ekleyebilirler.

Birinci seviye A raporu olarak ifade edilir ve ileri düzey rapor hazırlayıcılar genelde bu seviyeyi tercih eder. İkinci seviye ise B olarak ifade edilir ve bu seviyeyi ileri düzeyde rapor hazırlayan ile yeni başlayanlar arasında kalanlar tercih eder. Üçüncü seviye ise C harfiyle ifade edilir ve yeni başlayan işletmeler, kurumlar veya organizasyonlar bu seviyeyi kullanır.

Tablo 7'de gösterildiği gibi A uygulama seviyesini seçmiş olan bir işletme birinci bölümdeki toplam gösterge sayısı 42 olmalı, ikinci bölümdeki göstergelerin her birini açıklamalı ve üçüncü bölümdeki göstergelerin toplamı 55+ değildir.

B uygulama seviyesini seçmiş olan bir işletmenin birinci bölümdeki toplam gösterge 42 olmalı, ikinci bölümdeki bütün göstergeleri açıklamalı, üçüncü bölümdeki göstergeleri minimum 20 olmalıdır.

C uygulama seviyesini seçmiş olan bir işletme birinci bölümde toplam gösterge sayısı 24 olmalı, ikinci bölümdeki göstergeleri açıklama zorunluluğu yoktur ve üçüncü bölümdeki gösterge sayısı minimum 10 olmalıdır.

Tabloda görüldüğü gibi işletme birinci bölümün 42 göstergesini açıklarsa alabileceği maksimum puan 84'dür. İkinci bölümdeki 34 göstergeyi açıklarsa puanı maksimum 68'dir. Üçüncü bölümdeki 79 göstergenin tamamını açıklarsa alabileceği maksimum puan 158'dir. Sonuç olarak toplamda bir firmanın ulaşabileceği en yüksek puan 310'dur (Karğın vd., 2013: 119; GRI Uygulama Seviyesi, 3.1, 2010-2011).

2.1.1.2. GRI G4 Sürdürülebilirlik Raporlaması Kılavuzu

G4 dünyada ulusal ve uluslararası bütün işletmelerin kullanabileceği şekilde hazırlanmıştır. Sürdürülebilirlik raporlaması kılavuzları işletmelerin boyutları, sektörleri veya konumlarına bakmaksızın sürdürülebilirlik raporlaması hazırlanabilmesi için raporlama ilkeleri, standart bildirimler ve bir uygulama el kitabı sunmaktadır. Ayrıca işletmelerin yönetim yaklaşımının ve ekonomik, çevresel ve sosyal performansları ile ilgilenen herkes için bir kaynaktır.

GRI G4 Kılavuzları sürdürülebilirlik raporlarına benzer bütün raporlar veya belgelerin hazırlanabilmesi için yol göstericidir. Ayrıca bu kılavuzlar birçok kurum ve kuruluşun (işletmeler, sivil toplum kuruluşları, uzmanlar... vb.) görüşü alınarak geliştirilmiştir. GRI G4 Kılavuzları raporlama ilkeleri ve standart bildirimler ile uygulama el kitabı olarak iki bölüm halinde sunulmuştur. Birinci bölümde raporlama ilkeleri ve standart bildirimler, kılavuzlara 'uyumlu olarak' hazırlamak için işletme tarafından uygulanacak kriterleri kapsamaktadır. İkinci bölümde ise uygulama el kitabı ilkelerin nasıl uygulanacağını, açıklanan bilgilerin nasıl hazırlanacağını ve kılavuzdaki kavramların nasıl yorumlanacağı ile ilgili çeşitli açıklamalar içermektedir. (GRI G4, 2013: 3-9).

Sürdürülebilirlik raporlaması ilkeleri şeffaflığın sağlanabilmesi açısından çok önemlidir. İşletmeler raporlarını hazırlarken ilkeleri uygulamaya özen göstermelidir. İlkeler iki gruba ayrılmıştır. Rapor içeriğinin belirlenmesine ilişkin ilkeler ve rapor

niteliğinin belirlenmesine ilişkin ilkeler olarak isimlendirilir. Rapor içeriğinin belirlenmesine ilişkin ilkeler işletmelerin faaliyetlerini, etkilerini ve paydaşların beklentilerini ve menfaatlerini göz önüne alarak içeriğin belirlenmesine ilişkin süreci ifade etmektedir. Raporun niteliğinin belirlenmesine ilişkin ilkeler ise düzgün bir şekilde sunulması, kaliteli bilgilerin sağlanmasına yardımcı olur. Raporlama ilkeleri ve standart bildirimler başlığı ile açıklanan raporlama ilkeleri aşağıdaki unsurlardan oluşmaktadır (GRI G4, 2013: 16).

Rapor içeriğine ilişkin ilkeler

- Paydaş kapsayıcılığı
- Sürdürülebilirliğin kapsamı
- Önemlilik
- Tamlık

Rapor niteliğine ilişkin ilkeler

- Denge
- Karşılaştırmalı bilirlilik
- Doğruluk
- Zamanlılık
- Açıklık
- Güvenilirlik

İşletmeler sürdürülebilirlik raporlarını hazırlarken ekonomik, çevresel ve sosyal performanslarını G4 kılavuzunda yer alan kategori ve unsurlara göre hazırlar. Bu kategoriler çevresel, sosyal ve ekonomik olarak üçe ayrılır. Ekonomik kategorinin unsurları ekonomik performans, piyasa varlığı, ekonominin dolaylı etkileri ve satın alma uygulamalarıdır.

Çevresel kategorinin unsurları malzemeler, enerji, su, biyolojik çeşitlilik, emisyonlar, atık sular ve atıklar, ürün ve hizmetler, uyum, genel, tedarikçilerin çevresel bakımdan değerlendirilmesi ve çevresel şikâyet mekanizmalarıdır.

Sosyal kategorinin unsurları olan işgücü uygulamaları ve insana yaraşır iş; istihdam, işgücü veya yönetim, iş sağlığı ve güvenliği, eğitim ve öğretim, çeşitlilik ve fırsat eşitliği gibi birçok unsuru içermektedir.

İnsan hakları ise yatırım, ayrımcılığın önlenmesi, örgütlenme ve toplu sözleşme hakkı, çocuk işçiler, güvenlik uygulamaları, yerli halkların hakları gibi birçok unsuru içermektedir. Toplum; yerel toplumlar, yolsuzlukla mücadele, kamu politikası, rekabete aykırı davranış, uyum, Tedarikçinin toplum üzerinde etkiler bakımından değerlendirilmesi gibi unsurları içermektedir. Ürün sorumluluğu; müşteri sağlığı ve güvenliği, ürün ve hizmet etiketlemesi, pazarlama iletişimi ve uyum unsurlarını içermektedir. Tablo 8 G4 Kılavuzunda yer alan kategori ve unsurları sunmaktadır.

Tablo 8. GRI G4 Kılavuzunda Yer Alan Kategori ve Unsurlar

EKONOMİK		ÇEVRESEL	
-Ekonomik Performans -Piyasa Varlığı -Dolaylı Ekonomik Etkiler -Satın Alma Uygulamaları		-Malzemeler -Enerji -Su -Biyolojik Çeşitlilik -Emisyonlar -Atık Sular ve Atıklar -Ürün ve Hizmetler -Uyum -Genel -Tedarikçinin Çevresel Bakımından Değerlendirilmesi -Çevresel Şikâyet Mekanizmaları	
SOSYAL			
<u>İşgücü Uygulamaları ve İnsana Yarasır İş</u>	<u>İnsan Hakları</u>	<u>Toplum</u>	<u>Ürün Sorumluluğu</u>
-İstihdam -İşgücü/Yönetim İlişkileri -İş Sağlığı ve Güvenliği -Eğitim ve Öğretim -Çeşitlilik ve Fırsat Eşitliği -Kadın ve Erkekler için Eşit Ücret -Tedarikçinin İşgücü Uygulamaları Bakımından Değerlendirilmesi -İşgücü Uygulamaları Şikâyet Mekanizmaları	-Yatırım -Ayrımcılığın Önlenmesi -Örgütlenme ve Toplu Sözleşme Hakkı -Çocuk İşçiler -Zorla ve Cebren Çalıştırma -Güvenlik Uygulamaları -Yerli Halkların Hakları -Değerlendirme -Tedarikçilerin İnsan Hakları Bakımından Değerlendirilmesi -İnsan Hakları Şikâyet Mekanizmaları	-Yerel Toplumlar -Yolsuzlukla Mücadele -Kamu Politikası -Rekabete Aykırı Davranış -Uyum -Tedarikçinin Toplum Üzerindeki Etkiler Bakımından Değerlendirilmesi -Toplum Üzerindeki Etkilere İlişkin Şikâyet Mekanizmaları	-Müşteri Sağlığı ve Güvenliği -Ürün ve Hizmet Etiketlemesi -Pazarlama İletişimi -Müşteri Gizliliği -Uyum

Kaynak: (GRI G4, 2013:9; <https://www2.globalreporting.org/standards/g4>).

Sürdürülebilirlik raporunu hazırlamaya başlayan bir işletme genel bir fikir edindikten sonra sunulan temel veya kapsamlı seçeneklerinden birini tercih etmek zorundadır. Daha sonra genel standart bildirimleri ve özel standart bildirimlerini hazırlamalıdır. Genel standart bildirimler sürdürülebilirlik raporlarında bulunması gereken bilgileri; işletmenin stratejisini, profilini, yönetimini ve sürdürülebilirlik

raporuna ilişkin bilgileri içermektedir. Özel standart bildirimleri ise ekonomik, sosyal ve çevresel faaliyetlere ilişkin bildirim göstergelerini içerir. Son olarak işletme sürdürülebilir raporunu hazırlamalıdır (GRI G4, 2013: 7-8).

Tablo 9. GRI G4 Kılavuzuna Göre Hazırlanan Sürdürülebilirlik Raporlarının Puanlarının Hesaplanmasında Esas Alınan 121 Raporlama İlkesi

GENEL STANDART BİLDİRİMLER		ÖZEL STANDART BİLDİRİMLER				
		EKONOMİK	ÇEVRESEL		SOSYAL	
G4-1	G4-25	G4-EC1	G4-EN1	G4-EN17	G4-LA1	G4-SO1
G4-2	G4-26	G4-EC2	G4-EN2	G4-EN19	G4-LA2	G4-SO2
G4-3	G4-27	G4-EC3	G4-EN3	G4-EN20	G4-LA3	G4-SO3
G4-4	G4-28	G4-EC4	G4-EN6	G4-EN21	G4-LA4	G4-SO4
G4-5	G4-29	G4-EC5	G4-EN7	G4-EN22	G4-LA5	G4-SO5
G4-6	G4-30	G4-EC6	G4-EN8	G4-EN23	G4-LA6	G4-SO6
G4-7	G4-31	G4-EC7	G4-EN9	G4-EN24	G4-LA7	G4-SO7
G4-8	G4-32	G4-EC8	G4-EN10	G4-EN25	G4-LA8	G4-SO8
G4-9	G4-33	G4-EC9	G4-EN11	G4-EN26	G4-LA9	G4-PR1
G4-10	G4-34		G4-EN12	G4-EN27	G4-LA10	G4-PR2
G4-11	G4-37		G4-EN13	G4-EN28	G4-LA11	G4-PR3
G4-13	G4-38		G4-EN14	G4-EN29	G4-LA12	G4-PR4
G4-14	G4-39		G4-EN15	G4-EN30	G4-LA13	G4-PR5
G4-15	G4-40		G4-EN16	G4-EN31	G4-HR1	G4-PR6
G4-16	G4-41				G4-HR2	G4-PR7
G4-17	G4-44				G4-HR3	G4-PR8
G4-18	G4-45				G4-HR4	G4-PR9
G4-20	G4-47				G4-HR5	
G4-21	G4-49				G4-HR6	
G4-22	G4-51				G4-HR7	
G4-23	G4-53				G4-HR8	
G4-24					G4-HR9	
					G4-HR10	
					G4-HR12	

Kaynak: (Aracı, ve Yüksel, 2016: 12).

2013 yılında G4 Sürdürülebilirlik Raporlaması ilkelerine eklenen G4-12, G4-19, G4-35, G4-36, G4-42, G4-43, G4-46, G4-48, G4-50, G4-52, G4-54, G4-55, G4-56, G4-57, G4-58, G4-EN5, G4-EN18, G4-EN32, G4-EN33, G4-EN34, G4-LA14,

G4-LA15 ve G4-LA16; G4-HR11, G4-SO9, G4-SO10, G4-SO11 ilkeleri G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlaması Kılavuzunda yer almayan ilkeler olduğu için diğer bir ifadeyle G4 kılavuzuna yeni eklenen ilkeler olduğu için Tablo 9'dan çıkarılmıştır (Aracı ve Yüksel, 2016: 11).

2.1.2. AA1000 Standartları (AccountAbility Principles)

AA 1000 Standardı (1999), Etik Sorumluluk Enstitüsü tarafından 1999 yılında ilk kez sürdürülebilir kalkınmada sorumluluk fikrini geliştirmek için muhasebe standartları olarak yayınlanmıştır. Aynı zamanda işletmenin kararlarında, eylemlerinde, performanslarının paydaşlar açısından anlaşılması ve net bir şekilde raporlanması ve sürdürülebilirliğin tanımlanabilmesi ve anlaşılabilmesi için geliştirilmiş standartlardır. Standardın amacı, işletmenin ekonomik, sosyal ve çevresel performansları hakkında ve işletmenin stratejisi, performansları ve hedefleri hakkında paydaşlara bilgi sunmaktır (Altun, 2018: 42; www.accountability.org).

AA1000APS (2008), AA1000APS standardı sürdürülebilirlik konusunda önceliklerin belirlenmesinde ve olası problemlerin çözümünde yol gösterir (Kestane, 2016: 34). Bu standardın amacı ise işletmelerin sürdürülebilirlik konusunda sorumlu ve stratejik bir yaklaşımı geliştirmeyi amaçlar (www.accountability.org).

AA1000AP (2018), AA1000 standart serisi olarak oluşturulmuş olan AA1000AP (2018) standartları uluslararası kabul görmüş, işletmelerin sürdürülebilirlik konusundaki gelişmeleri ve performansları yükseltmede kullandıkları kılavuz olarak değerlendirilmektedir (www.accountability.org).

Standartların temel kuralları sıralaması aşağıdaki gibidir (Altun, 2018: 42; www.accountability.org).

- Kapsamlı ve anlayışa odaklıdır.
- Paydaşların ilgisi ve endişeleri konusunda strateji geliştirir.
- İlgili konulara yanıt verir.
- İşletmelerin ilişkide olduğu kişi, kurum ve firmaların performans ve stratejilerini yönetebilecek amaç ve strateji geliştirir.
- Strateji, amaç ve standartlar hakkında güvenilir bilgiler sunar.

AA 1000 Standardının serileri tüm işletmelerin kullanabileceği net veya açık kaynaklar sunan, performanslarını ve raporlarını kapsayan ilke bazı standartlardır. AA 1000 Serisi, AA 1000 Amaç ve İlkeler, AA 1000 Uyum İçin Genel Çerçeve; AA 1000 Güvence Standartları ve AA 1000 Paydaş Katılımı Standardını kapsamaktadır. Aynı zamanda AA 1000 AS tüm işletmeleri kapsayan ilk güvence standardıdır. Bu standart, sürdürülebilir performansın yansıttığı nitel verilerle etkili bir şekilde ilgilenilmesine yönelik ihtiyacı karşılamaktadır (Akmeşe, 2015: 94-95; Trang, 2011: 17).

AA1000 standardı, işletmelerin sosyal, çevresel ve ekonomik performansları ile ilgili hesap verilebilirlik, şeffaflık anlamında genel ilkeleri kapsar. Sürdürülebilirlik ile ilgili işletme çevresine güvenilir bilgiler vermek ve gelebilecek olumsuz eleştiriler karşısında açıklama yapabilme olanağı sağlar. Bu durumda, işletmenin çevresi ile olan iletişimi sürekli hale getirerek gelişmesine yardımcı olur. Kısaca işletmelerin iç ve dış paydaşları ile sürekli iletişim halinde olması gerektiğini ifade eden bir standarttır.

2.1.3. SA 8000 Sosyal Sorumluluk Standardı (Social Accountability 8000)

SA 8000 (Sosyal Sorumluluk Standardı 8000) Standardı işçi sendikaları, insan hakları, çocuk hakları örgütleri, akademisyenler ve işverenlerin de bulunduğu bir çalışma grubu tarafından, merkezi New York'ta bulunan Sosyal Sorumluluk Örgütü – SAI (Eski ismiyle Ekonomik Öncelikler Konseyi Akreditasyon Bölümü CEPPA) tarafından 1997 yılında yayınlanmıştır. ILO Sözleşmeleri, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyanname ve Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi esas alınarak oluşturulan standart, işletmenin çalışanlarına, tedarikçilerine, müşterilerine ve topluma karşı sorumlulukları düzenlemektedir (Kağnıcıoğlu, 2009: 144-145).

İşletmelerin, kurumların ve diğer kuruluşların işçileri çalıştırırken güvenilir ve sağlıklı bir ortam sağlayabildikleri, çalışma saatlerinin uygun olduğu, işçilerin haklarını koruyabileceği sendikaları kurabildiği ve kurulan sendikalara üye olabildiği şartları sağlamaktır. Bu şartların sağlanamadığı durumlarda ise şeffaflık anlayışı ile hesap vermek sosyal sorumluluğun en önemli gereklerindedir. SA 8000 Standardı da işletmelerin birçok konuda sorumluluklarının yerine getirilip getirilmediğinin ölçülmesi için önemli bir kılavuzdur. Türkiye'de gündeme yeni gelen bir standart

olmasına rağmen 1997 yılından bu yana işletmelere kılavuzluk etmektedir. Ayrıca işletmeler tarafından gittikçe önem kazanacağı ve gelecekte önemli bir standart haline geleceği tahmin edilmektedir.

İşletmelerin müşterilerine daha kaliteli ve güvenilir ürünler sunabilme sorumluluklarını öne çıkarabilmek için ISO 9000 ve doğal çevreye karşı sorumlulukları düzenleyen ISO 14000 gibi standartların yanında 1997 yılından bu yana işletmelere kılavuzluk edecek olan SA 8000 standardı giderek gündemde yer bulmaya başlamıştır (Akmeşe, 2015: 88-89; Yılmaz, 2010: 128).

SA 8000 standardına ihtiyaç duyulmasının sebeplerini şu şekilde inceleyebiliriz. Bu sebepler, az gelişmiş ülkelerdeki çalışma koşullarının göz ardı edilemeyecek düzeye ulaşması insan hakları konusunda duyarlı gelişmiş ülkelerin tedbirler almasını zorunlu hale getirmiş bunun sonucunda SA 8000 standardı ortaya çıkmıştır. Standarda duyulan ihtiyacın daha iyi anlaşılabilmesi için uluslararası işletmelerin bu ülkeler ile yaptıkları faaliyetleri incelemek doğru olacaktır. Son dönemlerde, sivil toplum kuruluşlarının dünya genelinde insan haklarına aykırı faaliyetlerin ses getirmesinde ve bazı tedbirlerin alınmasında aktif bir rol oynadığı görülmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının çabaları sonucunda çalışma koşullarının iyileştirilmesine önemli katkıları olduğu görülmektedir. Son dönemde sivil toplum örgütlerinin yanında tüketicilerin de bu konuda duyarlılığının arttığı görülmektedir. SA 8000 Standardının oluşmasına neden olan başka bir gelişme de hızla büyüyen Sosyal Sorumluluk Yatırım Fonlarıdır (Aydemir, 99-107).

SA 8000, dört bölümden oluşmaktadır. Standardın amaç ve kapsamı tanımlanmakta, ikinci bölümünde bir işletmenin belge almaya hak kazanabilmesi için standarda ek olarak uymak zorunda olduğu yerel yasalar, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün temel düzenlemeleri ile Birleşmiş Milletler Anayasası belirtilmekte; Üçüncü bölümünde ise standart ile ilgili "işletme", "tedarikçi", "çocuk işçi" ve "zorla çalıştırılan işçi" gibi kavramlar açıklanmaktadır. Son bölümünde ise, işletmenin yönetim sistemini uygularken ve belge alırken uymak zorunda olduğu genel şartları açıklamaktadır. SA 8000 Standardına göre işletmelerin uymak zorunda olduğu şartlar aşağıdaki gibi sıralanmıştır (Aydemir, 100-101; Kağnıcıoğlu, 2009: 145-146; Punter vd., 1998; Kaya, 2008: 18-19; Akmeşe, 2015:88-91).

Çocuk işçi:15 yaşın altında çocuk işçi çalıştırılmaz ve bu yaşın üzerindeki çocuk işçiler okula da devam ediyorsa iş için harcayacağı toplam süre, günde (iş + okul +

ulaşım dâhil) 10 saati geçemez. SA 8000 Standardı ocuk işçilerin çıkarlarının en iyi Şekilde korunmasını sağlamayı amaç edinmektedir. Ayrıca ocuk emei ile uygun koşularda çalıştığı görülen işçilerin Őartlarının iyileştirilmesi için gerekli prosedürlerin oluşturulması, belgelendirilmesi ve çocukların en doğal hakkı olan eğitim ğretim hakkının engellenmemesi için okul çağından çıkıncaya kadar okula devam edebilmesini sağlamaktır.

Zorla alıştırılan işçi: İşletme zorla işçi çalıştıramaz ya da işçilerin kimliklerini veya belli bir depoziti işletmeye bırakmaları istenemez. Çalışanların baskı ve tehdit altında veya kendi iradeleri dışında zorla çalıştırılmalarına sınırlamalar getirmeyi hedeflemektedir. Aynı zamanda çalışanların kendi iradeleri ile istihdam edilmeleri ve istihdam sözleşmelerine sahip olmalarını temin etmek ve ulusal çalışma yasalarına uyumu sağlayarak çalışanların haklarının korunması amaçlamaktadır.

Sendika kurma ve toplu pazarlık hakkı: İşçiler sendika kurma, sendikaya katılma ve toplu pazarlık yapma hakkına sahiptir. Bu hakları engellenmez. SA 8000 standardının amacı, işletmeler tarafından çalışan haklarının kullanılmasının kısıtlanması durumunda ve örgütlenme özgürlüğünün engellenmeye çalışılması veya engellendiği ülkelerde çalışanların çıkarlarını korumak için alternatif araçlar sağlanması yardımcı olmaktır. Buna göre standardı uygulamaya başlayan bir işletme çalışanların istedikleri sendikaya girme ve toplu sözleşme yapma hakkına saygı duyacaktır. Eğer rgtlenme özgürlüğünün ve toplu pazarlık hakkının yasalarla kısıtlanıyorsa, SA 8000 standardı ile çalışanlar için bağımsız örgütlenme ve toplu pazarlık hakkının sağlanması amacıyla buna benzer olanaklar güvence altına alınmalıdır.

Çalışma saatleri: İşçilerin alışma saatleri haftada 48 saati geçemez (kısa dönemli olağanüstü iş koşuları hariç) ve fazla mesai süresi 12 saatten fazla olamaz. SA 8000, işletmelerin çalışanlarından fazla mesai talep edebilmeleri için önceden belirlenen zamanda ve kısa süreli olması gerektiğine dikkat çekmektedir.

Maaş ve ücretler: Ücretler en az ülkenin ‘‘asgari ücret’’ düzeyinde ve personelin temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde olmalıdır. Hak edilen ücretin çalışanların kendisinin ve ailesinin beslenmesi, giyimi, barınabilmesi için yeterli olması ve geçinebilmek için fazla mesainin zorunlu olmamasını amaçlamaktadır.

Sağlık ve güvenlik: İşletmenin sağlıklı bir çalışma ortamı sunması, kaza ve yaralanmaları önleyici tedbirler alması, sağlık ve güvenlik ile ilgili eğitim vermesi, temiz sağlık tesisleri ve içilebilir su sağlaması zorunluluğu vardır.

Ayrımcılık ve disiplin: İşçiler cinsiyet, etnik köken gibi nedenlerden dolayı farklı bir muameleye tabi tutulamaz ve işçilere dayak, sözlü şiddet vb. fiziksel ve psikolojik baskı uygulanamaz. Bu duruma işe alırken bir kişiye farklı nedenlerden dolayı öncelik tanınmaması, ücretlendirmede eşit uygulama sağlanması ve işçilere cinsiyetinden, kökeninden dolayı psikolojik baskı uygulanmaması gibi birçok durum örnek verilebilir.

İşletmelerin SA 8000 Standardına uygun olarak faaliyet gösterip göstermediği, SGS Uluslararası Belgelendirme Hizmetleri (SGS International Certification Services) tarafından belirlenmektedir. SGS belgelendirme sürecinin sıralaması aşağıdaki gibidir (Aydemir, 2007: 107-108; Öztuna, 2017: 2370-2371).

Planlama Aşaması: İşletmede çalışan bir kişinin SA 8000 belgelendirme sürecinde görevlendirilmesini ifade eder. Danışmanlık şirketinden hizmet almışsa ilgili kişiye yardım edilebilmektedir.

Uygulama Aşaması: Belgelendirme aşamasında tutulacak formların ve kayıtların uygulanmasıdır.

Kontrol Aşaması: Denetimden önce ön denetim yararlı olmaktadır. Şartların yerine getirildiğine inanılıyor ise, doğrudan gerçek denetimin yapılabilmesi için başvurulabilmektedir.

Periyodik Denetim Aşaması: Belgelerin geçerlilik süresi üç yıldır ve standartlara uyulup uyulmadığı tespit edilmektedir.

2.1.4. Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi (UN Global Compact)

Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi (UN Global Compact), kurumsal sosyal sorumluluk ve sürdürülebilirlik ile ilgili konularda evrensel bir çerçeve belirlemek üzere 2000 yılında New York'ta ilan edilmiştir. Türkiye de ise

2002 yılında kurulmuştur. Günümüzde önemli bir sözleşme olup, bütün kurum ve kuruluşların katılımına açıktır. Sözleşme insan hakları, çalışma standartları, çevre ve yolsuzlukla mücadele konularında genel kabul görmüş 10 ilkeyi temel almaktadır. Gönüllülüğü temel alan sözleşme işletmelerin iş süreçlerinde ve faaliyetlerinde benimseyerek uygulaması ve hedeflerini bu ilkeler çerçevesinde oluşturması gerektiğini vurgulamaktadır (Finar, 2017).

Tablo 10: Birleşmiş Milletler Küresel Sözleşmesi 10 İlkesi

Birleşmiş Milletler Küresel Sözleşmesi'nin 10 İlkesi	
İnsan Hakları	
İlke 1:	İşletmeler yayımlanmış olan insan haklarının korunmasına saygı duymalı ve desteklemelidir.
İlke 2:	İşletmeler insan haklarını ihlal etmemeli ve suç ortağı olmamalıdır.
Çalışan	
İlke 3:	İşletmeler çalışanlarının sendikalaşma hakkını desteklemeli ve toplu sözleşme yapabilme hakkı tanınmalıdır.
İlke 4:	Zorla işçi çalıştırma engellenmelidir.
İlke 5:	Çocuk işçi çalıştırma engellenmelidir.
İlke 6:	İşletmeler işe alım ve çalıştırma konusunda ayrımcılığın önüne geçmelidir.
Çevre	
İlke 7:	İşletmeler çevre ile ilgili sorunlara önleyici tedbirler almalı ve çözümlerin kalıcı olmasını sağlamalıdır.
İlke 8:	İşletmeler çevresel sorumluluk bilinciyle hareket etmeli ve çevresel sorumluluk ile ilgili her türlü faaliyeti desteklemelidir.
İlke 9:	İşletmeler çevre dostu olarak geliştirilen teknolojilerin gelişmesini ve yaygınlaşmasını desteklemelidir.
Yolsuzlukla Mücadele	
İlke 10:	İşletmeler yolsuzlukla mücadele etmelidir.

Kaynak: (Akmeşe, 2015: 105; <https://www.unglobalcompact.org>).

Birleşmiş Milletler Küresel Sözleşmesinde belirtilen ilkelere işletmelere büyük sorumluluklar düşmektedir. Birlikteliği esas alan bu ilkeler işletmelerin bir araya gelerek birlikte hareket etmesini desteklemektedir. Birçok ülkede gönüllülüğü esas alan bu ilkelerin toplumun birçok kesimine katkısı olduğu gibi işletmelere de getirisi oldukça önemlidir. İnsan haklarını veya çalışan haklarını destekleyen bir işletme, çalışanlarının güvenini ve motivasyonunu artıracaktır. Bu durumda verimde artış sağlanmış olacaktır. Yolsuzlukla mücadele eden, çevre sorunlarına duyarlı olan ve çözüm üretmeye çalışan bir işletme paydaşlarının, tüketicilerinin, sivil toplum kuruluşlarının ve ilgili diğer grupların beklentilerini karşılamış olur. Bu da

işletmenin itibarını artırır. İşletmeye duyulan güvenin artmasıyla satışları artar ve yeni pazarlara girmesi kolay hale gelebilir. Kısaca diğer işletmelere karşı rekabet avantajı elde edilmiş olur.

2.1.5. OECD Çok Uluslu Şirketler Genel İlkeleri

Devletler tarafından, OECD'ye üye olan işletmelerin ticari ilişkilerindeki davranışlarından sorumlu olmaları gerektiği, faaliyette bulunduğu ülkenin politikalarına uyumlu bir şekilde hareket etmesi gerektiği ilkelerini kapsamaktadır. Gönüllülük esasına dayanan bu ilkeler 2000 yılında yayınlanmıştır. Çok uluslu işletmelere tavsiye niteliğindedir. Çok uluslu işletmelerin sürdürülebilir kalkınmaya katkısını arttırmayı amaçlamaktadır (Altun, 2018: 43-44; Aktan, 2017:8).

Tablo 11: OECD Çok Uluslu Şirketler Genel İlkeleri

Çok Uluslu Şirketlerin Genel İlkeleri	
İlke 1:	Gönüllülük Esasına dayanır. Tavsiye niteliğindedir.
İlke 2:	İşletmeler faaliyet gösterdikleri ülkedeki prosedürlere uygun hareket etmeli ve uluslararası iş birliğine önem verilmelidir.
İlke 3:	OECD Genel İlkeleri aynı zamanda işletmelerin diğer ülkelerdeki kuruluşlarına da yöneliktir.
İlke 4:	Genel ilkelerin amacı çok uluslu işletmeler ile yerli işletmeler arasındaki farklılıkları ortadan kaldırmaktır.
İlke 5:	Genel ilkelerin gönüllülük esasına dayanması ve yaptırımı olmamasının yanında, çok uluslu işletmelerden bu ilkelere mümkün olduğunca uyulması beklenmektedir.
İlke 6:	Genel İlkeleri kabul eden hükümetler, işletmelerin faaliyette bulunduğu ülkeyi zarara sokacak ve yatırım yapılan ülkeye avantaj sorgulatacak şekilde kullanmamalıdır.
İlke 7:	Çok uluslu işletmelerin birbirleri ile sorun yaşamaları durumunda uluslararası işbirliği ile çözüm üretilecektir.
İlke 8:	Hukuka ve sözleşme hükümlerine uyulması beklenmektedir.
İlke 9:	İşletmeler arasında çıkabilecek uyuşmazlıklarda uluslararası mekanizmaların kullanılması gerekmektedir.
İlke 10:	OECD Genel İlkelerini imzalayan devletler, ilkeleri tanıtmalıdır ve ilkelerin yorumlanması, gözden geçirilmesi için danışma kurullarının oluşturulması gerekmektedir.

Kaynak: (Altun, 2018: 44-45 ve www.oecd.org 'den yararlanılarak hazırlanmıştır).

OECD Genel İlkelerine göre üye olan işletmelere tavsiye niteliği taşır ve genel olarak gönüllü olarak yayınlanır. Bu durumda ülkemizde ve belirli ülkelerde, ilkelerin yaptırımının olmaması ve işletmeler tarafından uygulama zorunluluğunun olmaması uygulamada başarıyı azaltmaktadır. Örneğin işletmelerin birbirleri ile sorun yaşamaları ve sorunun çözülmemesi durumunda yaptırımının olmamasına bağlı olarak herhangi bir işlem uygulanamayacaktır. Dolayısıyla OECD Genel ilkelerin

uygulama zorunluluğunun olmaması çok uluslu işletmelerin faaliyetleri ile ilgili ticari ilişkilerinde araç görevi üstlenmektedir. Kısaca işletmelerden sözleşmeye uyulmasını beklemek yerine hukuka uygun olarak yaptırım uygulanması ilkelere uyulma konusunda beklenen başarıyı arttıracaktır.

2.1.6. IFC Performans Standartları

Uluslararası Performans Kurumu'nun (IFC–International Finance Corporation) sosyal ve çevresel konularda risklerin yönetilmesini sağlayan standartlardır (Önce vd., 2015: 238). Sürdürülebilir kalkınma ile ilgili taahhütler sunmaktadır. Uluslararası Finans Kurumu'nun sürdürülebilirlik çerçevesi üç unsurdan oluşmaktadır. İlk unsur, IFC' nin çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik çerçevesi, sürdürülebilirlik konusunda ne kadar etkin olduğunu ve gelecekteki beklentilerini yansıtan çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik politikalarıdır. İkinci unsur, risklerin belirlenmesini, ölçülmesini ve sürdürülebilir kalkınma için risk ve engellerin ortadan kaldırılması gibi performans standartlarını kapsar. Üçüncü ve son unsur, bilgiye erişim politikasıdır (Altun, 2018: 46; www.oecd.org).

2.2. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSLERİ

Günümüzde yatırım yapan kişi ve kurumlar tarafından sürdürülebilirlik raporları önemli bir araç haline gelmiştir. Bunun en önemli sebebi işletmelerin sürdürülebilirlik raporları aracılığıyla yatırım kararı almalarıdır. Aynı zamanda işletmeler yatırım kararı alırken sürdürülebilirlik raporlarının yanında sürdürülebilirlik endeksleri de kullanmaktadır. Bu endeksler, yatırımcılara sürdürülebilirlik performansları ile ilgili değerlendirme yapabilme olanağı sağlayan finansal piyasa araçlarıdır. Dünyada sürdürülebilirliğin ölçülmesi amacıyla birçok sürdürülebilirlik endeksi hesaplanmaktadır. Bu endekslerden bazıları Domini 400 Sosyal Endeksi, Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi, FTSE4Good Endeksi, BIST Sürdürülebilirlik Endeksi ve Çevresel Sürdürülebilirlik Endeksi'dir.

BIST Sürdürülebilirlik Endeksinin amacı işletmelerin ekonomik, çevresel ve sosyal performansları ile ilgili net, sistemli, sürekli ve şeffaf bir değerlendirme yapabilmektir. Tablo 12'de sürdürülebilirlik ile ilgili endekslerden önemli olanlarına yer verilmiştir (Önce vd., 2015: 238-241; Özdemir ve Pamukçu, 2016: 19-22).

Tablo 12. Dünyada Sürdürülebilirlik İle İlgili Endeksler

Yıl	Endeks	Açıklama
1990	Domini 400 Sosyal Endeksi (Domini 400 Social Index)	Dünyada hesaplanan ilk sürdürülebilirlik endeksidir. İlk kez kurumsal yatırımcılara yönelik endeksler üreten bir işletme olan ‘‘KLD Research&Analytics’’ tarafından hesaplanmıştır.
1999	Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi (Dow Jones Sustainability World Index-DJSI)	Bu endeks Dow Jones Sürdürülebilirlik Grubu tarafından geliştirilmiş olup yatırımcılara ve finansal analistlere, işletmelerin sürdürülebilirlik performanslarına göre değerlendirebileceği bir araç sunmaktadır.
2001	FTSE4Good Endeksi (FTSE4Good Index)	İşletmelerin sürdürülebilir çevre konularındaki çalışmalarını gerçekleştirmek, paydaşlar ile ilişkilerini geliştirmek, insan hakları ile ilgili çalışmaları desteklemek ve uygulamak gibi konuları içeren sosyal sorumluluk endeksidir.
2004	JSE Sorumlu Yatırım Endeksi (JSE Socially Responsible Investment (SRI) Index)	Güney Afrika, Johannesburg borsası. Gelişmekte olan ülkelerin borsaları içerisinde ilk sürdürülebilirlik endeksidir.
2005	Çevresel Sürdürülebilirlik Endeksi (Environmental Sustainability Index (ESI))	Çevresel Sürdürülebilirlik Endeksi, Dünya Ekonomik Forumu Geleceğin Küresel Liderleri Çalışma Grubu, Yale Üniversitesi Çevre Hukuku Politika Merkezi ve Colombia Üniversitesi Yerbilimi Bilgi Merkezi'nin ortak çalışmalarıyla hazırlanmıştır. Bu endeks ülkelerin sürdürülebilirlik alanındaki ilkelerini izlemeyi amaçlamaktadır. Çevre sistemleri, insanların risklerden korunması, çevre sorunları, çevresel risklere karşı kurumsal ve toplumsal mücadele kapasitesi, küresel sorunların varlığında ülkelerle işbirliği içerisine girmek bu endeksin temel unsurudur.
2014	BIST Sürdürülebilirlik Endeksi	Bu endeksin amacı, Borsa İstanbul'da işlem gören işletmelerin sürdürülebilirlik performansları üst seviyede yer alan işletmelerin bir endeks oluşturması, Türkiye'deki ve Borsa İstanbul İşletmeleri arasında sürdürülebilirlik ile ilgili anlayış, bilgi ve uygulamaların arttırılmasıdır.

Kaynak: (Önce vd., 2015: 239-240; Özdemir ve Pamukçu, 2016: 20-21).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARININ GRI G3.1 VE GRI G4 STANDARTLARINA GÖRE ANALİZİ VE KARŞILAŞTIRILMASI

3.1. ÖRNEK UYGULAMA

Araştırmanın temel amacı, Türkiye’de seçilen işletmelerin kurumsal sürdürülebilirlik raporlarının GRI G3.1 ve GRI G4 standartlarına göre analizini gerçekleştirmektir. GRI G3.1 ve GRI G4 standartlarına göre raporlama yapan işletmelerin GRI G3.1 ve GRI G4 standartlarını hangi düzeyde uyguladıklarını, buna bağlı olarak paydaşların yararını göz önünde bulundurarak sürdürülebilir bir büyüme sağlayıp sağlamadığını belirlemeye çalışmaktadır. Ayrıca GRI G3.1 ve GRI G4 standartlarını kullanan işletmelerin performans göstergeleri analizleri sonuçlarını karşılaştırarak hangi ölçüde gelişme gösterdiklerini tespit etmeye çalışmaktadır. Yapılan araştırma üç aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir.

İlk aşamasında, GRI G3.1 standardını kullanan 38 işletmenin hazırladığı sürdürülebilirlik raporları incelenmiştir. Bu aşamada sürdürülebilirlik raporlarını analiz etmek için GRI G3.1 kriterleri ve işletmelerin içerik endeksi kullanılmış olup, uygulama seviyeleri dikkate alınmıştır.

Araştırmanın ikinci aşamasında, GRI G4 Raporlama İlkeleri esas alınarak bu standardı kullanan 67 işletmenin sürdürülebilirlik raporları incelenmiştir. İnceleme yapılırken içerik endeksi kullanılmıştır.

İşletmeler tarafından açıklanan her bir gösterge için bir, açıklanmayan her gösterge için ise sıfır puan verilmiştir. Yapılan işlem sonunda bütün puanlar toplanmış, işletmenin sürdürülebilirlik açıklama puanı hesaplanmıştır (Aracı ve Yüksel, 2016: 12).

Araştırmanın üçüncü ve son aşamasında, GRI G3.1 ve GRI G4 standartlarını kullanan işletmelerin performans göstergeleri karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma yapılırken GRI G4 Sürdürülebilirlik Raporlaması Kılavuzu’na yeni eklenen ve GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Kılavuzu’nda yer almayan ilkeler inceleme kapsamından çıkarılmıştır. Bu ilkeler karşılaştırma yapılmadan daha önce Tablo 13’de gösterilmiştir. Ayrıca inceleme yapılırken işletmelerin son yayınladıkları sürdürülebilirlik raporları dikkate alınmıştır. Raporlarda GRI veri tabanında yer alan

fakat ulaşılamayan dosyalar (GRI veri tabanına yüklenilmiş daha sonra firma tarafından veri tabanından kaldırılmış olan) ile içerik endeksi yer almayan işletmeler inceleme kapsamından çıkarılmıştır.

GRI G4 Raporlama İlkeleri'nde kullanılan 121 ilkenin GRI G3.1 Raporlama İlkeleri'nde yer aldığı tespit edilmiştir. Bu sebeple GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkeleri ve GRI G4 Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkeleri çerçevesinde hazırlanmış olan raporların karşılaştırılmasında herhangi bir sakınca görülmemiştir. GRI G4 Raporlama İlkeleri'nde yer alan fakat GRI G3.1 Raporlama İlkeleri'nde yer almayıp uygulamada değerlendirme dışı bırakılan 27 ilke aşağıdaki tabloda belirtilmiştir (Aracı, Yüksel, 2016: 11).

Tablo 13. GRI G4 Raporlama İlkelerine Eklenen 27 İlke

GRI G4 Raporlama İlkelerine Eklenen 27 İlke					
G4-12	G4-19	G4-35	G4-36	G4-42	G4-43
G4-46	G4-48	G4-50	G4-52	G4-54	G4-55
G4-56	G4-57	G4-58	G4-EN5	G4-EN18	G4-EN32
G4-EN33	G4-EN34	G4-LA14	G4-LA15	G4-LA16	G4HR11
G4-SO9	G4-SO10	G4-SO11			

3.1.1. GRI G3.1 Standardını Kullanan İşletmelerin Sürdürülebilirlik Raporlaması Analizi ve Karşılaştırılması

Tablo 14'de GRI G3.1 Raporlama İlkelerini kullanan işletmelerin raporlarında içerik endeksleri incelenmiş olup uygulama seviyesine göre puanlama yapılmıştır. GRI tarafından GRI G3.1 Raporlama İlkelerini kullanan işletmeler sürdürülebilirlik raporlarını üç bölümde sunmaktadır. İlk bölümde uygulama seviyelerine göre işletmelerin profil açıklamaları toplam puanı 84'dür. İkinci bölümdeki yönetim yaklaşımı toplam puanı 68, üçüncü ve son bölümdeki performans göstergeleri toplam puanı 158 olup, toplamda maksimum puan 310'dur. Profil açıklamalarının yer aldığı ilk bölümde profil, raporlama parametreleri, yönetim, taahhütler ve katılım ile ilgili bilgilerin performans gösterge puanları açıklanmıştır. İkinci bölümde işletmelerin yönetim yaklaşımını kapsayan ekonomik, çevresel, sosyal, insan hakları ve ürün sorumluluğu ile ilgili bilgilerin yer aldığı performans gösterge puanları açıklanmıştır. Üçüncü ve son bölümde ise işletmelerin ekonomik, çevresel ve sosyal konulardaki gösterge puanları açıklanmıştır. Analiz

için seçilen 38 işletmenin sürdürülebilirlik raporları GRI veri tabanından seçilmiştir ve GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkelerine göre işletmenin en son hazırladığı rapor dikkate alınmıştır. GRI veri tabanında yer alan fakat içerik endeksine ulaşamayan raporlar analiz dışı bırakılmıştır.

Tablo 14: GRI G3.1 Standardını Kullanan İşletmelerin İçerik Analiz Özeti: İşletme Sayısı 6-38

FİRMALARIN İÇERİK ANALİZİNİN ÖZETİ							
GRI-G3.1							
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı: 2011-2015	Abdi İbrahim 2013- 2014	Akçansa 2010- 2011	Ak-Kim Kimya San. ve Tic. A.Ş. 2013	Aksa Akrilik 2013	Anadolu Efes Bıracılık ve Malt San. A.Ş. 2013	Avea 2013	Max. Puan
Rapor Türü Uygulama Seviyesi	G3.1-A	G3.1-B	G3.1-A	G3.1-B	G3.1-B	G3.1- C	
BÖLÜM 1: Profil Açıklamaları	84	84	84	84	84	48	84
1-2.Profil	24	24	24	24	24	20	24
3. Raporlama Parametreleri	26	26	26	26	26	16	26
Rapor Profili	8	8	8	8	8	8	8
Rapor kapsamı ve sınır	14	14	14	14	14	6	14
GRI İçerik Dizimi	2	2	2	2	2	2	2
Güvence	2	2	2	2	2	0	2
Yönetişim, Taahhütler ve katılım	34	34	34	34	34	12	34
Yönetişim	20	20	20	20	20	8	20
Dış Girişimlere Yönelik Taahhütler	6	6	6	6	6	0	6
Paydaş katılımı	8	8	8	8	8	4	8
BÖLÜM 2: Yönetim yaklaşımı	68	68	65	68	68	0	68
BÖLÜM 3: Performans Göstergeleri	137	124	140	106	116	32	158
Ekonomik	15	15	16	17	15	8	18
Çevresel	54	44	45	31	49	8	60
İşgücü uygulamaları ve insana yakışır İş	25	26	27	22	23	14	28
İnsan hakları	13	15	18	12	10	0	18
Toplum	12	8	16	10	7	0	16
Ürün Sorumluluğu	18	16	18	14	12	2	18
GENEL TOPLAM	289	276	289	258	268	80	310

Tablo 14: (Devamı) GRI G3.1 Standardını Kullanan İşletmelerin İçerik Analiz Özeti:
İşletme Sayısı 6-38

FİRMALARIN İÇERİK ANALİZİNİN ÖZETİ							
GRI-G3.1							
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı: 2012-2014	Bilim İlaç Şirketi 2012- 2011	Brisa Bridgestone 2013-2012	Bursagaz A.Ş 2013	Çimsa Çimento 2012	Coca Cola İçecek 2012	CMS Grup 2013	Max. Puan
Rapor Türü Uygulama Seviyesi	G3.1- A+	G3.1-A+	G3.1-A+	G3.1-A+	G3.1- A+	G3.1- C	
BÖLÜM 1: Profil Açıklamaları	84	84	84	84	84	47	84
1-2.Profil	24	24	24	24	24	20	24
3. Raporlama Parametreleri	26	26	26	26	26	17	26
Rapor Profili	8	8	8	8	8	8	8
Rapor kapsamı ve sınır	14	14	14	14	14	7	14
GRI İçerik Dizimi	2	2	2	2	2	2	2
Güvence	2	2	2	2	2	0	2
4.Yönetişim, Taahhütler ve katılım	34	34	34	34	34	10	34
Yönetişim	20	20	20	20	20	6	20
Dış Girişimlere Yönelik Taahhütler	6	6	6	6	6	0	6
Paydaş katılımı	8	8	8	8	8	4	8
BÖLÜM 2: Yönetim yaklaşımı	68	68	68	67	68	0	68
BÖLÜM 3: Performans Göstergeleri	140	147	156	151	149	61	158
Ekonomik	17	18	18	18	18	8	18
Çevresel	56	50	58	53	54	34	60
İşgücü uygulamaları ve insana yakışır İş	25	27	28	28	25	16	28
İnsan hakları	12	18	18	18	18	0	18
Toplum	12	16	16	16	16	0	16
Ürün Sorumluluğu	18	18	18	18	18	3	18
GENEL TOPLAM	292	299	308	302	301	108	310

Tablo 14: (Devamı) GRI G3.1 Standardını Kullanan İşletmelerin İçerik Analiz Özeti:
İşletme Sayısı 6-38

FİRMALARIN İÇERİK ANALİZİNİN ÖZETİ							
GRI-G3.1							
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı: 2012- 2015	Doğuş Holding 2014 2013 2012	Doğuş Otomotiv 2013 2012 2011	Garanti Bank 2013 2012 2011	İçdaş 2013 2011- 2012	İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşl. Genel Müd. 2013	İşbank 2014 2013 2012	Max. Puan
Rapor Türü Uygulama Seviyesi	G3.1-B	G3.1-B	G3.1-A	G3.1-A	G3.1-A	G3.1-A	
BÖLÜM 1: Profil Açıklamaları	84	84	84	82	76	84	84
1-2.Profil	24	24	24	23	24	24	24
3. Raporlama Parametreleri	26	26	26	26	26	26	26
Rapor Profili	8	8	8	8	8	8	8
Rapor kapsamı ve sınır	14	14	14	14	14	14	14
GRI İçerik Dizimi	2	2	2	2	2	2	2
Güvence	2	2	2	2	2	2	2
4.Yönetişim, Taahhütler ve katılım	34	34	34	33	26	34	34
Yönetişim	20	20	20	19	12	20	20
Dış Girişimlere Yönelik Taahhütler	6	6	6	6	6	6	6
Paydaş katılımı	8	8	8	8	8	8	8
BÖLÜM 2: Yönetim yaklaşımı	68	68	66	67	65	64	68
BÖLÜM 3: Performans Göstergeleri	99	143	118	128	140	122	158
Ekonomik	15	17	18	17	16	18	18
Çevresel	35	48	32	43	48	39	60
İşgücü uygulamaları ve insana yakışır İş	20	27	24	18	28	24	28
İnsan hakları	15	17	16	16	18	16	18
Toplum	14	16	14	16	12	13	16
Ürün Sorumluluğu	0	18	14	18	18	12	18
GENEL TOPLAM	251	295	268	277	281	270	310

Tablo 14: (Devamı) GRI G3.1 Standardını Kullanan İşletmelerin İçerik Analiz Özeti:
İşletme Sayısı 6-38

FİRMALARIN İÇERİK ANALİZİNİN ÖZETİ							
GRI-G3.1							
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı: 2012-2015	Limak Holding 2013	Mars Lojistik 2013 2012	Mc Donald's Anadolu Res.Ltd.Şti 2013 2012	Orta Anadolu 2012- 2013 2011	Otokar 2013	Pharmavision A.Ş 2014	Max Puan
Rapor Türü Uygulama Seviyesi	G3.1-B	G3.1- A+	G3.1-C	G3.1-B	G3.1-B	G3.1-C	
BÖLÜM 1: Profil Açıklamaları	84	84	61	82	84	78	84
1-2.Profil	24	24	21	24	24	24	24
3. Raporlama Parametreleri	26	26	24	24	26	25	26
Rapor Profili	8	8	8	8	8	8	8
Rapor kapsamı ve sınır	14	14	12	14	14	14	14
GRI İçerik Dizimi	2	2	2	2	2	2	2
Güvence	2	2	2	0	2	1	2
Yönetişim, Taahhütler ve katılım	34	34	16	34	26	29	34
Yönetişim	20	20	6	20	20	17	20
Dış Girişimlere Yönelik Taahhütler	6	6	2	6	6	6	6
Paydaş katılımı	8	8	8	8	8	6	8
BÖLÜM 2: Yönetim yaklaşımı	68	64	0	61	66	36	68
BÖLÜM 3: Performans Göstergeleri	62	141	40	99	78	77	158
Ekonomik	5	16	6	14	14	12	18
Çevresel	31	46	10	33	20	24	60
İşgücü uygulamaları ve insana yakışır İş	4	27	10	26	18	18	28
İnsan hakları	3	18	6	18	10	12	18
Toplum	9	16	4	2	6	8	16
Ürün Sorumluluğu	10	18	4	6	10	3	18
GENEL TOPLAM	214	289	101	242	228	191	310

**Tablo 14: (Devamı) GRI G3.1 Standardını Kullanan İşletmelerin İçerik Analiz Özeti:
İşletme Sayısı 4-38**

FİRMALARIN İÇERİK ANALİZİNİN ÖZETİ					
GRI-G3.1					
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı: 2012-2014	Roche 2012	Sanofi Türkiye 2012-2013 2011	Şekerbank A.Ş. 2013	STFA Yatırım Holding 2013	Max. Puan
Rapor Türü Uygulama Seviyesi	G3.1-A+	G3.1-B	G3.1-A	G3.1-C	
BÖLÜM 1: Profil Açıklamaları	84	84	84	66	84
1-2.Profil	24	24	24	22	24
3. Raporlama Parametreleri	26	26	26	24	26
Rapor Profili	8	8	8	8	8
Rapor kapsamı ve sınır	14	14	14	12	14
GRI İçerik Dizimi	2	2	2	2	2
Güvence	2	2	2	2	2
Yönetişim, Taahhütler ve katılım	34	34	34	20	34
Yönetişim	20	20	20	8	20
Dış Girişimlere Yönelik Taahhütler	6	6	6	4	6
Paydaş katılımı	8	8	8	8	8
BÖLÜM 2: Yönetim yaklaşımı	68	68	61	0	68
BÖLÜM 3: Performans Göstergeleri	135	121	136	26	158
Ekonomik	12	16	18	6	18
Çevresel	55	37	46	7	60
İşgücü uygulamaları ve insana yakışır İş	25	23	24	7	28
İnsan hakları	13	13	18	2	18
Toplum	12	14	16	2	16
Ürün Sorumluluğu	18	18	14	2	18
GENEL TOPLAM	287	273	281	92	310

**Tablo 14: (Devamı) GRI G3.1 Standardını Kullanan İşletmelerin İçerik Analiz Özeti:
İşletme Sayısı 5-38**

FİRMALARIN İÇERİK ANALİZİNİN ÖZETİ						
GRI-G3.1						
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı: 2011-2014	TAV 2011 2010	TSKB- Türkiye Sınai Kalkınma Bankası 2011-2012 2010	TÜPRAŞ 2010-2011	Turkcell 2012- 2013	Türk Ekonomi Bankası 2012-2013	Max. Puan
Rapor Türü Uygulama Seviyesi	G3.1-C	G3.1-A+	G3.1-B	G3.1-B	G3.1-B	
BÖLÜM 1: Profil Açıklamaları	56	84	84	84	84	84
1-2.Profil	22	24	24	24	24	24
3. Raporlama Parametreleri	22	26	26	26	26	26
Rapor Profili	8	8	8	8	8	8
Rapor kapsamı ve sınır	12	14	14	14	14	14
GRI içerik Dizimi	2	2	2	2	2	2
Güvence	0	2	2	2	2	2
Yönetişim, Taahhütler ve katılım	12	34	34	34	26	34
Yönetişim	8	20	20	20	20	20
Dış Girişimlere Yönelik Taahhütler	0	6	6	6	6	6
Paydaş katılımı	4	8	8	8	8	8
BÖLÜM 2: Yönetim yaklaşımı	0	58	68	68	68	68
BÖLÜM 3: Performans Göstergeleri	30	120	122	91	124	158
Ekonomik	8	12	15	16	16	18
Çevresel	11	44	43	31	36	60
İşgücü uygulamaları ve insana yakışır iş	7	20	26	22	24	28
İnsan hakları	2	12	12	8	16	18
Toplum	0	16	12	6	14	16
Ürün Sorumluluğu	2	16	14	8	18	18
GENEL TOPLAM	86	262	274	243	276	310

**Tablo 14: (Devamı) GRI G3.1 Standardını Kullanan İşletmelerin İçerik Analiz Özeti:
İşletme Sayısı 5-38**

FİRMALARIN İÇERİK ANALİZİNİN ÖZETİ GRI-G3.1						
GRİ Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı: 2012-2015	Yapı Kredi 2013	Yaşar Holding 2014 2013	Yüksel 2011	Ziraat Bankası 2013	Zorlu Enerji 2013	Max. Puan
Rapor Türü Uygulama Seviyesi	G3.1-B	G3.1-B	G3.1-C+	G3.1-A+	G3.1-A	
BÖLÜM 1: Profil Açıklamaları	84	83	59	84	84	84
1-2.Profil	24	24	22	24	24	24
3. Raporlama Parametreleri	26	25	25	26	26	26
Rapor Profili	8	8	8	8	8	8
Rapor kapsamı ve sınır	14	13	13	14	14	14
GRİ içerik Dizimi	2	2	2	2	2	2
Güvence	2	2	2	0	2	2
Yönetişim, Taahhütler ve katılım	34	34	12	34	26	34
Yönetişim	20	20	8	20	20	20
Dış Girişimlere Yönelik Taahhütler	6	6	4	6	6	6
Paydaş katılımı	8	8	0	8	8	8
BÖLÜM 2: Yönetim yaklaşımı	68	68	0	60	68	68
BÖLÜM 3: Performans Göstergeleri	110	62	79	114	152	158
Ekonomik	15	5	11	14	18	18
Çevresel	30	22	25	34	54	60
İşgücü uygulamaları ve insana yakışır iş	28	22	16	24	28	28
İnsan hakları	15	5	9	14	18	18
Toplum	14	3	10	16	16	16
Ürün Sorumluluğu	8	5	8	12	18	18
GENEL TOPLAM	262	213	138	258	304	310

Tablo 14' e göre seçilen 38 işletmenin raporları uygulama seviyelerine göre incelendiğinde şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

1-) 17 işletmenin uygulama seviyesi A düzeyindedir. Bunlara dâhil olan 9 işletme dış denetimden istifade etmiştir fakat 8 işletme dış denetimden istifade etmemiştir. Dış denetimden istifade eden işletmeler Bilim İlaç Şirketi, Brisa Bridgestone, Bursagaz A.Ş., Coca-Cola İçecek, Mars Lojistik, Roche, TSKB - Türkiye Sınai Kalkınma Bankası ve Ziraat Bankası'dır.

- 2-) 14 işletmenin uygulama seviyesi B düzeyindedir. B düzeyindeki işletmelerden hiç biri dış denetimden istifade etmemiştir.
- 3-) 7 işletmenin uygulama seviyesi C düzeyindedir. Uygulama seviyesi C düzeyinde olan işletmelerden sadece bir tanesi dış denetimden istifade etmiştir bu işletme Yüksel Holding'dir.
- 4-) İşletmelerin raporlarını uygulama seviyelerine göre bildirmiş olmaları performans göstergelerini tam olarak kullanmadıkları anlamına gelmemektedir. İşletmeler bütün performans göstergelerini tam olarak uygulamasalar bile C uygulama seviyesini seçebilmektedirler (Karğın vd., 2013: 114-118).
- 5-) Tablo 14'de görüldüğü gibi uygulama seviyesi C düzeyinde olan işletmelerin ikinci bölümdeki göstergeleri açıklama zorunlulukları yoktur.
- 6-) A ve B uygulama seviyesini seçen işletmeler her gösterge ve kategoriye açıklamak zorundadır.
- 7-) Uygulama seviyesi C düzeyinde olan işletmelerin ikinci bölümü açıklama zorunluluğu olmaması ya da gönüllülük esasına dayanması sebebiyle işletmelerden sadece Pharmavision A.Ş ikinci bölümün göstergelerini açıklamıştır ve puanı 36'dır. Aynı zamanda C düzeyinde rapor bildiren işletmelerden birinci bölümün en yüksek puanı 78 puanla Pharmavision ve performans göstergelerinin yer aldığı üçüncü bölümün en yüksek puanı 79 puanla Yüksel işletmesidir. Sonuç olarak C düzeyinde uygulama seviyesi bildiren işletmelerden sürdürülebilirlik açıklama skoru en yüksek olan işletme 191 puanla Pharmavision A.Ş' dir.
- 8-) Uygulama seviyesi B düzeyinde olan işletmelerden sadece Orta Anadolu işletmesi haricinde hepsi birinci bölümün bütün göstergelerini açıklamışlardır ve puan toplamları 84'tür. Orta Anadolu işletmesi sadece güvence göstergesini açıklamamıştır ve puanı 82'dir. Yönetim yaklaşımı ile ilgili göstergelerin açıklandığı ikinci bölümde ise Orta Anadolu ve Otokar işletmeleri haricinde işletmelerin hepsi bütün göstergeleri açıklamış ve puanlarının toplamı 68'dir. Orta Anadolu işletmesi biyoçeşitlilik, uyumluluk ve nakliye göstergelerini açıklamamış ve puanı 61'dir. Otokar işletmesi sadece yerel toplumlar göstergesini açıklamamış olup puanı 66'dır. Üçüncü ve son bölümde en yüksek puan Doğu Otomotive aittir. Uygulama seviyesi B düzeyinde olan işletmelerden en yüksek puan 295 puan ile Doğu Otomotiv' dir (Tablo 14).
- 9-) Uygulama seviyesi A düzeyinde olan işletmelerden İçdaş haricinde hepsi bütün göstergelerini açıklayarak toplam puanı 84'dür. İçdaş' ın toplam puanı 82'dir. İkinci

bölümde en yüksek 152 puan ile Zorlu Enerjiye aittir. A düzeyinde uygulama seviyesi beyanı olan işletmelerden toplam puanı en yüksek olan işletme 308 puanla Bursagaz A.Ş' dir.

Genel olarak üçüncü bölümdeki işletmelerde uygulama seviyelerine göre önemli ölçüde farklılıklar vardır. Örneğin A uygulama seviyesi beyanı ile göstergelerini açıklayan işletmelerden en yüksek puan 156 iken en düşük puan 120'dir.

B uygulama seviyesi beyanı ile göstergelerini açıklayan işletmelerden en yüksek puan 143 iken en düşük puan 62' dir.

C uygulama seviyesi beyanı ile göstergelerini açıklayan işletmelerden en yüksek puan 79 iken en düşük puan 26' dir.

Sonuç olarak işletmeler uygulama seviyelerine göre birinci bölümdeki profil açıklamaları ile ikinci bölümdeki yönetim yaklaşımı ile ilgili göstergeler arasındaki puan farkları daha az iken üçüncü bölümdeki performans göstergeleri arasındaki puan farkı daha fazladır.

Bu durumda işletmelerin birinci ve ikinci bölümdeki göstergeleri tutarlı bir şekilde açıkladıkları fakat üçüncü bölümdeki ekonomik, sosyal ve çevresel performansları ile ilgili göstergeleri bu şekilde açıklamadıkları görülmektedir. Kısaca işletmelerin birinci ve ikinci bölüm ile ilgili gereklilikleri yerine getirdikleri söylenebilir iken üçüncü bölüm için aynı şeyi söylemenin mümkün olmadığı belirtilebilir.

Sürdürülebilirliğin raporlanması, paydaşların çıkarları için işletmelerin sürdürülebilir bir büyüme sağlayıp sağlamadıklarını veya değer elde edip etmedikleri konusunda bilgilendirmek için önemli bir süreçtir. Seçilen işletmeler uygulama seviyelerine göre sürdürülebilirlik raporlarının genellikle minimum gerekliliklerini karşıladığını göstermektedir. Ancak aynı uygulama seviyesindeki işletmelerin puanları arasında farklılıklar olsa bile bazı işletmeler diğerlerinden daha fazla göstergelyi açıklamaktadır yani daha fazla bilgi ortaya koymaktadır. Genel olarak firmalar birçok göstergelyi gönüllü olarak açıklar (Karğın vd., 2013: 120).

3.1.1.1. GRI G3.1 Standardını Kullanan İşletmelerin Performans Göstergeleri

Tablo 15'de sürdürülebilirlik raporlarının birinci bölümdeki profil açıklamaları ile üçüncü bölümdeki performans göstergeleri puanları analiz edilmiş, ikinci bölümdeki yönetim yaklaşımı ile ilgili göstergeler analize dahil edilmemiştir.

GRI G4 analizinde ise yeni eklenen 27 ilke analize dâhil edilmemiştir. Bu durumun nedeni GRI G4 standardını kullanarak rapor hazırlayan işletmeler ile GRI G3.1 standardını kullanarak rapor hazırlayan işletmelerin karşılaştırmasını yapabilmektir.

Analiz yapılırken firmanın açıkladığı her gösterge için açıklama puanı 1, açıklanmayan her gösterge için açıklama puanı 0 kabul edilmiştir. Analizde göstergelerin toplam puanı ile firmanın aldığı toplam açıklama puanı kullanılarak sürdürülebilirlik açıklama skoru formüldeki gibi hesaplanmaktadır (Rouf, 2011: 23).

Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru=	İşletmenin Açıkladığı Göstergelerden Aldığı Toplam Puan
	Tüm Göstergelerin Açıklanabileceği Max. Puan

Tablo 15: GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI 3.1 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI								
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı		Abdi İbrahim 2013- 2014 G3.1-C	Akçansa 2010- 2011 G3.1-B	Ak-Kim Kimya 2013 G3.1-A	Aksa Akrilik 2013 G3.1-B	Anadolu Efes 2013 G3.1-B	Avea 2013 G3.1-C	Max. Puan
Profil Açıklamaları	İşletmenin Toplam Profil Açıklamaları Puanı	42	42	42	42	42	25	42
	İşletmenin Toplam Genel Standart Açıklama Skoru	1	1	1	1	1	0,5952	1
Performans Göstergeleri (Ekonomik)	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	9	8	8	9	9	4	9
	İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	1	0,8889	0,8889	1	1	0,4444	1
Performans Göstergeleri (Çevresel)	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	29	23	23	17	26	5	30
	İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,9667	0,7667	0,7667	0,5667	0,8667	0,1667	1
Performans Göstergeleri (Sosyal)	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	37	35	40	32	27	8	40
	İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,925	0,875	1	0,8	0,675	0,2	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	117	108	113	100	104	42	121
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,9669	0,8926	0,9339	0,8264	0,8595	0,3471	1

Tablo 15' e göre işletmelerin performans göstergeleri ile ilgili aşağıdaki sonuçlar söylenebilir:

1-) Abdi İbrahim firması birinci bölümdeki profil açıklamaları ile üçüncü bölümdeki ekonomik bildirimlerin tamamını açıklayarak skorunun 1, çevresel bildirimlerden 29'unu açıklayarak skorunun 0,9667, sosyal bildirimlerden 37'sini açıklayarak skorunun 0,925 olduğu ve toplam 117 göstergesini açıkladığı ve skorunun 0,9669 olduğu görülmektedir.

2-) Akçansa, Ak-Kim, Aksa Akrilik, Anadolu Efes, Bilim İlaç Şirketi, Brisa Bridgestone, Bursagaz A.Ş., Çimsa Çimento, Coca Cola, Doğu Holding, Doğu Otomotiv, Garanti Bank, İçdaş, İşbank, Limak Holding, Mars Lojistik, Otokar, Pharmavision A.Ş., Roche, Sanofi Türkiye, Şekerbank A.Ş., TSKB, Tüpraş, Turkcell, Türk Ekonomi Bankası, Yapı Kredi, Yaşar Holding, Ziraat Bankası ve Zorlu Enerji firmalarının birinci bölümdeki bütün göstergelerin tamamını açıklayarak skorunun 1 olduğu görülmektedir.

3-) Akçansa firmasının üçüncü bölümdeki performans göstergelerinden ekonomik bildirimlerin 8'ini açıklayarak skorunun 0,8889 olduğu, çevresel bildirimlerin 23'ünü açıklayarak skorunun 0,7667 olduğu, sosyal bildirimlerin 35'ini açıklayarak skorunun 0,875 olduğu ve toplam skorun 0,8926 olduğu görülmektedir.

4-) Ak-Kim Kimya' nın üçüncü bölümdeki performans göstergelerinden ekonomik bildirimlerin 8'ini açıklayarak skorunun 0,8889 olduğu, çevresel bildirimlerin 23'ünü açıklayarak skorunun 0,7667 olduğu, sosyal bildirimlerin ise tamamını açıklayarak skorunun 1 ve tüm göstergelerinin toplam puanının 0,9339 olduğu görülmektedir.

5-) Aksa Akrilik, Anadolu Efes, Bilim İlaç Şirketi, Brisa Bridgestone, Bursagaz A.Ş., Çimsa Çimento, Coca Cola İçecek, Doğu Otomotiv, Garanti Bank, İçdaş, İşbank, Sanofi Türkiye, Şekerbank A.Ş., Tüpraş, Turkcell, Türk Ekonomi Bankası ve Zorlu Enerji firmaları üçüncü bölümdeki performans göstergelerinden ekonomik bildirimlerin tamamını açıklamışlardır ve toplam skorları 1'dir.

6-) Aksa Akrilik firmasının üçüncü bölümdeki çevresel göstergelerinin 17'sini açıklayarak skorunun 0,5667, sosyal bildirimlerinin 32'sini açıklayarak skorunun 0,8 ve toplam skorunun 0,8264 olduğu anlaşılmaktadır.

7-) Anadolu Efes firması çevresel bildirimlerin 26'sını açıklamıştır ve skoru 0,8667, sosyal bildirimlerin 27'sini açıklamıştır ve skoru 0,675'dir. Toplam skoru 0,8595'dir.

- 8-) Avea birinci bölümdeki profil açıklamalarının 25'ini, üçüncü bölümdeki performans göstergelerinden ekonomik bildirimlerin 4'ünü, çevresel bildirimlerin 5'ini, sosyal bildirimlerin 8'ini açıklamıştır ve toplam skoru 0,3471'dir.
- 9-) Tablo 15.1'de Bilim İlaç Şirketinin çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9333, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9 ve toplam skoru 0,9504'dür.
- 10-) Brisa Bridgestone firmasının çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8667, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 1 ve toplam skoru 0,9669'dur.
- 11-) Bursagaz A.Ş. bütün göstergelerin tamamını açıklayarak toplam skoru 1'dir.
- 12-) Çimsa Çimento'nun çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 1 ve toplam skoru 0,9752'dir.
- 13-) Coca Cola İçecek'in çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,975 ve toplam skoru 0,9669'dur. Cms Grubun profil açıklamaları skoru 0,5714, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5555, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5666, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,275 ve toplam skoru 0,471'dir.
- 14-) Tablo 15.2'de görüldüğü gibi 12 işletmenin toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru ortalamanın altındadır.

Tablo 15. (Devamı) GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI3.1 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI								
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı		Bilim İlaç Şirketi 2012 G3.1- A+	Brisa Bridgestone 2013 G3.1-A+	Bursagaz A.Ş. 2013 G3.1-A+	Çimsa Çimento 2012 G3.1-A+	Coca Cola içecek 2012 G3.1- A+	Cms Grubu 2013 G3.1-C	Max. Puan
Profil Açıklamaları	İşletmenin Toplam Genel Standart Bildirimleri Puanı	42	42	42	42	42	24	42
	İşletmenin Toplam Genel Standart Açıklama Skoru	1	1	1	1	1	0,5714	1
Performans Göstergeleri (Ekonomik)	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	9	9	9	9	9	5	9
	İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	1	1	1	1	1	0,5555	1
Performans Göstergeleri (Çevresel)	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	28	26	30	27	27	17	30
	İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,9333	0,8667	1	0,9	0,9	0,5666	1
Performans Göstergeleri (Sosyal)	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	36	40	40	40	39	11	40
	İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,9	1	1	1	0,975	0,275	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	115	117	121	118	117	57	121
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,9504	0,9669	1	0,9752	0,9669	0,471	1

Ak-Kim Kimya, Brisa Bridgestone, Bursagaz A.Ş., Çimsa Çimento, Doğu Otomotiv, Mars Lojistik ve Zorlu Enerji sosyal performans göstergelerinin tamamını açıklayarak toplam sürdürülebilirlik açıklama skorları 1'dir.

Tablo 15. (Devamı) GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI 3.1 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI								
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı		Doğuş Holdiing 2014 G3.1-B	Doğuş Otomotiv 2013 G3.1-B	Garanti Bank 2013 G3.1-A	İçdaş 2013 G3.1- A	İstanbul Elekt.İşlt. 2013 G3.1-A	İşbank 2014 G3.1-A	Max. Puan
Profil Açıklamaları	İşletmenin Toplam Profil Açıklamaları Puanı	42	42	42	42	38	42	42
	İşletmenin Toplam Profil Açıklamaları Skoru	1	1	1	1	0,9047	1	1
Performans Göstergeleri (Ekonomik)	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	8	9	9	9	8	9	9
	İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,8888	1	1	1	0,8888	1	1
Performans Göstergeleri (Çevresel)	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	21	24	16	22	24	22	30
	İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,7	0,8	0,5333	0,7333	0,8	0,7333	1
Performans Göstergeleri (Sosyal)	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	28	40	34	35	38	34	40
	İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,7	1	0,85	0,875	0,95	0,85	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	99	115	101	108	108	107	121
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,8181	0,9504	0,8347	0,893	0,8925	0,884	1

Doğuş Holding'in ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8888, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru ve sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7, toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8181'dir. Doğuş Otomotiv çevresel sürdürülebilirlik açıklama skorunun dışındaki tüm göstergelerinin tamamını açıklamış, çevresel bildirimlerinden ise sadece 6'sını açıklamamıştır ve skoru 0,8'dir. Garanti Bank'ın çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5333, sosyal

sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,85'dir. Toplam skoru ise 0,8347'dir. İçdaş firmasının çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7333, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,875 ve toplam skoru 0,8925'dir.

İETT İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün profil açıklamaları skoru 0,9047, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8888, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,95, toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8925'dir.

İşbank'ın çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7333, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,85, toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8842'dir.

Tablo 15. (Devamı) GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI 3.1 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI								
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı		Limak Holding 2013 G3.1-A	Mars Lojistik 2013 G3.1-A+	Mc Donald's 2013 G3.1-C	Orta Anadolu 2012- 2013 G3.1-B	Otokar 2013 G3.1-B	Pharmavision A.Ş 2014 G3.1-C	Max. Puan
Profil Açıklamaları	İşletmenin Toplam Profil Açıklamaları Puanı	42	42	31	41	42	42	42
	İşletmenin Toplam Profil Açıklamaları Skoru	1	1	0,738	0,9761	1	1	1
Performans Göstergeleri (Ekonomik)	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	3	8	3	7	7	8	9
	İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,3333	0,8888	0,3333	0,7777	0,78	0,8888	1
Performans Göstergeleri (Çevresel)	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	18	23	5	17	11	13	30
	İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6	0,7667	0,1666	0,5666	0,3666	0,4333	1
Performans Göstergeleri (Sosyal)	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	15	40	12	26	24	23	40
	İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,375	1	0,3	0,65	0,6	0,575	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	78	113	51	91	84	86	121
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6446	0,9338	4214	0,752	0,6942	0,7107	1

Limak Holding'in ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3333, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,375 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6446'dır.

Mars Lojistik firmasının ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8888, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7667 ve toplam skoru 0,9338'dir.

Mc Donald's profil açıklamaları skoru 0,738, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3333, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1666, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3, toplam skoru 0,4214'dür.

Orta Anadolu firmasının profil açıklamaları skoru 0,9761, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7777, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5666, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,65 ve toplam skoru 0,752'dir.

Otokar firmasının ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,78, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3666, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6 ve toplam skoru 0,6942'dir.

Pharmavision A.Ş.'nin ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8888, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4333, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,575 ve toplam skoru 0,7107'dir.

Tablo 15. (Devamı) GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI 3.1 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI									
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı		Roche 2012 G3.1- A+	Sanofi Türkiye 2012-2013 G3.1-B	Şekerbank A.Ş 2013 G3.1-A	STFA Yatırım Holding 2013 G3.1-C	TAV 2011 G3.1-C	TSKB 2011- 2012 G3.1-A+	TÜPRAŞ 2010- 2011 G3.1-B	Max. Puan
Profil Açıklamaları	İşletmenin Toplam Profil Açıklamaları Puanı	42	42	42	33	28	42	42	42
	İşletmenin Toplam Profil Açıklamaları Skoru	1	1	1	0,7857	0,6666	1	1	1
Performans Göstergeleri (Ekonomik)	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	8	9	9	3	4	6	9	9
	İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,8888	1	1	0,3333	0,4444	0,6666	1	1
Performans Göstergeleri (Çevresel)	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	28	23	23	4	6	22	23	30
	İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,9333	0,7666	0,7666	0,1333	0,2	0,7333	0,7666	1
Performans Göstergeleri (Sosyal)	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	35	38	36	7	7	32	32	40
	İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,875	0,95	0,9	0,175	0,175	0,8	0,8	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	113	112	110	47	45	102	106	121
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,9338	0,9256	0,909	0,3884	0,372	0,8429	0,876	1

Roche firmasının ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8888, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9333, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,875 ve toplam skoru 0,9338'dir. Sanofi Türkiye'nin çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7666, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,95 ve toplam skoru 0,9256'dır.

Şekerbank A.Ş.'nin çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7666, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9 ve toplam skoru 0,909'dur.

STFA Yatırım Holdingin profil açıklama skoru 0,7857, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3333, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1333, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,175 ve toplam skoru 0,3884 olduğu görülmektedir.

TAV firmasının profil açıklamaları skoru 0,6666, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4444, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,175 ve toplam skoru 0,3719'dur.

TSKB firmasının ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6666, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7333, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8429'dur.

Tüpraş'ın çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7666, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,876'dır.

Turkcell'in çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5666, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,65 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7768'dir.

Türk Ekonomi Bankasının çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,975 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9173'dür.

Yapı Kredi Bankasının ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8888, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,85 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8429'dur.

Yaşar Holding'in ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4444, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6446'dır.

Yüksel firmasının profil açıklamaları skoru 0,738, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6666, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,625 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6611'dir.

Ziraat Bankasının ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7777, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5666, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,825 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8181'dir.

Zorlu Enerji çevresel bildirimlerin dışındaki bütün göstergelerini açıklamıştır ve çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9'dur. Zorlu Enerjinin toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9752'dir.

Tablo 15. (Devamı) GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI 3.1 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI									
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı		Turkcell 2012-2013 G3.1-B	Türk Ekonomi Bankası 2012- 2013 G3.1-B	Yapı Kredi 2013 G3.1-B	Yaşar Holding 2014 G3.1-B	Yüksel 2011 G3.1-C+	Ziraat Bankası 2013 G3.1-A+	Zorlu Enerji 2013 G3.1-A	Max. Puan
Profil Açıklamaları	İşletmenin Toplam Profil Açıklamaları Puanı	42	42	42	42	31	42	42	42
	İşletmenin Toplam Profil Açıklamaları Skoru	1	1	1	1	0,738	1	1	1
Performans Göstergeleri (Ekonomik)	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	9	9	8	4	6	7	9	9
	İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	1	1	0,8888	0,4444	0,6666	0,7777	1	1
Performans Göstergeleri (Çevresel)	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	17	21	18	12	18	17	27	30
	İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,5666	0,7	0,6	0,4	0,6	0,5666	0,9	1
Performans Göstergeleri (Sosyal)	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	26	39	34	20	25	33	40	40
	İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,65	0,975	0,85	0,5	0,625	0,825	1	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	94	111	102	78	80	99	118	121
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,7768	0,9173	0,8429	0,6446	0,6611	0,8181	0,9752	1

Tablo 15’de görüldüğü gibi profil açıklamaları kategorisinde yer alan bütün göstergeleri açıklayan 30 işletme tam puan almıştır. Bu durum işletmelerin raporlarında birinci bölümdeki göstergelerinde bir tutarlılık olduğunu göstermektedir. Birinci bölümdeki bu tutarlılığın nedeni göstergelerin asgari şartları karşılama düzeyinin yüksek olması olarak açıklanabilir. Üçüncü bölümdeki ekonomik bildirimlerin tamamını açıklayarak en yüksek skorun sahibi olan işletmeler Abdi İbrahim, Aksa Akrylic, Anadolu Efes, Bilim İlaç Şirketi, Brisa Bridgestone, Bursagaz A.Ş., Çimsa Çimento, Coca Cola İçecek, Doğu Otomotiv,

Garanti Bank, İçdaş, İşbank, Sanofi Türkiye, Şekerbank A.Ş., Tüpraş, Turkcell, Türk Ekonomi Bankası ve Zorlu Enerji'dir.

Ayrıca üçüncü bölümdeki çevresel bildirimlerin tamamını açıklayarak en yüksek puan alan işletme Bursagaz A.Ş., sosyal bildirimlerin tamamını açıklayan ve en yüksek puan alan işletmeler Ak-Kim Kimya, Brisa Bridgestone, Bursagaz A.Ş., Çimsa Çimento, Doğu Otomotiv, Mars Lojistik ve Zorlu Enerjidir.

Sonuç olarak işletmeler üçüncü bölümdeki ekonomik ve sosyal bildirimleri açıklarken çevresel bildirimlere göre daha tutarlı davrandığı görülmektedir.

GRI G3.1 standardını kullanarak sürdürülebilirlik raporlarını açıklayan işletmelerin puan sıralaması Tablo 16'daki gibidir.

Tablo 16. GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru Sıralaması

SIRA	FİRMA	SKOR	SIRA	FİRMA	SKOR
1	Bursagaz A.Ş	1	14	Anadolu Efes A.Ş.	0,8595
2	Çimsa Çimento	0,9752	15	TSKB	0,8429
	Zorlu Enerji	0,9752		Yapı Kredi	0,8429
3	Brisa Bridgestone	0,9669	16	Garanti Bank	0,8347
	Coca Cola İçecek	0,9669	17	Aksa Akrilik	0,8264
	Abdi İbrahim	0,9669	18	Doğu Holding	0,8181
4	Bilim İlaç Şirketi	0,9504		Ziraat Bankası	0,8181
	Doğu Otomotiv	0,9504	19	Turkcell	0,7768
5	Ak-Kim Kimya	0,9339	20	Orta Anadolu	0,752
6	Mars Lojistik	0,9338	21	Pharmavision A.Ş.	0,7107
	Roche	0,9338	22	Otokar San. A.Ş.	0,6942
7	Sanofi Türkiye	0,9256	23	Yüksel İnşaat A.Ş.	0,6611
8	Türk Ekonomi Bankası A.Ş	0,9173	24	Yaşar Holding A.Ş.	0,6446
9	Şekerbank	0,909		Limak Holding	0,6446
10	Akçansa	0,8926	25	CMS Grubu	0,471
11	İçdaş	0,8925	26	Mc Donald's	0,4215
	İstanbul Elekt. Tramvay Tren ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü	0,8925	27	STFA Yatırım Holding	0,3884
12	Türkiye İş Bankası A.Ş.	0,8842	28	TAV	0,3719
13	Tüpraş	0,876	29	Avea	0,3471

Tablo 16'da skor 1 veya 1'e yakın ise sürdürülebilirlik performans göstergelerinin daha fazla sayıda açıklandığı ve bunun şirket için olumlu bir durum iken, 1'den sapma olduğunda ise olumsuz bir durumdan söz edilmektedir. Bu duruma göre Tablo 16'yı değerlendirdiğimizde GRI G3.1 standardına göre rapor hazırlayan işletmelerin ikinci bölüm dâhil edilmeden yapılan analize göre, toplam en

yüksek skor bütün sürdürülebilirlik göstergelerini açıklayan Bursagaz A.Ş' ye ait sürdürülebilirlik raporudur. Bursagaz A.Ş' nin sürdürülebilirlik açıklama skoru 1'dir. Enerji sektöründe hizmet veren bir işletme olan Bursagaz A.Ş., analizi yapılan diğer işletmeler ile karşılaştırıldığında ekonomik, çevresel ve sosyal faaliyetlerinin etkilerini dikkate alarak bu etkileri daha şeffaf bir şekilde raporlamaktadır.

GRI G3.1 standardına göre profil açıklamaları ve performans göstergelerinin yer aldığı analize göre ortalama 0,8018'dir.

Bu değerlere göre, Çimsa Çimento, Zorlu Enerji, Brisa Bridgestone, Coca Cola İçecek, Abdi İbrahim, Bilim İlaç Şirketi, Doğuş Otomotiv, Ak-Kim Kimya, Mars Lojistik, Roche, Sanofi Türkiye, Türk Ekonomi Bankası, Şekerbank, Akçansa, İçdaş, İstanbul Elektrik Tramvay Tren ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü, İşbank, Tüpraş, Anadolu Efes, TSKB, Yapı Kredi, Garanti Bank, Aksa Akrilik, Doğuş Holding ve Ziraat Bankası firmaları ortalamanın üzerinde bir skora sahiptir ve diğer firmalara göre sürdürülebilirlik performans göstergelerinin %50'den fazlasını açıklamıştır.

Yapılan analize göre, Avea 0,3471 toplam sürdürülebilirlik açıklama puanı ile en düşük skora sahiptir.

Sonuç olarak; sürdürülebilirlik açıklama skoru ortalamanın altında kalan işletmeler çevresel, sosyal ve ekonomik faaliyetlerinin etkilerini diğer işletmeler ile karşılaştırıldığında daha az dikkate aldığı söylenebilir. Diğer bir ifade ile ekonomik, çevresel ve sosyal faaliyetlerinin etkilerini raporlamada diğer işletmeler ile karşılaştırıldığında daha az şeffaf davrandığı söylenebilir.

3.1.2 GRI G4 Standardını Kullanan İşletmelerin Sürdürülebilirlik Raporlaması Analizi ve Karşılaştırılması

GRI G4 Raporlama İlkeleri kullanarak GRI veri tabanına kayıtlı 74 işletmenin raporları incelenmiş olup, raporlarına ulaşamayan veya içerik endekslerine ulaşamayan işletmeler analiz dışında bırakılmıştır.

Raporlarının G4 kılavuzuna uyumlu olarak hazırlanabilmesi için işletmelere iki seçenek sunulmaktadır. Bu seçenekler temel veya kapsamlı seçenekleridir. Tablo 17'de firma adına ve rapor yılına ek olarak işletmelerin tercih ettiği seçeneğe yer verilmiştir. Bunlardan 65 işletme uyumluluk seçeneği olarak 'çekirdek' tercihi yapmış, 8 işletme 'kapsamlı' uyumluluk seçeneğini tercih etmiştir. Turkcell

uyumluluk tercihini bildirmemiştir. GRI G4 Raporlama İlkeleri Genel Standart Bildirimler ve Özel Standart Bildirimler olarak ikiye ayrılmaktadır. Özel Standart Bildirimler ekonomik, çevresel ve sosyal unsurlardan oluşmaktadır. Genel Standart Bildirimler 58 göstergeden meydana gelmektedir.

Tablo 17 oluşturulurken 43 gösterge dikkate alınmıştır. Özel Standart Bildirimlerden 90 göstergeden 78 gösterge dikkate alınmıştır. Bunun sebebi GRI G3.1'de 15 göstergenin yer almaması ve iki farklı sürüm arasında daha sağlıklı bir karşılaştırma yapmaktır.

Birinci bölümdeki genel standart bildirimlerden bütün göstergeleri açıklayarak tam puan alan firmalar; Abdi İbrahim, Akbank, Brisa Bridgestone, Bursagaz A.Ş., Doğu Holding A.Ş., Doğu Otomotiv, İETT İşletmeleri Genel Müdürlüğü, Türkiye İş Bankası A.Ş., Sanofi, Şekerbank T.A.Ş., TSKB Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankası, Türk Ekonomi Bankası A.Ş. ve Ziraat Bankasıdır.

Özel Standart Bildirimlerden ekonomik unsurların tamamını açıklayarak ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru en yüksek olan firmalar Abdi İbrahim, Akbank, Brisa Bridgestone, Bursagaz A.Ş., Doğu Otomotiv, Garanti Bank, Omsan Lojistik, Opet Petrolcülük A.Ş., Yapı Kredi Bankası ve Ziraat Bankasıdır.

Çevresel unsurların tamamını açıklayan ve çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru en yüksek olan firmalar, Brisa Bridgestone, Bursagaz A.Ş. ve Doğu Otomotivdir.

Sosyal Bildirimlerin tamamını açıklayarak sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru en yüksek olan firmalar; Brisa Bridgestone ve Bursagaz A.Ş.'dir. Dolayısıyla bütün göstergelerin tamamını açıklayarak toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru en yüksek olan işletmeler Brisa Bridgestone ve Bursagaz A.Ş.'dir.

Tablo 17: GRI G4 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI G4 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI									
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Rapor Yılı/ Uyumluluk Seçeneği		Abdi İbrahim 2015- 2016 Çekirdek	Akbank 2016 Kapsamlı	Akçansa 2014- 2015 Çekirdek	Akenerji Elektrik Üretim A.Ş. 2016 Çekirdek	Ak-Kim 2014- 2015 Çekirdek	Akkök 2013- 2014 Çekirdek	Max. Puan	
A. Genel Standart Bildirimler	İşletmenin Toplam Genel Standart Bildirimleri Puanı	43	43	32	30	30	32	43	
	İşletmenin Toplam Genel Standart Açıklama Skoru	1	1	0,7441	0,6976	0,6976	0,7441	1	
B. Özel Standart Bildirimler	Ekonomik Bildirimler	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	9	9	0	5	0	8	9
		İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	1	1	0	0,5555	0	0,8888	1
	Çevresel Bildirimler	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	14	15	12	11	15	19	28
		İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,5	0,5357	0,4285	0,3928	0,5357	0,6785	1
	Sosyal Bildirimler	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	28	39	10	12	27	31	41
		İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6829	0,9512	0,24	0,2926	0,6585	0,756	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	94	106	54	58	72	90	121	
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,7769	0,876	0,4462	0,4793	0,595	0,7438	1	

Abdi İbrahim firması çevresel bildirimlerin 14'ünü açıklayarak çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5, sosyal bildirimlerin 28'ini açıklayarak toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6829 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7769'dur.

Akbank çevresel bildirimlerin 15'ini açıklamış skoru 0,5357, sosyal bildirimlerin 39'unu açıklamış skoru 0,9512 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,876'dır.

Akçansa firmasının genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4285,

sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,24, toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4462'dir.

Akenerji Elektrik Üretim A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,6976, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5555, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3928, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2926 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4793'dür.

Ak-Kim firmasının genel standart açıklama skoru 0,6976, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5357, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6585 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,595'tir.

Akkök firmasının toplam genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8888, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6785, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,756 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7438'dir.

Aksa Akrilik' in toplam genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8888, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6071, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6829 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7024' dür.

Aksa Enerjinin toplam genel standart açıklama skoru 0,8837, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5555, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3928, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2195 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5206'dır.

Allianz Türkiye firmasının genel standart açıklama skoru 0,9069, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5555, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3571, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,439 ve genel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,595'dir.

Alplas firmasının genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2222, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2857, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2682 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4297'dir.

Anadolu Efes firmasının toplam genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2222, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6785, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5365 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6198'dir.

Arçelik A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6666, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6428, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6341 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6694'tür.

Tablo 17: (Devamı) GRI G4 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI G4 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI									
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Rapor Yılı/ Uyumluluk Seçeneği		Aksa Akrilik 2016 Çekirdek	Aksa Enerji 2015 Çekirdek	Allianz Türkiye 2016 Çekirdek	Alpplas 2015 Çekirdek	Anadolu Efes A.Ş. 2015 Çekirdek	Arçelik A.Ş. 2015 Çekirdek	Max. Puan	
A. Genel Standart Bildirimler	İşletmenin Toplam Genel Standart Bildirimleri Puanı	32	38	39	31	32	31	43	
	İşletmenin Toplam Genel Standart Açıklama Skoru	0,7441	0,8837	0,9069	0,7209	0,7441	0,7209	1	
B. Özel Standart Bildirimler	Ekonomik Bildirimler	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	8	5	5	2	2	6	9
		İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,8888	0,5555	0,5555	0,2222	0,2222	0,6666	1
	Çevresel Bildirimler	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	17	11	10	8	19	18	28
		İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6071	0,3928	0,3571	0,2857	0,6785	0,6428	1
	Sosyal Bildirimler	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	28	9	18	11	22	26	41
		İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6829	0,2195	0,439	0,2682	0,5365	0,6341	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	85	63	72	52	75	81	121	
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,7024	0,5206	0,595	0,4297	0,6198	0,6694	1	

Raporlarında ekonomik bildirimlerin hiç birini açıklamayarak ekonomik sürdürülebilirlik skoru 0 olan firmalar ise; Akçansa, Ak-Kim, Ey Türkiye ve Türkiye İMSAD'dır. Bu firmaların çevresel ve sosyal bildirimlerinden açıkladıkları görülmektedir. Bu durumda ekonomik bildirimlerle kıyaslandığında çevresel ve sosyal bildirimleri daha fazla önemsedikleri söylenebilir.

Tablo 17: (Devamı) GRI G4 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI G4 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI									
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Rapor Yılı/ Uyumluluk Seçeneği		Aygaz 2014- 2015 Çekirdek	Balorman 2015 Çekirdek	Baycan Elektrik 2015 Çekirdek	Borsa İstanbul 2016 Çekirdek	Borusan Holding 2015 Çekirdek	Boyplast 2015 Çekirdek	Max. Puan	
A. Genel Standart Bildirimler	İşletmenin Toplam Genel Standart Bildirimleri Puanı	32	31	31	37	31	31	43	
	İşletmenin Toplam Genel Standart Açıklama Skoru	0,7441	0,7209	0,7209	0,8604	0,7209	0,7209	1	
B. Özel Standart Bildirimler	Ekonomik Bildirimler	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	5	1	1	3	4	1	9
		İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,5555	0,1111	0,1111	0,3333	0,4444	0,1111	1
	Çevresel Bildirimler	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	18	4	1	9	15	5	28
		İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6428	0,1428	0,0357	0,3214	0,5357	0,5555	1
	Sosyal Bildirimler	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	31	7	11	11	18	3	41
		İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,756	0,1707	0,2682	0,2682	0,439	0,0731	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	86	43	44	60	68	40	121	
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,7107	0,3553	0,3636	0,4958	0,5619	0,3305	1	

Aygaz firmasının genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5555, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6428, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,756 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7107'dir.

Aygaz firması oransal açıdan değerlendirildiğinde sosyal bildirimleri % 75,5 ile daha fazla ve ekonomik bildirimleri %55,5 ile diğer göstergelere göre daha az açıkladığı anlaşılmaktadır.

Balorman'ın toplam genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1111, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1428, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1707 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,553'dür.

Balorman firmasının genel standart bildirimleri %72 açıklama oranı ile en yüksek, ekonomik bildirimleri açıklama oranı %11 ile en düşük olduğu görülmektedir.

Baycan Elektrik firmasının genel standart bildirimleri açıklama skoru 0,7209, ekonomik bildirimleri açıklama skoru 0,1111, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,0357, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2682 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3636'dır. Baycan Elektrik'in %72 ile en yüksek açıklama skoru genel standart bildirimlere, en düşük açıklama skoru %3 ile çevresel bildirimlere aittir.

Borsa İstanbul A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,8604, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3333, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3214, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2682 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4958'dir.

Borsa İstanbul A.Ş.'nin genel standart bildirimleri açıklama skoru 0,8614 ile en yüksek, sosyal bildirimleri açıklama skoru 0,2682 ile en düşüktür.

Borusan Holding'in genel standart bildirimleri açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4444, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5357, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,439 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5619'dur.

Borusan Holdingin ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru ile sosyal sürdürülebilirlik açıklama skorları birbirine oldukça yakındır ve en düşük açıklama skoru 0,439 ile sosyal sürdürülebilirlik açıklama skorudur. En yüksek skoru ise %72 ile genel standart bildirimlere ait olduğu görülmektedir.

Boyplast firmasının genel standart bildirimleri açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1111, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5555, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,0731 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3305'dir. Açıklama oranı en yüksek genel standart bildirimlere ait olup en düşük sosyal bildirimlere ait' dir.

Brisa Bridgestone ve Bursagaz A.Ş. bütün göstergelerini açıklamışlar ve toplam sürdürülebilirlik skorları 1'dir. Çimsa Çimento' nun genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7777, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5714, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5609'dur. Toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6446' dır ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru ortalamanın üstündedir. Coca Cola İçecek' in genel

standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4444, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5714, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4146 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5619’ dur. Coca cola içecek firması %72 ile genel standart bildirim skoru en yüksek, %41 ile sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru en düşüktür ve sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5619’ dur. Defacto’ nun toplam genel standart bildirimleri açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2222, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1071, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2682, ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3884’dür. Doğu Holding genel standart bildirimlerin tamamını açıklamış, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5555, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,25, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7804 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,719’dur ve ortalamanın üstündedir.

Tablo 17: (Devamı) GRI G4 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI G4 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI									
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Rapor Yılı/ Uyumluluk Seçeneği		Brisa Bridgestone 2016 Kapsamlı	Bursagaz A.Ş. 2015 Kapsamlı	Çimsa Çimento 2016 Çekirdek	Coca Cola İçecek 2015 Çekirdek	Defacto 2016 Çekirdek	Doğu Holding A.Ş. 2015 Çekirdek	Max. Puan	
A. Genel Standart Bildirimler	İşletmenin Toplam Genel Standart Bildirimleri Puanı	43	43	32	31	31	43	43	
	İşletmenin Toplam Genel Standart Açıklama Skoru	1	1	0,7441	0,7209	0,7209	1	1	
B. Özel Standart Bildirimler	Ekonomik Bildirimler	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	9	9	7	4	2	5	9
		İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	1	1	0,7777	0,4444	0,2222	0,5555	1
	Çevresel Bildirimler	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	28	28	16	16	3	7	28
		İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	1	1	0,5714	0,5714	0,1071	0,25	1
	Sosyal Bildirimler	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	41	41	23	17	11	32	41
		İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	1	1	0,5609	0,4146	0,2682	0,7804	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	121	121	78	68	47	87	121	
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	1	1	0,6446	0,5619	0,3884	0,719	1	

Tablo 17: (Devamı) GRI G4 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI G4 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI									
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Rapor Yılı/ Uyumluluk Seçeneği		Doğuş Otomotiv 2016 Kapsamlı	Ey Türkiye 2016 Çekirdek	Ford Oto. San. A.Ş. 2015 Çekirdek	Garanti Bank 2017 Çekirdek	Türkiye Halk Bankası A.Ş. 2014-2015 Çekirdek	İÇDAŞ 2015 Çekirdek	Max. Puan	
A. Genel Standart Bildirimler	İşletmenin Toplam Genel Standart Bildirimleri Puanı	43	31	38	35	33	31	43	
	İşletmenin Toplam Genel Standart Açıklama Skoru	1	0,7209	0,8837	0,81	0,7674	0,7209	1	
B. Özel Standart Bildirimler	Ekonomik Bildirimler	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	9	0	8	9	8	4	9
		İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	1	0	0,8888	1	0,8888	0,4444	1
	Çevresel Bildirimler	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	28	9	19	15	15	14	28
		İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	1	0,3214	0,6785	0,5357	0,5357	0,5	1
	Sosyal Bildirimler	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	40	14	28	37	32	20	41
		İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,9756	0,3414	0,6829	0,9024	0,7804	0,4878	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	120	54	93	96	88	69	121	
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,9917	0,4462	0,7685	0,7933	0,7272	0,5702	1	

Doğuş Otomotiv sosyal bildirimlerinden sadece 1 tanesini açıklamamıştır ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9917’ dir. Ortalamanın oldukça üzerinde bir skordur.

Ey Türkiye genel standart bildirimleri açıklama skoru 0,7209, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3214, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3414 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4462’ dir. En düşük skor ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru en yüksek skor genel standart bildirimleri açıklama skorudur.

Ford Oto. San. A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru ile ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru birbirine oldukça yakındır ve en yüksek ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skorudur. En düşük ise çevresel sürdürülebilirlik açıklama skorudur. Toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7685'dir. Ortalamanın oldukça üstünde bir skora sahiptir.

Garanti Bank'ın en yüksek skoru sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9024 ve en düşük skoru çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5357'dir. Toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7933'tür. Ortalamanın oldukça üstünde bir skora sahiptir.

Türkiye Halk Bankasının en yüksek skoru ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skorudur, en düşük skoru çevresel sürdürülebilirlik açıklama skorudur ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7272'dir. Ortalamanın üzerinde bir skora sahiptir.

İçdaş firması'nın en yüksek skoru genel standart açıklama skorudur ve 0,7209'dur. En düşük skoru ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skorudur ve 0,4444 olduğu görülmektedir. İETT İşletmeleri Genel Müdürlüğü genel standart bildirimlerin tamamını açıklamıştır. Ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6666, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7142, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4878 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7355'dir.

İnterkap firmasının en yüksek skoru genel standart açıklama skorudur ve en düşük skoru sosyal sürdürülebilirlik açıklama skorudur ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3471'dir.

Türkiye İş Bankası A.Ş. genel standart bildirimlerin tamamını açıklamıştır ve en yüksek açıklama skorudur. En düşük açıklama skoru sosyal sürdürülebilirlik açıklama skorudur. Toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8677'dir. Ortalamanın oldukça üstünde bir skordur.

İSS Türkiye A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2222, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,0714, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3414 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4049'dur.

Koç Holding A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,7906, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7777, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4285, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5609 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,628'dir.

Kordsa firmasının genel standart bildirimleri açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4444, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8571, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,439 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6363’ dür. Toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru ortalamasının üzerindedir.

Tablo 17: (Devamı) GRI G4 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI G4 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI									
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Rapor Yılı/ Uyumluluk Seçeneği		İETT İşletmeleri Genel Müdürlüğü 2014-2015 Kapsamlı	İnterkap A.Ş. 2015 Çekirdek	Türkiye İş Bankası A.Ş. 2015 Çekirdek	İSS Türkiye A.Ş. 2016 Çekirdek	Koç Holding A.Ş. 2015 Çekirdek	KORDSA 2015 Çekirdek	Max. Puan	
A. Genel Standart Bildirimler	İşletmenin Toplam Genel Standart Bildirimleri Puanı	43	31	43	31	34	31	43	
	İşletmenin Toplam Genel Standart Açıklama Skoru	1	0,7209	1	0,7209	0,7906	0,7209	1	
B. Özel Standart Bildirimler	Ekonomik Bildirimler	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	6	1	8	2	7	4	9
		İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6666	0,1111	0,8888	0,2222	0,7777	0,4444	1
	Çevresel Bildirimler	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	20	6	22	2	12	24	28
		İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,7142	0,2142	0,7857	0,0714	0,4285	0,8571	1
	Sosyal Bildirimler	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	20	4	32	14	23	18	41
		İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,4878	0,0975	0,7804	0,3414	0,5609	0,439	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	89	42	105	49	76	77	121	
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,7355	0,3471	0,8677	0,4049	0,628	0,6363	1	

Tablo 17: (Devamı) GRI G4 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI G4 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI									
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Rapor Yılı/ Uyumluluk Seçeneği		Limak Holding 2014- 2015 Çekirdek	Mefa Yalıtım 2015 Çekirdek	Metro Tic. Ltd. Şti. 2015 Çekirdek	Omsan Lojistik 2014 Çekirdek	Opet Petrolcülük A.Ş. 2014-2015 Çekirdek	Otokar Oto. ve Sav. San. A.Ş. 2015 Çekirdek	Max. Puan	
A. Genel Standart Bildirimler	İşletmenin Toplam Genel Standart Bildirimleri Puanı	31	29	32	31	31	32	43	
	İşletmenin Toplam Genel Standart Açıklama Skoru	0,7209	0,6744	0,7441	0,7209	0,7209	0,7441	1	
B. Özel Standart Bildirimler	Ekonomik Bildirimler	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	3	1	5	9	9	4	9
		İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,3333	0,1111	0,5555	1	1	0,4444	1
	Çevresel Bildirimler	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	8	4	18	16	17	13	28
		İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,2857	0,1428	0,6428	0,5714	0,6071	0,4642	1
	Sosyal Bildirimler	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	8	10	34	29	30	19	41
		İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,1951	0,2439	0,8292	0,7073	0,7317	0,4634	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	50	44	89	85	87	68	121	
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,4132	0,3636	0,7355	0,7024	0,719	0,5619	1	

Limak Holding'in genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3333, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2857, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1951 ve işletmenin toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4132' dir. İşletmenin en yüksek skoru genel standart açıklama skoru olup 0,7209 olup, en düşük skoru 0,1951 olup sosyal sürdürülebilirlik açıklama skorudur.

Mefa Yalıtım firmasının genel standart açıklama skoru 0,6744, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1111, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru

0,1428, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2439 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3636'dır.

Metro Tic. Ltd. Şti. firmasının genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5555, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skorun 0,6428, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8292 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7355' dir.

Omsan Lojistik firmasının genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik bildirimlerinin tamamını açıklamış ve skoru 1' dir. Çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5714, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7073 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7024' dür.

Opet Petrolcülük A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik bildirimlerin tamamını açıklamıştır ve skoru 1' dir. Çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6071, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7317 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,719' dur.

Otokar Oto. ve Sav. San. A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4444, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4642, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4634 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5619' dur.

Paşabahçe Cam Sanayi ve Ticaret A.Ş. firmasının genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,66, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4285, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6585 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6363' dür.

Penta Elektronik Tel. Plastik San. ve Tic. A.Ş. 'nin genel standart açıklama skoru 0,6976, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2222, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2142, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,317 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4214' dür.

Perfektüp Ambalaj ve Ticaret A.Ş. (Aerosol)'nin genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1111, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4285, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2439 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4462' dir.

Perfektüp Ambalaj ve Ticaret A.Ş. (Tube) 'nin genel standart açıklama skoru 0,6976, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1111, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4285, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2682 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4462' dir.

Polisan Holding A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2222, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4642, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1951 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4462' dir.

Roche firmasının genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2222, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2857, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5365 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5206' dır. Roche firmasının en yüksek skoru genel standart açıklama skoru, en düşük skoru ise ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skorudur.

Tablo 17: (Devamı) GRI G4 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI G4 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI									
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Rapor Yılı/ Uyumluluk Seçeneği		Paşabahçe Cam Sanayi ve Ticaret A.Ş. 2016 Çekirdek	Penta Elektronik Tel. Plastik San ve Tic. A.Ş. 2015 Çekirdek	Perfektüp Ambalaj ve Ticaret A.Ş. 2015 (Aerosol) Çekirdek	Perfektüp Ambalaj ve Ticaret A.Ş. 2015 (Tube) Çekirdek	Polisan Holding A.Ş. 2016 Çekirdek	Roche 2014 Çekirdek	Max. Puan	
A. Genel Standart Bildirimler	İşletmenin Toplam Genel Standart Bildirimleri Puanı	32	30	31	30	31	31	43	
	İşletmenin Toplam Genel Standart Açıklama Skoru	0,7441	0,6976	0,7209	0,6976	0,7209	0,7209	1	
B. Özel Standart Bildirimler	Ekonomik Bildirimler	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	6	2	1	1	2	2	9
		İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,66	0,2222	0,1111	0,1111	0,2222	0,2222	1
	Çevresel Bildirimler	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	12	6	12	12	13	8	28
		İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,4285	0,2142	0,4285	0,4285	0,4642	0,2857	1
	Sosyal Bildirimler	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	27	13	10	11	8	22	41
		İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6585	0,317	0,2439	0,2682	0,1951	0,5365	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	77	51	54	54	54	63	121	
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6363	0,4214	0,4462	0,4462	0,4462	0,5206	1	

Tablo 17: (Devamı) GRI G4 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI G4 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI										
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Rapor Yılı/ Uyumluluk Seçeneği		Sabancı Holdİng A.Ş. 2016 Çekirdek	SANOĞİ 2015- 2016 Çekirdek	Şekerbank T.A.Ş 2014-2015 Kapsamlı	Senapa Stampa Ambalaj San. Tic. A.Ş. 2015 Çekirdek	Şişecam Anadolu Cam Sanayi A.Ş. 2016 Çekirdek	Şişecam Soda Sanayi A.Ş. 2016 Çekirdek	Şişecam Trakya Cam Sanayi A.Ş. 2016 Çekirdek	Max. Puan	
A. Genel Standart Bildirimler	İşletmenin Toplam Genel Standart Bildirimleri Puanı	32	43	43	31	32	32	32	43	
	İşletmenin Toplam Genel Standart Açıklama Skoru	0,7441	1	1	0,7209	0,7441	0,7441	0,7441	1	
B. Özel Standart Bildirimler	Ekonomik Bildirimler	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	8	7	7	1	7	6	6	9
		İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,8888	0,7777	0,7777	0,1111	0,7777	0,6666	0,6666	1
	Çevresel Bildirimler	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	14	17	17	11	17	13	14	28
		İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,5	0,6071	0,6071	0,3928	0,6071	0,4642	0,5	1
	Sosyal Bildirimler	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	27	32	34	9	13	25	25	41
		İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6585	0,7804	0,8292	0,2195	0,317	0,6097	0,6097	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	81	99	101	52	69	76	77	121	
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6694	0,8181	0,8347	0,4297	0,5702	0,628	0,6363	1	

Sabancı Holding'in genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8888, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6585 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6694' dür.

Sanofi firması genel standart bildirimlerinin tamamını açıklamıştır ve skoru 1'dir. İşletmenin ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7777, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6071, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7804 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8181' dir.

Şekerbank T.A.Ş. genel standart bildirimlerinin tamamını açıklamıştır ve skoru 1' dir. Ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7777, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6071, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8292 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8347' dir.

Senapa Stampa Ambalaj San. Tic. A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1111, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3928, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2195 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4297' dir.

Şişecam Anadolu Cam Sanayi A.Ş. firmasının genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7777, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6071, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,317 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5702' dir. Şişecam Soda Sanayi A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6666, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4642, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6097 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,628' dir.

Şişecam Trakya Cam Sanayi A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6666, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6097 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6363' dür.

Şişecam Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6666, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6071, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6341 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6694' dür.

Sütaş A.Ş. firmasının genel standart açıklama skoru 0,7906, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5555, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3214, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3658 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5206' dir.

TAV firmasının genel standart bildirimleri açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6666, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4878 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,595' dir. TAV firmasının en yüksek skoru genel standart açıklama skoru 0,7441, en düşük skoru sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4878' dir.

Technocast Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1111, çevresel sürdürülebilirlik

açıklama skoru 0,0714, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1707 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3388' dir.

Technocast Otomotiv San. ve Tic. A.Ş. firmasının en yüksek skoru genel standart açıklama skoru, en düşük skoru ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skorudur.

Tekkan Plastik firmasının genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1111, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1071, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1707 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3471' dir. Tekkan Plastik firmasının en yüksek skoru genel standart açıklama skoru, en düşük skoru çevresel sürdürülebilirlik açıklama skorudur.

Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru en yüksek skordur ve 0,9534 olduğu anlaşılmaktadır. Ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8888, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru en düşük skorudur 0,6785, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7317 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8099' dur.

Tablo 17: (Devamı) GRI G4 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI G4 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI									
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Rapor Yılı/ Uyumluluk Seçeneği		Şişecam Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. 2016 Çekirdek	SÜTAŞ A.Ş. 2015 Çekirdek	TAV 2014- 2015 Çekirdek	Technocast Otomotiv San. Ve Tic. A.Ş. 2015 Çekirdek	Tekkan Plastik 2015 Çekirdek	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. 2015 Çekirdek	Max. Puan	
A. Genel Standart Bildirimler	İşletmenin Toplam Genel Standart Bildirimleri Puanı	32	34	32	31	31	41	43	
	İşletmenin Toplam Genel Standart Açıklama Skoru	0,7441	0,7906	0,7441	0,7209	0,7209	0,9534	1	
B. Özel Standart Bildirimler	Ekonomik Bildirimler	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	6	5	6	1	1	8	9
		İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6666	0,5555	0,6666	0,1111	0,1111	0,8888	1
	Çevresel Bildirimler	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	17	9	14	2	3	19	28
		İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6071	0,3214	0,5	0,0714	0,1071	0,6785	1
	Sosyal Bildirimler	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	26	15	20	7	7	30	41
		İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6341	0,3658	0,4878	0,1707	0,1707	0,7317	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	81	63	72	41	42	98	121	
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6694	0,5206	0,595	0,3388	0,3471	0,8099	1	

Tablo 17: (Devamı) GRI G4 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI G4 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI										
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Rapor Yılı/ Uyumluluk Seçeneği		TSKB Türkiye Sınai Kalkınma Bankası 2015 Kapsamlı	Tüpraş Türkiye Petrol Raf. A.Ş. 2015 Çekirdek	TURCKCELL 2016 Bildirilmemiş	Türk Ekonomi Bankası A.Ş. 2014-2015 Çekirdek	Türkiye Hava Yolları 2016 Çekirdek	Türkiye İMSAD 2014- 2015 Çekirdek	Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O 2016 Çekirdek	Max. Puan	
A. Genel Standart Bildirimler	İşletmenin Toplam Genel Standart Bildirimleri Puanı	43	32	20	43	31	31	33	43	
	İşletmenin Toplam Genel Standart Açıklama Skoru	1	0,7441	0,4651	1	0,7209	0,7209	0,7674	1	
B. Özel Standart Bildirimler	Ekonomik Bildirimler	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	6	8	3	6	4	0	3	9
		İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,6666	0,8888	0,3333	0,6666	0,4444	0	0,3333	1
	Çevresel Bildirimler	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	16	14	6	13	9	7	8	28
		İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,5714	0,5	0,2142	0,4642	0,3214	0,25	0,2857	1
	Sosyal Bildirimler	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	32	23	5	27	19	2	16	41
		İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,7804	0,5609	0,1219	0,6585	0,4634	0,0487	0,3902	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	97	77	34	89	63	40	60	121	
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,8016	0,6363	0,2809	0,7355	0,5206	0,3305	0,4958	1	

TSKB Türkiye Sınai Kalkınma Bankası genel standart bildirimlerinin tamamını açıklamış, skoru 1’ dir ve en yüksek skordur. Ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6666, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5717, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7804 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8016’ dır. Firmanın en düşük skoru çevresel sürdürülebilirlik açıklama skorudur.

Tüpraş Türkiye Petrol Rafineleri A.Ş. ‘nin genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8888, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5609 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6363’ dür. Firmanın en yüksek skoru ekonomik

sürdürülebilirlik açıklama skoru, en düşük skoru çevresel sürdürülebilirlik açıklama skorudur.

Turkcell firmasının genel standart açıklama skoru 0,4651, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3333, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2142, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1219 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2809' dur. Firmanın en yüksek skoru genel standart açıklama skoru, en düşük skoru sosyal sürdürülebilirlik açıklama skorudur.

Türk Ekonomi Bankası A.Ş. genel standart bildirimlerinin tamamını açıklamış ve skoru 1' dir. Ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6666, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4642, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6585 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7355' dir. En yüksek skoru genel standart açıklama skoru, en düşük skoru çevresel sürdürülebilirlik açıklama skorudur.

Türk Hava Yolları firmasının genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4444, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3214, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4634 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5206' dır. Firmanın en yüksek skoru genel standart açıklama skoru, en düşük skoru çevresel sürdürülebilirlik açıklama skorudur.

Türkiye İmsad' ın genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik bildirimlerini açıklamamış, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,25, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,0487 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3305' dir. En düşük skoru ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru, en yüksek skoru genel standart açıklama skorudur.

Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O' nun genel standart açıklama skoru 0,7674' dür ve en yüksek skorudur. Ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3333, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2857, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3902 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4958' dir.

Vodafone Türkiye A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,5348, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4444, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1428, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,2682 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3471' dir. En yüksek skor genel standart açıklama skoru, en düşük skoru çevresel sürdürülebilirlik açıklama skorudur.

Yapı Kredi Bankası A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,7441' dir. Ekonomik bildirimlerin tamamını açıklamıştır ve skoru 1' dir. Çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5714, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,756 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,7272' dir.

Yaşar Holding A.Ş' nin genel standart açıklama skoru 0,7441, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4444, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5609 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6033' dür.

Yüksel İnşaat A.Ş' nin genel standart açıklama skoru 0,7209, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,3333, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4285, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5121 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5537' dir. Firmanın en yüksek skoru genel standart açıklama skoru, en düşük skoru ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skorudur.

Ziraat Bankası, genel standart bildirimlerinin ve ekonomik bildirimlerinin tamamını açıklamıştır ve skoru 1' dir. Çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8214, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,6097 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8264' dür.

Zorlu Holding A.Ş.'nin genel standart açıklama skoru 0,7906, ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1111, çevresel sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4642, sosyal sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,1463 ve toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,4462' dir. Firmanın en yüksek skoru genel standart açıklama skoru, en düşük skoru ekonomik sürdürülebilirlik açıklama skorudur.

Tablo 17: (Devamı) GRI G4 Sürdürülebilirlik Performansı Açıklama Skoru

GRI G4 PERFORMANS GÖSTERGE PUANI									
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Rapor Yılı/ Uyumluluk Seçeneği		Vodafone Türkiye A.Ş. 2016- 2017 Çekirdek	Yapı Kredi Bankası A.Ş. 2015 Çekirdek	Yaşar Holding A.Ş. 2016 Çekirdek	Yüksel İnşaat A.Ş. 2014 Çekirdek	Ziraat Bankası 2015 Kapsamlı	Zorlu Holding A.Ş. 2015 Çekirdek	Max. Puan	
A. Genel Standart Bildirimler	İşletmenin Toplam Genel Standart Bildirimleri Puanı	23	32	32	31	43	34	43	
	İşletmenin Toplam Genel Standart Açıklama Skoru	0,5348	0,7441	0,7441	0,7209	1	0,7906	1	
B. Özel Standart Bildirimler	Ekonomik Bildirimler	İşletmenin Toplam Ekonomik Bildirimleri Puanı	4	9	4	3	9	1	9
		İşletmenin Toplam Ekonomik Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,4444	1	0,4444	0,3333	1	0,1111	1
	Çevresel Bildirimler	İşletmenin Toplam Çevresel Bildirimleri Puanı	4	16	14	12	23	13	28
		İşletmenin Toplam Çevresel Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,1428	0,5714	0,5	0,4285	0,8214	0,4642	1
	Sosyal Bildirimler	İşletmenin Toplam Sosyal Bildirimleri Puanı	11	31	23	21	25	6	41
		İşletmenin Toplam Sosyal Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,2682	0,756	0,5609	0,5121	0,6097	0,1463	1
Tüm Göstergelerin Toplam Puanı	İşletmenin Toplam Puanı	42	88	73	67	100	54	121	
	İşletmenin Toplam Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru	0,3471	0,7272	0,6033	0,5537	0,8264	0,4462	1	

Tablo 18: GRI G4 Sürdürülebilirlik Açıklama Skoru Sıralaması

SIRA	FİRMA	SKOR	SIRA	FİRMA	SKOR
1	Brisa Bridgestone	1	26	Şişecam Anadolu Cam Sanayi A.Ş.	0,5702
	Bursagaz			İÇDAŞ	0,5702
2	Doğuş Otomotiv	0,9917	27	Borusan Holding	0,5619
3	Akbank	0,876		Coca Cola İçecek	0,5619
4	Türkiye İş Bankası A.Ş.	0,8677		Otokar Oto. ve Sav. San. A.Ş.	0,5619
5	Şekerbank T.A.Ş.	0,8347	28	Yüksel İnşaat A.Ş.	0,5537
6	Ziraat Bankası	0,8264	29	Aksa Enerji	0,5206
7	SANOFİ	0,8181		Roche	0,5206
8	TOFAŞ	0,8099		SÜTAŞ	0,5206
9	Türkiye Sınai Kalkınma Bankası	0,8016		Türkiye Hava Yolları	0,5206
10	Garanti Bank	0,7933	30	Borsa İstanbul	0,4958
11	Abdi İbrahim	0,7769		Türkiye Vakıflar Bankası	0,4958
12	Ford Oto. San. A.Ş.	0,7685	31	Akenerji Elektrik Üretim A.Ş.	0,4793
13	Akkök	0,7438	32	Akçansa	0,4462
14	İETT İşletmeleri Genel Müdürlüğü	0,7355		Ey Türkiye	0,4462
	Metro Tic. Ltd. Şti.	0,7355		Perfektüp Ambalaj ve Ticaret A.Ş.(Aerosol)	0,4462
	Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0,7355		Perfektüp Ambalaj ve Ticaret A.Ş.(Tube)	0,4462
15	Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0,7272		Polisan Holding	0,4462
	Yapı Kredi Bankası A.Ş.	0,7272		Zorlu Holding	0,4462
16	Doğuş Holding	0,719	33	Senapa Stampa Amb. San. Tic. A.Ş.	0,4297
	Opet Petrolcülük A.Ş.	0,719		Alpplas	0,4297
17	Aygaz	0,7107	34	Penta Elek. Tel. Plastik San ve Tic. A.Ş.	0,4214
18	Aksa Akriik	0,7024	35	Limak Holding	0,4132
	Omsan Lojistik	0,7024		İSS Türkiye A.Ş.	0,4049
19	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	0,6694	36	Defacto	0,3884
	Sabancı Holding A.Ş.		37	Baycan Elektrik	0,3636
	Arçelik A.Ş.			Mefa Yalıtım	0,3636
20	Çimsa Çimento	0,6446	38	Balorman	0,3553
21	Paşabahçe Cam Sanayi ve Ticaret A.Ş.	0,6363	39	İnterkap A.Ş.	0,3471
	Şişecam Trakya Cam Sanayi	0,6363		Tekkan Plastik	0,3471
	Tüpraş Türkiye Petrol Raf. A.Ş.	0,6363		Vodafone Türkiye	0,3471
	KORDSA	0,6363	40	Technocast Oto.San ve Tic. A.Ş.	0,3388
22	Şişecam Soda Sanayi A.Ş.	0,628	41	Boyplast	0,3305
	Koç Holding A.Ş.	0,628		Türkiye İMSAD	0,3305
23	Anadolu Efes A.Ş.	0,6198	42	Turckcell	0,2809
24	Yaşar Holding A.Ş.	0,6033			
25	Ak-Kim	0,595			
	Allianz Türkiye	0,595			
	TAV	0,595			

Tablo 16 ve Tablo 18' e göre Bursagaz A.Ş firması GRI G3.1 Raporlama İlkelerine göre hazırlanan rapor ile GRI G4 Raporlama İlkelerine göre hazırlanan raporda performans göstergelerinin tamamını açıklamıştır. Bu durum Bursagaz A.Ş' nin her iki raporda da bütün göstergelerinin tamamını açıklaması sürdürülebilirlik raporlarına önem verdiğini göstermektedir. Başka bir ifadeyle çevresel, sosyal ve ekonomik faaliyetlerini şeffaflık ve hesap verilebilirlik anlayışı ile sürdürülebilir raporlar aracılığıyla sunmaktadır.

Brisa Bridgestone firması GRI G3.1 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda toplam sürdürülebilirlik açıklama 0,9669 olup, G4 Raporlama İlkelerine göre hazırlanan raporda toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 1' dir. Bu durumda firmanın skorunda 0,0331 gibi bir artış olduğu görülmektedir. Firmanın raporları arasındaki artışa göre ve GRI G4 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda bütün göstergelerinin tamamını açıklaması şeffaflık ve hesap verilebilirlik anlayışı ile sürdürülebilirlik raporlarına önem verdiğini göstermektedir.

Çimsa Çimento firmasının GRI G3.1 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9752 iken, GRI G4 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda 0,6446 olduğu görülmektedir. Bu durumda firmanın raporları arasında skorunda 0,3306' lık bir azalma görülmektedir. Bu durumu değerlendirmek gerekirse firmanın GRI G4 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda GRI G3.1 Raporlama İlkelerinde göre hazırladığı rapora göre ekonomik, sosyal ve çevresel performanslarının etkilerini daha az dikkate almakta ve raporlarken daha az şeffaf davrandığı görülmektedir. İki raporda da firmanın ortalamasının üzerinde bir skora sahip olduğu görülmektedir.

Zorlu Holding firmasının GRI G3.1 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9752 iken GRI G4 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda 0,4462 olduğu görülmektedir. Bu durumda firmanın raporları arasında skorunda 0,529' luk bir azalma görülmektedir.

Coca Cola İçecek firmasının GRI G3.1 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9669 iken GRI G4 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda 0,4462 olduğu görülmektedir. Bu durumda firmanın raporları arasında skorunda 0,529' luk bir azalma görülmektedir. Abdi İbrahim firmasının GRI G3.1 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9669 iken GRI G4 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda 0,7769 olduğu görülmektedir. Bu durumda firmanın raporları arasında skorunda 0,19' luk bir azalma görülmektedir.

Doğuş Otomotiv firmasının GRI G3.1 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda toplam sürdürülebilirlik açıklama skorunun 0,9504' den GRI G4 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda skoru 0,9917' ye yükseldiği görülmektedir. Bu durumda firmanın çevresel, sosyal ve ekonomik faaliyetlerinin şeffaflık ve hesap verilebilirlik anlayışı ile sürdürülebilir bir gelişme sağladığı görülmektedir.

Ak- Kim Kimya GRI G3.1 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9339 iken GRI G4 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda 0,595 olduğu görülmektedir. Bu durumda firmanın raporları arasında skorunda 0,3389' luk bir azalma olduğu görülmektedir.

Roche firmasının GRI G3.1 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9338 iken GRI G4 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda 0,5206 olduğu görülmektedir. Bu durumda firmanın raporları arasında skorunda 0, 4132' lik bir azalma olduğu görülmektedir.

Sanofi firmasının GRI G3.1 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9256 iken GRI G4 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda 0,8181 olduğu görülmektedir. Bu durumda firmanın raporları arasında skorunda 0, 1075' lik bir azalma olduğu görülmektedir.

Türk Ekonomi Bankasının GRI G3.1 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,9173 iken GRI G4 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda 0,7335 olduğu görülmektedir. Bu durumda firmanın raporları arasında skorunda 0, 1818 bir azalma olduğu görülmektedir. Şekerbank GRI G3.1 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,909 iken GRI G4 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda 0,8347 olduğu görülmektedir. Bu durumda firmanın raporları arasında skorunda 0, 0743'lik bir azalma olduğu görülmektedir.

Akçansa firmasının GRI G3.1 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda toplam sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,8926 iken GRI G4 Raporlama İlkelerine göre hazırladığı raporda 0,4462 olduğu görülmektedir. Bu durumda firmanın raporları arasında skorunda 0, 4464'lük bir azalma olduğu görülmektedir. Skorlarında azalma olan diğer firmalar ise İçdaş 0,3223, İETT İşletmeleri Genel Müdürlüğü 0,157, Türkiye İş Bankası A.Ş. 0,0165, Tüpraş Türkiye Petrol Rafineleri A.Ş. 0,2397, Anadolu Efes A.Ş. 0,2397, Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankası 0,0413, Yapı Kredi Bankası A.Ş. 0,1157, Garanti Bank 0,0414, Aksa Akrilik 0,124, Doğu Holding 0,0991, Turkcell 0,4959, Otokar Oto. ve Sav. Sanayi A.Ş. 0,1323, Yüksel İnşaat A.Ş. 0,1074, Yaşar Holding A.Ş. 0,0413, Limak Holding 0,2314'lük bir azalma olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak, bir firmanın skoru değişmemiş, 25 firmanın skorunda azalma olmuş, 4 firmanın skorunda artış olmuş ve GRI G3.1'e göre rapor hazırlayan 8

firmanın GRI G4 Raporlama İlkelerine göre rapor hazırlamadığı ve GRI G4'e göre rapor hazırlayan 36 firmanın ise GRI G3.1'e göre rapor hazırlamadığı gözlenmiştir.

Genel olarak GRI G4' e göre rapor hazırlayan firma sayısında önemli bir artış olması olumlu bir durum olup, firmaların sürdürülebilirlik raporlarına önem verdiğini göstermektedir, fakat sürdürülebilirlik açıklama skorunun %52' sinin ortalamasının altında olması olumsuz bir durum olarak değerlendirilebilir. Bursagaz A.Ş., Brisa Bridgestone, Doğu Otomotiv... vb. firmaların sürdürülebilirlik raporlarına daha fazla önem verdiği ve faaliyetlerini çevresel, sosyal ve ekonomik gerekliliklerini şeffaflık ve hesap verilebilirlik anlayışı ile hazırladığı görülmektedir. Yüksel İnşaat A.Ş., Ak-Kim, Anadolu Efes A.Ş., Coca Cola İçecek, Roche...vb., firmaların sürdürülebilirlik raporlarını hazırlarken ekonomik, sosyal ve çevresel performanslarını daha fazla dikkate alarak performans açıklamalarını arttırmaları gerekmektedir.

SONUÇ

Dünyada 18. yüzyılın ikinci yarısında Sanayi Devriminin etkisinin hissedilmeye başlamasıyla birlikte teknolojik gelişmeler hız kazanmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak küçük ölçekli işletmeler yerini büyük üretim yapan işletmelere bırakmış, artan ve gelişen işletme sayısına paralel olarak çalışan sayısında da artışlar yaşanmıştır.

İşletmeler arasında giderek artan rekabet ortamı başta çevre sorunları olmak üzere birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Kimyasal madde kullanımının artması sonucu yaşanan çevre kirliliği, çocuk yaştaki işçilerin çalıştırılması ve zorla çalıştırma, işçi sağlığı ve güvenliği sorunu, ücret dağılımındaki adaletsizlikler ve bunlara benzer sorunların yaşanması, işletmelerin belirli bir kesim tarafından eleştirilmesine neden olmuştur.

Günümüzde yaşanan iklim ve çevre sorunları işletmeleri yeni arayışlara sürüklemiş ve uzun vadede varlıklarını sürdürmek isteyen işletmeler, ekonomik faaliyetlerinin yanında çevresel ve sosyal faaliyetlerine de önem vermeye başlamıştır.

Bunun sonucunda işletmeler faaliyetlerinin ekonomik, çevresel ve sosyal etkilerinin paydaşlara aktarılmasını yardımcı olabilmek için sürdürülebilirlik raporları hazırlanmaya başlanmıştır.

Ülkemizde ve Dünyada Sürdürülebilirlik raporları gönüllülük esasına göre hazırlanmasına rağmen bazı ülkelerde zorunlu düzenlemelere bağlıdır. Bu ülkeler; Avustralya, Fransa, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Hindistan, İtalya, Japonya gibi ülkelerdir.

Şeffaflık ve hesap verilebilirlik konusunda oldukça önemli bir yeri olan sürdürülebilirlik raporlarının 1990' lı yıllarda başlayıp 2000 'li yıllarda gelişmeye başladığı görülmektedir.

Sürdürülebilirlik raporları günümüzde popüler hale gelmesine rağmen GRI Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkelerine Göre rapor hazırlayan işletme sayısında 2015 yılında bir önceki yıla göre ortalama %3,5 ve 2017 yılında %50 bir azalma olduğu görülmektedir. Bu azalmanın birçok nedeni olabileceği gibi en önemli nedenleri işletmelerin rapor hazırlarken farklı standartları tercih etmiş olması, sürdürülebilirlik raporlarının işletmeye bir getirisinin olmayacağı düşüncesi,

işletmenin itibar kaybedebileceği düşüncesi veya işletmeye ek maliyet yükleyebileceği düşüncesi sayılabilir.

GRI G3.1 güncellenmiş versiyonu GRI G4 olup, arasındaki en önemli fark GRI G4' e 27 yeni ilkenin eklenmiş olmasıdır. Bu ilkeler; G4-12, G4-19, G4-35, G4-36, G4-42, G4-43, G4-46, G4-48, G4-50, G4-52, G4-54, G4-55, G4-56, G4-57, G4-58, G4-EN5, G4-EN18, G4-EN32, G4-EN33, G4-EN34, G4-LA14, G4-LA15, G4-LA16, G4-HR11, G4-SO9, G4-SO10, G4-SO11'dir. Aynı zamanda GRI G3.1' de işletmelerin açıklaması gereken performans göstergeleri 3 bölümden oluşmaktayken GRI G4'de 2 bölümden oluşmaktadır. GRI G3.1'de yer alan 1. bölümde Profil Açıklamaları, 2. bölümde Yönetim Yaklaşımı ve 3. bölümde Performans Göstergeleri (Ekonomik, Çevresel, İş Gücü Uygulamaları ve İnsana Yakışır İş, İnsan Hakları, Toplum, Ürün Sorumluluğu) yer almaktadır. GRI G4' de ise Genel Standart Bildirimler ve Özel Standart Bildirimler (Ekonomik, Çevresel ve Sosyal) olarak 2 bölüm yer almaktadır.

Çalışmamızda GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkelerine göre GRI veri tabanında yayınlanan 38 raporun ve GRI G4 Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkelerine göre GRI veri tabanında yayınlanan 74 raporun içerik endeksleri dikkate alınarak analizi yapılmıştır. Ayrıca işletmelerin sürdürülebilirlik açıklama skorlarına göre karşılaştırılması yapılmıştır. İşletmelerin raporları analiz edilirken GRI kriterleri ve performans göstergeleri dikkate alınmıştır.

GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkelerine göre hazırlanan ve GRI veri tabanına kaydedilen 38 işletmenin raporunun ortalaması 242,78' dir. İşletmenin raporlarından 27' si ortalamanın üzerinde, 11 rapor ise ortalamanın altındadır. İşletmelerin raporlarında minimum gereklilikleri karşıladığı görülmektedir.

İşletmelerin uygulama seviyelerine göre birinci bölümdeki profil açıklamaları ile ikinci bölümdeki yönetim yaklaşımı ile ilgili göstergeler arasındaki puan farkları daha az iken üçüncü bölümdeki performans göstergeleri arasındaki puan farkı daha fazladır. Bu durumda işletmelerin birinci ve ikinci bölümdeki göstergeleri tutarlı bir şekilde açıkladığı fakat üçüncü bölümdeki ekonomik, sosyal ve çevresel unsurlara ait performansları ile ilgili göstergeleri tutarlı bir şekilde açıklamadıkları görülmektedir. Başka bir ifade ile işletmeler birinci ve ikinci bölüm ile ilgili gereklilikleri yerine getirdikleri söylenebilir, üçüncü bölümdeki performans göstergeleri (Ekonomik, Çevresel, İş Gücü Uygulamaları ve İnsana Yakışır İş, İnsan Hakları, Toplum ve Ürün Sorumluluğu) için aynı şeyi söylemenin mümkün olmadığı görülmektedir.

Uygulamanın ikinci aşamasında GRI G3.1 Standardına göre rapor hazırlayan işletmelerin, GRI G4 Standardını kullanarak rapor hazırlayan işletmelerin raporları arasında karşılaştırma yapabilmek amacıyla 27 ilke analize dâhil edilmemiştir.

GRI G3.1 Standardına göre profil açıklamaları ve performans göstergelerinin yer aldığı analize göre 38 işletmenin sürdürülebilirlik açıklama skoru ortalaması 0,8018' dir. Buna göre 12 işletmenin sürdürülebilirlik açıklama skoru ortalamanın altında, 26 işletmeye ait sürdürülebilirlik açıklama skoru ortalamanın üzerindedir. Buna göre raporların %68' i ortalamanın üzerindedir.

GRI G4 Standardına göre rapor hazırlayan 74 işletmenin sürdürülebilirlik açıklama skoru 0,5957' dir. Buna göre 38 işletmenin sürdürülebilirlik açıklama skoru ortalamanın altında, 36 işletmenin sürdürülebilirlik açıklama skoru ortalamanın üzerindedir. Buna göre raporların %48' i ortalamanın üzerindedir.

İşletmeler arasında yapılan karşılaştırma sonucunda da GRI G4 ve GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkelerinin ikisini de kullanarak rapor hazırlayan 30 işletme olmuştur. İşletmelerde bir işletme iki raporda da bütün göstergelerini açıklayarak sürdürülebilirlik açıklama skorunu değiştirmemiştir. 25 işletmenin sürdürülebilirlik açıklama skorunda bir azalma olduğu, 4 işletmenin sürdürülebilirlik açıklama skorunda artış olduğu gözlenmiştir. GRI G3.1 Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkelerine göre rapor hazırlayan 8 işletmenin, GRI G4 Raporlama İlkelerine göre rapor hazırlamadığı ve GRI G4'e göre rapor hazırlayan 36 işletmenin ise GRI G3.1'e göre rapor hazırlamadığı gözlenmiştir.

Yapılan analiz sonucunda bazı işletmeler raporlarını hazırlarken ekonomik, sosyal, çevresel performanslarının etkilerini daha az dikkate almakta ve daha az şeffaf davranmaktadır. Bursagaz A.Ş., Brisa Bridgestone, Doğu Otomotiv...vb. işletmelerin ise performans açıklamalarını arttırarak sürdürülebilirlik raporlarına daha fazla önem verdiği ve faaliyetlerini çevresel, sosyal ve ekonomik gereklilikleri şeffaflık ve hesap verilebilirlik anlayışı ile hazırladığı görülmektedir.

Buna göre işletmelerde şeffaflığın ve hesap verilebilirliğin arttırılması için çevresel, sosyal ve ekonomik performansları ile ilgili açıklamalarını arttırmaları gerektiği anlaşılmaktadır.

İşletmeler tarafından sürdürülebilir raporların öneminin artması, işletmelerin puanlarının artması ve skorlar arasındaki farklılıkların azalması için sürdürülebilirlik açıklama skorları arasındaki farklılıkların nedenleri anket çalışmaları veya benzer

yöntemler ile araştırılmalı, raporlar arasında belirgin düşüşlerde yaşanan problemlere çözüm üretilerek işletmeler teşvik edilmelidir.

Sürdürülebilirlik raporlarının işletmeler tarafından düzenli olarak açıklanması için bazı ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de zorunlu düzenlenmeler yapılmalıdır. Ayrıca işletmelerin sürdürülebilirlik raporlarını hazırlamaları konusunda teşvik edici uygulamalar geliştirilmeli ve paydaşların bu bilgilere ulaşabilmesi için çeşitli yollar sağlanmalıdır. Sonuç olarak işletmeler şeffaflığı sağladığı için güven artmış olacak ve bu durumun işletmenin değeri üzerinde katkısının olacağı söylenebilir.

KAYNAKÇA

Akmeşe, K. (2015). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporlaması: Türk Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Aksu, C. (2011). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre. *Güney Ege Kalkınma Ajansı*.1-33.

http://cevre.mf.duzce.edu.tr/Dokumanlar/cevre_mf/Dosyalar/S%C3%9CRD%C3%9CR%C3%9CLEB%C4%B0L%C4%B0R%20Kalk%C4%B1nma%20ve%20%C3%87evre.pdf .

Aktan, C. C. (2007). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk, İşletmeler ve Sosyal Sorumluluk*. İstanbul: İGİAD İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği.

Aktan, C.C ve Börü D. (2007). Kurumsal Sosyal Sorumluluk. *İstanbul: İGİAD Yayınları*. 11-37.

Altun, N. (2018). Finansa Olmayan Bilgilerin Raporlanmasında Küresel Raporlama İlkeleri. *Academic Review Of Humanities And Social Sciences*. 1(1): 31-49.

Aracı, H. ve Yüksel F. (2016). *Şeffaflık ve Hesap Verilebilirliğin Sağlanmasında Sürdürülebilirlik Raporları: BİST Sürdürülebilirlik Endeksindeki Şirketlerin Sürdürülebilirlik Raporlarını İncelenmesi*.<https://www.researchgate.net/publication> .

Aydemir, M. (2007). *İşletmelerin İş görenlere Karşı Sosyal Sorumlulukları ve SA 8000 Standardı*. İstanbul: İGİAD İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği.

Aydemir, M. *İşletmelerin İşgörenlere Karşı Sosyal Sorumlulukları ve SA 8000 Standardı*.99-121.

Bansal, P. (2002). The Corporate Challenges of Sustainable Development. *Academy of Management Executive*. 16(2): 124.

Başar, B. ve Başar, M. (2006). Sosyal Sorumluluk Raporlaması ve Türkiye'deki Durumu. *Sosyal Bilimler Dergisi*. 2: 213-228.

Becan, C. (2011). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramının Paydaş Teorisi ve İletişim Yaklaşımı Açısından Değerlendirilmesi: Bankaların Basın Bültenlerine Yönelik Bir İçerik Analizi. *Selçuk İletişim*. 7(1): 16-35.

Blowfield, M. ve Murray, A. (2008). *Corporateresponsibility: a criticaintroduction*. Oxford: Oxford UniversityPress.

Borsa İstanbul, (2015). *BIST Sürdürülebilirlik Endeksi*.

Bozdoğan, R. (2005). Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel Arka Planı. *DergiPark, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*.0(50): 1011-1028. <http://dergipark.gov.tr/iusskd/issue/891/9943> .

Caymaz, E., Soran, S. ve Erenel, F. (2014). *İşletmelerde Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk İlişkisi: Küresel İlkeler Sözleşmesi Türkiye Örneği*.<https://www.researchgate.net/publication/313218645> .

Chapin III, F. S. (1996). Principles of Ecosystem Sustainability , American Naturalist, 148(6): 1016-1037.

Clikeman, P. M. (2004). Return Of The Socially Conscious Corporation. *Strategic Finance*. 85(10): 23-27.

Çalışkan, A. Ö. (2012). Sürdürülebilirlik Raporlaması. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*. 41-68.

Çelik, Y. (2018). *Sürdürülebilirlik Muhasebesi, Sürdürülebilirlik Raporlama İlkeleri (GRI), BİST Sürdürülebilirlik Endeksinde İşlem Gören Bankaların Sürdürülebilirlik Raporlarının Karşılaştırılması*. Ankara: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Damato, A., Henderson, S. ve Florence, S. (2009). *Corporate Social Responsibility and Sustanaible Business*.

<http://www.retawprojects.com/uploads/CorporateSocialResponsibility.pdf> .

Duran, B. (2018). *Sürdürülebilirlik Kavramının Önemi, Karşılaşılan Sorunlar ve Şirketlerin Sürdürülebilirlik Raporlarının İncelenmesi*. Ankara: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Ebrahim, A. (2003). Accountability in Practice: Mechanisms for Ngos. *World Development*. 31(5): 813-829.

Engin, E. ve Akgöz, B. E. (2013). Sürdürülebilir Kalkınma ve Kurumsal Sürdürülebilirlik Çerçevesinde Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramının Değerlendirilmesi. *Selçuk İletişim*. 8(1): 85-93.

Ergün, T. ve Çobanoğlu, N. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre Etiği. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 3(1): 97-123.

Ertuğrul, F. (2008). Paydaş Teorisi ve İşletmenin Paydaşları ile İlişkilerinin Yöntemi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 31: 199-223.

Eş, A. (2008). *Sürdürülebilirlik ve Firma Düzeyinde Sürdürülebilirlik Performans Ölçümü*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Finar, (2017). *Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi İlerleme Bildirimi (COP)*.

https://www.unglobalcompact.org/system/attachments/cop_2017/424051/original/FNR_Global_Compact_2017.pdf

Freeman, R.E. ve Reed, D.L. (1983). Stokholders and Stakeholders: A New Perspective on Corporate Governmance. *California Management Review*. 25(3): 88-106.

Freeman, R. E. (1984). *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. Boston: Pitman Publishing.

GRI. G4 Sürdürülebilirlik Raporlaması Kılavuzu. (2013). *Global Reporting Initiative*.

GRI. Global Reporting Initiative, (2011). *G3 Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkeleri*, <https://www.globalreporting.org/Pages/resource-library.aspx> (18.07.2018).

GRI. (2014). About Sustainability Reporting. <https://www.globalreporting.org/information/sustainability-reporting/pages/default.aspx> (15.06.2018).

GRI. (2015). GRI's History. <https://www.globalreporting.org/information/about-gri/Pages/default.aspx> (25.06.2018).

Grunig J.E. ve Repper F.C. (2005). *Stratejik Yönetim, Kamular ve Gündemler*. İstanbul: Rota Yayınları.

Hahn, T.(2006). Approaches to Corporate Sustainability Among German Companies. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. 13(3): 150-165.

Herzig, C. And Schaltegger, S. (2006). Reporting External Accounting Frameworks and Benchmarking: *Corporate Sustainability Reporting*. An Overview. Sustainability Accounting and Reporting. (Ed: S. Schaltegger, M. Bennet and R. Burrit). Netherlands, Dordrecht: Springer, s. 301-324.

IULA-EMME (1997). Yerel Gündem 21. *Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Teşviki ve Geliştirilmesi Projesi Bülteni*. 03.06.2018.

Ioannou, I. ve Serafeim, G. (2012). The Consequences of Mandatory Corporate Sustainability Reporting. Working Paper. Harvard Business School.

Kağncıoğlu, D. (2009). Sosyal Sorumluluk Raporlarında Çalışma ve İstihdam Göstergeleri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*. 0(57): 125-165.

Karaman, A. (1996). *Sürdürülebilir Turizm Planlaması için Ekolojik Bir Çerçeve, Sürdürülebilir Turizm; Turizm Planlamasına Ekolojik Yaklaşım, 19. Dünya Şehircilik Kolokiyumu*. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi.

Karğın, M., Kayalıdere, K. ve Aktaş, R. (2013). Corporate Sustainability Reporting and Analysis of Sustainability Reports in Turkey. *International Journal of Economics and Finance*. 5(3): 113-125.

Karğın, S., Arıcı, H. ve Aktaş, H. (2013). Entegre Raporlama: Yeni Bir Raporlama Perspektifi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*. Muvu2013/1: 27-41.

Kaya, S. (2008). İşletmelerde Sosyal Sorumluluk ve SA 8000 (Social Accountability) Standardı. *AR&GE*. 15-20.

Kayalı, C., Kayalı N. ve Yüksel F. (2018). Sürdürülebilir Raporlaması ve XBRL. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*. Muvu2018: 110-131.

Keleş, R. (1998). *Kent Bilimleri Sözlüğü*. Ankara: İmge Yayınevi.

Kestane, A. (2016). *Kurumsal Sürdürülebilirlik Perspektifinde İşletmelerin Finansal Performansının Analizi ve Yatırımcı Davranışları Üzerine Bir Araştırma: BIST Sürdürülebilirlik Endeksinde Bir Uygulama*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Kolk, A. (2004). A Decade Of Sustainability Reporting: Developments and Significance. *International Journal Of Environment and Sustainable Development*. 3(1): 51-64.

Kotler, P. ve Lee, N. (2008). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk*. İstanbul: MediaCat Kitapları.

Marimon, F., Alonso-Almeida, M. M., Rodrigez, M. P., ve Alejandro, K. A. C. (2012). The Worldwide Diffusion of the Global Reporting Initiative: What is The Point?. *Journal of Cleaner Production*. 33: 132-144.

Mori, K. ve Christodoulou A. (2012). Review of Sustainability Indices and Indicators: Towards A New City Sustainability Index (CSI). *Environmental Impact Assessment Review*. 32: 94-106.

Önce, S., Onay, A. ve Yeşilçelebi, G. (2015). Corporate Sustainability Reporting And Situation In Turkey. *Journal of Economics, Finance&Accounting-JEFA*. 2(2): 230-251.

Özçağ, M. ve Hotunluoğlu, H. (2015). Kalkınma Anlayışında Yeni Bir Boyut: Yeşil Ekonomi. *Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*. 13(2): 304-324.

Özdemir, Z. ve Pamukçu F. (2016). Kurumsal Sürdürülebilir Raporlama Sisteminin Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi Kapsamındaki İşletmelerde Analizi. *Mali Çözüm*.13-35. <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/134malicozum/002> .

Özgül, A. (2018). *Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Muhasebe*. İstanbul: Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Öztuna, B. (2017). SA 8000: 2014 Sosyal Sorumluluk Standardına Göre Çalışma Yaşamının Değerlendirilmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. 6(5): 2368-2378.

Parliamentary Center Canada. The Ecology of Governence. s.1.

Punter, L., ve Dominic, G. (1998). Social Accountability: The Most Recent Element To Ensure Total Quality Management. *Total Quality Management*. 9(4-5).

Rouf, Md. Abdur, (2011). The Corporate Social responsibility Disclosure: A Study of Listed Companies in Bangladesh. *Business and Economics Research Journal*. 3(2): 19-32.

Robecosam, Corporate Sustainability Assesment <http://www.sustainabilityindex.com>

Rowbottom, N. ve Lymer, A. (2009). Exploring the Use of Online Corporate Sustainability Information. *Accounting Forum*. 33: 176-186.

Saban, M., Küçükler, H. ve Küçükler, M. (2017). Kurumsal Sürdürülebilirlik İle İlgili Raporlama Çerçevesi ve Sürdürülebilir Raporlamada Muhasebenin Rolü. *İşletme Bilimi Dergisi (JOBS)*. 5(1): 101-115.

Samsun, N. Hesap Verebilirlik ve İyi Yönetişim.

<http://debis.deu.edu.tr/userweb//hilmi.coban/hesap%20verebilirlik.pdf> .

Seçkin, E. (2009). Sürdürülebilir Gelişme ve Kalkınma. *Kurumsal Yönetim Dergisi*. 7: 26-27.

Search, C. ve Elkhawas, D. (2012). Corporate Sustainability Ratings: An Investigation into How Corporations Use The Dow Jones Sustainability Index. *Journal of Cleaner Production*. 35: 79-92.

Schaltegger, S., Bennet, M. ve Burrit, R. (2006). *Sustainability Accounting and Reporting: Development Linkages and Reflection. An Introduction. Sustainability Accounting and Reporting*. Netherlands, Dordrecht: Springer.

Soubbotina, T. P. (2004). *Beyond Economic Growth and Introduction to Sustainable Development*. Washington: The World Bank.

SUCSR. (2015). <https://www.sucsr.com> .

SUCSR. (2018). <https://www.sucsr.com/surdurulebilirlik-raporu.php> .

Sustainability Framework 2.0. (2011). Professional Accountants as Integrators. 1-202

Tıraş, H. H. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre: Teorik Bir İnceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 2(2): 57-73

Tokgöz, N. ve Önce S. (2009). Şirket Sürdürülebilirliği: Geleneksel Yönetim Anlayışına Alternatif. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F Dergisi*. 11(1): 259-261.

Trang, T. T. (2011). Corporate Social Responsibility Reporting in Large Listed Vietnamese Companies. Helsinki: Lahti University Of Applied Science.

Tutar, H. ve Altınöz M., (2017). Hesap Verebilirlik Bağlamında İç Denetim ve Sorun Alanları: Eleştirel Bir Analiz. *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*. 8(15): 225-248.

Tüm, K. (2014). Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Muhasebe Yansımaları. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*. 5(1): 58-81.

UNDP. (1997). Glossary of Key Terms. Governance for Sustainable Human Development.

UNEP. (2016). <https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/19529/> .

URL-1. (2016). <http://www.sercomconsulting.com/srh.html> .

Wallage, P. (2000). Assurance on Sustainability Reporting: An Auditor View. *Auditing* 19: 53-65.

Williams, B., Wilmshurst, T. ve Clift, R. (2011). Sustainability Reporting by Local Government in Australia: Current and Future Prospects. *Accounting Forum*. 35: 176-186.

Wilson, M. (2003). *Corporate Sustainability :What Is It Come From?*.<https://iveybusinessjournal.com/publication/corporate-sustainability-what-is-it-and-where-does-it-come-from/>, (10.06.2018).

Yayalı, B. (2009). *Sürdürülebilir Kalkınma Sürecinde İklim Değişikliği, Diğer Çevre Sorunlarıyla Etkileşimi ve Türkiye Analizi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Çevre Anabilim Dalı.

Yeni, O. (2014). Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma: Bir Yazın Taraması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 16(3): 181-208.

Yılmaz, H. (2010). *Havalimanı Sisteminde Kurumsal Sosyal Sorumluluk Algısı ve Raporlaması: TAV Havalimanların Holding A.Ş. Uygulaması*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

www.accountability.org

<https://www.unglobalcompact.org/>

<https://www.oecd.org/>

<https://www.globalreporting.org/Pages/default.aspx>

EKLER

EK:1 (Firmaların İçerik Analizi Puanı)

Firmaların İçerik Analizi Puanı (EK,Appendix)							
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı: 2011-2015	Abdi İbrahim	Akçansa	Ak-Kim Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Aksa Akrilik	Anadolu Efes Biracılık ve Malt San.A.Ş	Avea	Max. Puan
Yıl	2013- 2014	2010- 2011	2010- 2011	2013	2013 2009-2010 2011-2012	2013	
Rapor Türü	G3.1-A	G3.1-B	G3.1-A	G3.1- B	G3.1-B	G3.1 -C	
BÖLÜM 1: PROFİL AÇIKLAMALARI							
Profil Puanı	24	24	24	24	24	20	24
1.1	2	2	2	2	2	2	2
1.2	2	2	2	2	2	0	2
2.1	2	2	2	2	2	2	2
2.2	2	2	2	2	2	2	2
2.3	2	2	2	2	2	2	2
2.4	2	2	2	2	2	2	2
2.5	2	2	2	2	2	2	2
2.6	2	2	2	2	2	2	2
2.7	2	2	2	2	2	1	2
2.8	2	2	2	2	2	1	2
2.9	2	2	2	2	2	2	2
2.10	2	2	2	2	2	2	2
3.Rapor Parametreleri	26	26	26	26	26	16	26
Rapor Profili	8	8	8	8	8	8	8
3.1	2	2	2	2	2	2	2
3.2	2	2	2	2	2	2	2
3.3	2	2	2	2	2	2	2
3.4	2	2	2	2	2	2	2
Rapor Kapsamı ve Sınırı	14	14	14	14	14	6	14

3.5	2	2	2	2	2	2	2
3.6	2	2	2	2	2	2	2
3.7	2	2	2	2	2	2	2
3.8	2	2	2	2	2	0	2
3.9	2	2	2	2	2	0	2
3.10	2	2	2	2	2	0	2
3.11	2	2	2	2	2	0	2
GRI İçerik Dizini	2	2	2	2	2	2	2
3.12	2	2	2	2	2	2	2
Güvence	2	2	2	2	2	0	2
3.13	2	2	2	2	2	0	2
4.Yönetişim							
Taahhütler ve Katılım	34	34	34	34	34	12	34
Yönetişim	20	20	20	20	20	8	20
4.1	2	2	2	2	2	2	2
4.2	2	2	2	2	2	2	2
4.3	2	2	2	2	2	2	2
4.4	2	2	2	2	2	2	2
4.5	2	2	2	2	2	0	2
4.6	2	2	2	2	2	0	2
4.7	2	2	2	2	2	0	2
4.8	2	2	2	2	2	0	2
4.9	2	2	2	2	2	0	2
4.10	2	2	2	2	2	0	2
Dış Girişimlere Yönelik Taahhütler	6	6	6	6	6	0	6
4.11	2	2	2	2	2	0	2
4.12	2	2	2	2	2	0	2
4.13	2	2	2	2	2	0	2
Paydaş Katılımı	8	8	8	8	8	4	8
4.14	2	2	2	2	2	2	2
4.15	2	2	2	2	2	2	2
4.16	2	2	2	2	2	0	2
4.17	2	2	2	2	2	0	2

BÖLÜM 1:Genel Toplam	84	84	84	84	84	48	84
BÖLÜM 2: YÖNETİM YAKLAŞIMI(DMA)							
EKONOMİK(DMA EC)							
Ekonomik Performans	0	2	2	2	2	0	2
Piyasa Varlığı	0	2	2	2	2	0	2
Dolaylı Ekonomik Etkiler	0	2	2	2	2	0	2
ÇEVRESEL(DMA EN)							
Malzemeler	0	2	2	2	2	0	2
Enerji	0	2	2	2	2	0	2
Su	0	2	2	2	2	0	2
Biyoeçitlilik	0	2	2	2	2	0	2
Emisyon,Atık Maddeler ve atıklar	0	2	1	2	2	0	2
Ürünler ve Hizmetler	0	2	2	2	2	0	2
Uyumluluk-EN	0	2	2	2	2	0	2
Nakliye	0	2	0	2	2	0	2
Genel	0	2	2	2	2	0	2
SOSYAL(DMA LA)							
İstihdam	0	2	2	2	2	0	2
İşgücü/Yönetim İlişkileri	0	2	2	2	2	0	2
İş Sağlığı ve Güvenliği	0	2	2	2	2	0	2
Eğitim ve Öğretim	0	2	2	2	2	0	2
Çeşitlilik ve Fırsat Eşitliği	0	2	2	2	2	0	2
İNSAN HAKLARI (DMA HR)							
Yatırım ve Tedarik Uygulamaları	0	2	2	2	2	0	2
Ayrımcılığın Önlenmesi	0	2	2	2	2	0	2
Örgütlenme ve Tolu Sözleşme Hakkı	0	2	2	2	2	0	2
Çocuk İşçiler	0	2	2	2	2	0	2

Zorla ve Cebren Çalıştırma	0	2	2	2	2	0	2
Güvenlik Uygulamaları	0	2	2	2	2	0	2
Yerli Halkların Hakları	0	2	2	2	2	0	2
TOPLUM(SO)							
Yerel Toplumlar	0	2	2	2	2	0	2
Yolsuzlukla Mücadele	0	2	2	2	2	0	2
Kamu Politikası	0	2	2	2	2	0	2
Rekabete Aykırı Davranış	0	2	2	2	2	0	2
Uyum	0	2	2	2	2	0	2
ÜRÜN SORUMLULUĞU(PR)							
Müşteri Sağlığı ve Güvenliği	0	2	2	2	2	0	2
Ürün ve Hizmet Etiketlemesi	0	2	2	2	2	0	2
Pazarlama İletişimi	0	2	2	2	2	0	2
Müşteri Gizliliği	0	2	2	2	2	0	2
Uyum	0	2	2	2	2	0	2
BÖLÜM 2:Genel Toplam	0	68	65	68	68	0	68
BÖLÜM 3:PERFORMANS GÖSTERGELERİ							
Ekonomik	15	15	16	17	15	8	18
EC1	2	2	2	2	2	0	2
EC2	1	2	0	1	1	0	2
EC3	2	2	2	2	2	2	2
EC4	2	2	2	2	2	2	2
EC5	2	1	2	2	2	0	2
EC6	1	2	2	2	1	0	2
EC7	1	0	2	2	1	2	2
EC8	2	2	2	2	2	2	2
EC9	2	2	2	2	2	0	2
Çevresel	54	44	45	31	49	8	60
EN1	2	2	1	0	2	0	2

EN2	2	2	2	0	2	0	2
EN3	2	2	2	1	2	0	2
EN4	2	2	2	1	2	0	2
EN5	2	2	2	2	2	2	2
EN6	2	2	2	2	2	2	2
EN7	2	2	2	2	2	1	2
EN8	2	2	2	2	2	0	2
EN9	2	2	2	0	2	0	2
EN10	2	0	2	0	1	0	2
EN11	2	2	2	2	2	0	2
EN12	2	2	2	2	2	0	2
EN13	2	2	0	1	2	0	2
EN14	2	2	0	0	2	0	2
EN15	2	0	0	0	2	0	2
EN16	1	2	0	2	2	0	2
EN17	1	0	0	0	1	0	2
EN18	1	2	0	0	2	0	2
EN19	1	0	2	0	1	0	2
EN20	2	2	0	2	0	0	2
EN21	2	2	2	2	2	0	2
EN22	2	2	2	2	2	0	2
EN23	2	0	2	2	0	0	2
EN24	0	1	2	0	0	0	2
EN25	2	2	2	2	2	0	2
EN26	2	2	2	2	2	1	2
EN27	2	2	2	0	2	0	2
EN28	2	0	2	2	0	2	2
EN29	2	0	2	0	2	0	2
EN30	2	1	2	0	2	0	2
İş Gücü Uygulamaları ve İnsana yakıştır iş	41	26	27	22	23	14	28
LA1	1	2	1	1	2	2	2
LA2	1	2	2	2	2	0	2

LA3	2	2	2	2	2	0	2
LA4	2	2	2	2	2	0	2
LA5	2	2	2	2	2	0	2
LA6	2	2	2	2	2	0	2
LA7	1	2	2	2	2	2	2
LA8	2	1	2	1	0	0	2
LA9	2	2	2	0	0	0	2
LA10	2	1	2	1	1	2	2
LA11	2	2	2	2	2	2	2
LA12	2	2	2	1	2	2	2
LA13	2	2	2	2	2	2	2
LA14	2	2	2	2	2	2	2
İnsan Hakları	13	15	18	12	10	0	18
HR1	1	2	2	0	0	0	2
HR2	1	2	2	0	0	0	2
HR3	2	0	2	2	0	0	2
HR4	1	2	2	2	2	0	2
HR5	2	2	2	0	2	0	2
HR6	2	2	2	2	2	0	2
HR7	2	2	2	2	2	0	2
HR8	2	2	2	2	2	0	2
HR9	0	1	2	2	0	0	2
Toplum	12	8	16	10	7	0	16
SO1	2	0	2	1	1	0	2
SO2	2	0	2	1	2	0	2
SO3	2	2	2	0	0	0	2
SO4	2	2	2	0	0	0	2
SO5	0	2	2	2	2	0	2
SO6	0	2	2	2	2	0	2
SO7	2	0	2	2	0	0	2
SO8	2	0	2	2	0	0	2
Ürün Sorumluluğu	18	16	18	14	12	2	18
PR1	2	1	2	0	0	0	2
PR2	2	2	2	2	2	0	2

PR3	2	2	2	2	2	0	2
PR4	2	2	2	2	2	0	2
PR5	2	1	2	2	2	2	2
PR6	2	2	2	0	2	0	2
PR7	2	2	2	2	0	0	2
PR8	2	2	2	2	2	0	2
PR9	2	2	2	2	0	0	2
BÖLÜM 3:Genel Toplam	137	124	140	106	116	32	158
GENEL TOPLAM	221	276	289	258	268	80	310

Firmaların İçerik Analizi Puanı (EK,Appendix)							
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı: 2011-2015	Bilim İlaç Şirketi	Brisa Bridgest one	Bursaga z A.Ş.	Çimsa Çimento	Coca Cola İçecek	CMS Grup	Max. Puan
Yıl	2012- 2011	2013- 2012	2013	2012	2012	2013	
Rapor Türü	G3.1- A+	G3.1- A+	G3.1- A+	G3.1-A+	G3.1- A+	G3.1- C	
BÖLÜM 1: PROFİL AÇIKLAMALARI							
Profil Puanı	24	24	24	24	24	20	24
1.1	2	2	2	2	2	2	2
1.2	2	2	2	2	2	0	2
2.1	2	2	2	2	2	2	2
2.2	2	2	2	2	2	2	2
2.3	2	2	2	2	2	2	2
2.4	2	2	2	2	2	2	2
2.5	2	2	2	2	2	2	2
2.6	2	2	2	2	2	2	2
2.7	2	2	2	2	2	2	2
2.8	2	2	2	2	2	2	2
2.9	2	2	2	2	2	0	2
2.10	2	2	2	2	2	2	2

3.Rapor Parametreleri	26	26	26	26	26	17	26
Rapor Profili	8	8	8	8	8	8	8
3.1	2	2	2	2	2	2	2
3.2	2	2	2	2	2	2	2
3.3	2	2	2	2	2	2	2
3.4	2	2	2	2	2	2	2
Rapor Kapsamı ve Sınırı	14	14	14	14	14	7	14
3.5	2	2	2	2	2	1	2
3.6	2	2	2	2	2	2	2
3.7	2	2	2	2	2	0	2
3.8	2	2	2	2	2	2	2
3.9	2	2	2	2	2	0	2
3.10	2	2	2	2	2	2	2
3.11	2	2	2	2	2	0	2
GRI İçerik Dizini	2	2	2	2	2	2	2
3.12	2	2	2	2	2	2	2
Güvence	2	2	2	2	2	0	2
3.13	2	2	2	2	2	0	2
4.Yönetişim Taahhütler ve Katılım	34	34	34	34	34	10	34
Yönetişim	20	20	20	20	20	6	20
4.1	2	2	2	2	2	2	2
4.2	2	2	2	2	2	2	2
4.3	2	2	2	2	2	0	2
4.4	2	2	2	2	2	2	2
4.5	2	2	2	2	2	0	2
4.6	2	2	2	2	2	0	2
4.7	2	2	2	2	2	0	2
4.8	2	2	2	2	2	0	2
4.9	2	2	2	2	2	0	2
4.10	2	2	2	2	2	0	2

Dış Girişimlere Yönelik Taahhütler	6	6	6	6	6	0	6
4.11	2	2	2	2	2	0	2
4.12	2	2	2	2	2	0	2
4.13	2	2	2	2	2	0	2
Paydaş Katılımı	8	8	8	8	8	4	8
4.14	2	2	2	2	2	2	2
4.15	2	2	2	2	2	2	2
4.16	2	2	2	2	2	0	2
4.17	2	2	2	2	2	0	2
BÖLÜM 1:Genel Toplam	84	84	84	84	84	47	84
BÖLÜM 2: YÖNETİM YAKLAŞIMI(DMA)							
EKONOMİK (DMA EC)							
Ekonomik Performans	2	2	2	2	2	0	2
Piyasa Varlığı	2	2	2	2	2	0	2
Dolaylı Ekonomik Etkiler	2	2	2	2	2	0	2
ÇEVRESEL (DMA EN)							
Malzemeler	2	2	2	2	2	0	2
Enerji	2	2	2	2	2	0	2
Su	2	2	2	1	2	0	2
Biyçeşitlilik	2	2	2	2	2	0	2
Emisyon,Atık Maddeler ve atıklar	2	2	2	2	2	0	2
Ürünler ve Hizmetler	2	2	2	2	2	0	2
Uyumluluk-EN	2	2	2	2	2	0	2
Nakliye	2	2	2	2	2	0	2
Genel	2	2	2	2	2	0	2
SOSYAL(DMA LA)							
İstihdam	2	2	2	2	2	0	2
İşgücü/Yönetim İlişkileri	2	2	2	2	2	0	2

İş Sağlığı ve Güvenliği	2	2	2	2	2	0	2
Eğitim ve Öğretim	2	2	2	2	2	0	2
Çeşitlilik ve Fırsat Eşitliği	2	2	2	2	2	0	2
İNSAN HAKLARI (DMA HR)							
Yatırım ve Tedarik Uygulamaları	2	2	2	2	2	0	2
Ayrımcılığın Önlenmesi	2	2	2	2	2	0	2
Örgütlenme ve Tolu Sözleşme Hakkı	2	2	2	2	2	0	2
Çocuk İşçiler	2	2	2	2	2	0	2
Zorla ve Cebren Çalıştırma	2	2	2	2	2	0	2
Güvenlik Uygulamaları	2	2	2	2	2	0	2
Yerli Halkların Hakları	2	2	2	2	2	0	2
TOPLUM(SO)							
Yerel Toplumlar	2	2	2	2	2	0	2
Yolsuzlukla Mücadele	2	2	2	2	2	0	2
Kamu Politikası	2	2	2	2	2	0	2
Rekabete Aykırı Davranış	2	2	2	2	2	0	2
Uyum	2	2	2	2	2	0	2
ÜRÜN SORUMLULUĞU (PR)							
Müşteri Sağlığı ve Güvenliği	2	2	2	2	2	0	2
Ürün ve Hizmet Etiketlemesi	2	2	2	2	2	0	2
Pazarlama İletişimi	2	2	2	2	2	0	2
Müşteri Gizliliği	2	2	2	2	2	0	2
Uyum	2	2	2	2	2	0	2
BÖLÜM 2:Genel Toplam	68	68	68	67	68	0	68

BÖLÜM 3:PERFORMANS GÖSTERGELERİ							
Ekonomik	17	18	18	18	18	8	18
EC1	2	2	2	2	2	1	2
EC2	2	2	2	2	2	2	2
EC3	2	2	2	2	2	0	2
EC4	2	2	2	2	2	0	2
EC5	2	2	2	2	2	0	2
EC6	2	2	2	2	2	1	2
EC7	2	2	2	2	2	0	2
EC8	1	2	2	2	2	2	2
EC9	2	2	2	2	2	2	2
Çevresel	56	50	58	53	54	34	60
EN1	2	0	2	2	2	2	2
EN2	2	2	2	2	2	2	2
EN3	2	1	1	2	2	2	2
EN4	2	1	1	2	2	2	2
EN5	2	2	2	2	2	2	2
EN6	2	2	2	2	2	2	2
EN7	2	2	2	2	2	2	2
EN8	2	2	2	2	2	2	2
EN9	2	2	2	2	2	0	2
EN10	2	0	2	1	2	2	2
EN11	2	2	2	2	2	0	2
EN12	2	2	2	2	2	0	2
EN13	2	2	2	2	2	0	2
EN14	2	2	2	2	2	0	2
EN15	2	2	2	2	0	0	2
EN16	2	2	2	2	2	2	2
EN17	2	2	2	0	2	2	2
EN18	2	2	2	2	2	2	2
EN19	0	0	2	0	0	2	2
EN20	2	2	2	2	2	0	2
EN21	2	2	2	0	2	2	2

EN22	2	2	2	2	2	2	2
EN23	2	2	2	2	2	0	2
EN24	0	0	2	2	0	0	2
EN25	2	2	2	2	2	0	2
EN26	2	2	2	2	2	2	2
EN27	2	2	2	2	2	2	2
EN28	2	2	2	2	2	0	2
EN29	2	2	2	2	2	0	2
EN30	2	2	2	2	2	0	2
İş Gücü Uygulamaları ve İnsana yakıştır iş	25	27	28	28	25	16	28
LA1	2	2	2	2	2	1	2
LA2	1	2	2	2	2	0	2
LA3	2	2	2	2	2	0	2
LA4	2	2	2	2	2	1	2
LA5	2	2	2	2	2	0	2
LA6	2	2	2	2	2	2	2
LA7	2	2	2	2	0	2	2
LA8	2	2	2	2	2	2	2
LA9	0	2	2	2	2	2	2
LA10	2	1	2	2	1	2	2
LA11	2	2	2	2	2	2	2
LA12	2	2	2	2	2	2	2
LA13	2	2	2	2	2	0	2
LA14	2	2	2	2	2	0	2
İnsan Hakları	12	18	18	18	18	0	18
HR1	2	2	2	2	2	0	2
HR2	1	2	2	2	2	0	2
HR3	2	2	2	2	2	0	2
HR4	2	2	2	2	2	0	2
HR5	1	2	2	2	2	0	2
HR6	1	2	2	2	2	0	2
HR7	1	2	2	2	2	0	2

HR8	2	2	2	2	2	0	2
HR9	0	2	2	2	2	0	2
Toplum	12	16	16	16	16	0	16
SO1	2	2	2	2	2	0	2
SO2	2	2	2	2	2	0	2
SO3	2	2	2	2	2	0	2
SO4	2	2	2	2	2	0	2
SO5	0	2	2	2	2	0	2
SO6	0	2	2	2	2	0	2
SO7	2	2	2	2	2	0	2
SO8	2	2	2	2	2	0	2
Ürün Sorumluluğu	18	18	18	18	18	3	18
PR1	2	2	2	2	2	0	2
PR2	2	2	2	2	2	0	2
PR3	2	2	2	2	2	2	2
PR4	2	2	2	2	2	0	2
PR5	2	2	2	2	2	1	2
PR6	2	2	2	2	2	0	2
PR7	2	2	2	2	2	0	2
PR8	2	2	2	2	2	0	2
PR9	2	2	2	2	2	0	2
BÖLÜM 3:Genel Toplam	140	147	156	151	149	61	158
GENEL TOPLAM	292	299	308	302	301	108	310

Firmaların İÇerik Analizi Puanı (EK, Appendix)							
GRİ Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı: 2012-2015	Doğuş Holding	Doğuş Otomotiv	Garanti Bank	İçdaş	İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müd.	İşbank	Max. Puan
Yıl	2014 2013 2012	2013 2012 2011	2013 2012 2011	2013 2011- 2012	2013	2014 2013 2012	
Rapor Türü	G3.1-B	G3.1-B	G3.1-A	G3.1- A	G3.1-A+	G3.1- A	
BÖLÜM 1: PROFİL AÇIKLAMALARI							
Profil Puanı	24	24	24	23	24	24	24
1.1	2	2	2	2	2	2	2
1.2	2	2	2	2	2	2	2
2.1	2	2	2	2	2	2	2
2.2	2	2	2	2	2	2	2
2.3	2	2	2	2	2	2	2
2.4	2	2	2	2	2	2	2
2.5	2	2	2	2	2	2	2
2.6	2	2	2	2	2	2	2
2.7	2	2	2	2	2	2	2
2.8	2	2	2	1	2	2	2
2.9	2	2	2	2	2	2	2
2.10	2	2	2	2	2	2	2
3.Rapor Parametreleri	26	26	26	26	26	26	26
Rapor Profili	8	8	8	8	8	8	8
3.1	2	2	2	2	2	2	2
3.2	2	2	2	2	2	2	2
3.3	2	2	2	2	2	2	2

3.4	2	2	2	2	2	2	2
Rapor Kapsamı ve Sınırı	14	14	14	14	14	14	14
3.5	2	2	2	2	2	2	2
3.6	2	2	2	2	2	2	2
3.7	2	2	2	2	2	2	2
3.8	2	2	2	2	2	2	2
3.9	2	2	2	2	2	2	2
3.10	2	2	2	2	2	2	2
3.11	2	2	2	2	2	2	2
GRI içerik Dizini	2	2	2	2	2	2	2
3.12	2	2	2	2	2	2	2
Güvence	2	2	2	2	2	2	2
3.13	2	2	2	2	2	2	2
4.Yönetişim Taahhütler ve Katılım	34	34	34	33	26	34	34
Yönetişim	20	20	20	19	12	20	20
4.1	2	2	2	1	2	2	2
4.2	2	2	2	2	0	2	2
4.3	2	2	2	2	0	2	2
4.4	2	2	2	2	0	2	2
4.5	2	2	2	2	0	2	2
4.6	2	2	2	2	2	2	2
4.7	2	2	2	2	2	2	2
4.8	2	2	2	2	2	2	2
4.9	2	2	2	2	2	2	2
4.10	2	2	2	2	2	2	2
Dış Girişimlere Yönelik Taahhütler	6	6	6	6	6	6	6
4.11	2	2	2	2	2	2	2
4.12	2	2	2	2	2	2	2

4.13	2	2	2	2	2	2	2
Paydaş Katılımı	8	8	8	8	8	8	8
4.14	2	2	2	2	2	2	2
4.15	2	2	2	2	2	2	2
4.16	2	2	2	2	2	2	2
4.17	2	2	2	2	2	2	2
BÖLÜM 1:Genel Toplam	84	84	84	82	76	84	84
BÖLÜM 2: YÖNETİM YAKLAŞIMI(DMA)							
EKONOMİK(DMA EC)							
Ekonomik Performans	2	2	2	1	1	2	2
Piyasa Varlığı	2	2	2	2	2	2	2
Dolaylı Ekonomik Etkiler	2	2	2	2	2	2	2
ÇEVRESEL(DMA EN)							
Malzemeler	2	2	2	2	2	2	2
Enerji	2	2	2	2	2	2	2
Su	2	2	2	2	2	2	2
Biyçeşitlilik	2	2	0	2	0	0	2
Emisyon, Atık Maddeler ve Atıklar	2	2	2	2	2	2	2
Ürünler ve Hizmetler	2	2	2	2	2	2	2
Uyumluluk-EN	2	2	2	2	2	2	2
Nakliye	2	2	2	2	2	2	2
Genel	2	2	2	2	2	2	2
SOSYAL(DMA LA)							
İstihdam	2	2	2	2	2	2	2
İşgücü/Yönetim ilişkileri	2	2	2	2	2	2	2
İş Sağlığı ve Güvenliği	2	2	2	2	2	2	2
Eğitim ve Öğretim	2	2	2	2	2	2	2
Çeşitlilik ve Fırsat Eşitliği	2	2	2	2	2	2	2

İNSAN HAKLARI(DMA HR)							
Yatırım ve Tedarik Uygulamaları	2	2	2	2	2	2	2
Ayrımcılığın Önlenmesi	2	2	2	2	2	2	2
Örgütlenme ve Tolu Sözleşme Hakkı	2	2	2	2	2	2	2
Çocuk işçiler	2	2	2	2	2	2	2
Zorla ve Cebren Çalıştırma	2	2	2	2	2	2	2
Güvenlik Uygulamaları!	2	2	2	2	2	2	2
Yerli Halkların Hakları	2	2	2	2	2	0	2
TOPLUM(SO)							
Yerel Toplular	2	2	2	2	2	2	2
Yolsuzlukla Mücadele	2	2	2	2	2	2	2
Kamu Politikası	2	2	2	2	2	2	2
Rekabete Aykırı Davranış	2	2	2	2	2	2	2
Uyum	2	2	2	2	2	2	2
ÜRÜN SORUMLULUĞU(PR)							
Müşteri Sağlığı ve Güvenliği	2	2	2	2	2	2	2
Ürün ve Hizmet Etiketlemesi	2	2	2	2	2	2	2
Pazarlama iletişimi	2	2	2	2	2	2	2
Müşteri Gizliliği	2	2	2	2	2	2	2
Uyum	2	2	2	2	2	2	2
BÖLÜM 2:Genel Toplam	68	68	66	67	65	64	68
BÖLÜM 3:PERFORMANS GÖSTERGELERİ							
Ekonomik	15	17	13	17	16	13	18
EC1	2	2	2	1	2	2	2
EC2	2	2	2	2	0	2	2
EC3	2	2	2	2	2	2	2

EC4	2	2	2	2	2	2	2
EC5	0	1	2	2	2	2	2
EC6	1	2	2	2	2	2	2
EC7	2	2	2	2	2	2	2
EC8	2	2	2	2	2	2	2
EC9	2	2	2	2	2	2	2
Çevresel	35	48	32	43	48	39	60
EN1	0	0	2	2	2	2	2
EN2	1	0	2	2	2	1	2
EN3	1	2	2	1	2	2	2
EN4	0	0	2	2	2	1	2
EN5	1	2	2	0	2	2	2
EN6	2	2	2	0	2	2	2
EN7	2	2	2	0	2	2	2
EN8	1	2	2	2	2	2	2
EN9	2	2	0	2	2	0	2
EN10	0	0	0	0	2	0	2
EN11	2	2	0	2	0	2	2
EN12	2	2	0	2	0	2	2
EN13	2	2	0	0	0	2	2
EN14	2	2	0	0	0	0	2
EN15	2	2	0	0	0	0	2
EN16	0	2	2	2	2	2	2
EN17	0	2	2	2	2	1	2
EN18	1	2	2	2	2	2	2
EN19	0	0	2	2	2	1	2
EN20	0	0	0	2	2	0	2
EN21	2	2	0	2	2	2	2
EN22	1	2	2	2	2	2	2

EN23	2	2	2	2	2	2	2
EN24	0	2	0	0	0	0	2
EN25	2	2	0	2	2	0	2
EN26	2	2	2	2	2	2	2
EN27	0	2	0	2	2	2	2
EN28	2	2	2	2	2	2	2
EN29	1	2	0	2	2	0	2
EN30	2	2	0	2	2	1	2
İş Gücü Uygulamaları ve İnsana yakıştır iş	20	27	24	18	28	24	28
LA1	1	2	2	1	2	2	2
LA2	1	2	2	2	2	2	2
LA3	2	2	0	2	2	0	2
LA4	2	2	2	2	2	2	2
LA5	2	2	2	2	2	2	2
LA6	2	2	2	0	2	0	2
LA7	0	2	2	1	2 -	2	2
LA8	2	2	2	2	2	2	2
LA9	2	2	0	0	2	2	2
LA 10	1	2	2	2	2	2	2
LA11	2	2	2	0	2	2	2
LA12	2	2	2	0	2	2	2
LA13	0	2	2	2	2	2	2
LA14	1	1	2	2	2	2	2
İnsan Hakları	15	17	16	16	18	16	18
HR1	1	1	2	2	2	2	2
HR2	1	2	2	2	2	2	2
HR3	1	2	2	0	2	2	2
HR4	2	2	2	2	2	2	2
HR5	2	2	2	2	2	2	2

HR6	2	2	2	2	2	2	2
HR7	2	2	2	2	2	2	2
HR8	2	2	2	2	2	2	2
HR9	2	2	0	2	2	0	2
Toplum	14	16	14	16	12	13	16
SO1	2	2	2	2	0	2	2
S02	2	2	2	2	2	2	2
S03	2	2	2	2	2	1	2
S04	2	2	2	2	2	2	2
SO5	2	2	2	2	2	2	2
S06	2	2	0	2	0	0	2
S07	2	2	2	2	2	2	2
S08	0	2	2	2	2	2	2
Ürün Sorumluluğu	0	18	14	18	18	12	18
PR1	0	2	2	2	2	1	2
PR2	0	2	0	2	2	0	2
PR3	0	2	2	2	2	1	2
PR4	0	2	0	2	2	0	2
PR5	0	2	2	2	2	2	2
PR6	0	2	2	2	2	2	2
PR7	0	2	2	2	2	2	2
PR8	0	2	2	2	2	2	2
PR9	0	2	2	2	2	2	2
BÖLÜM 3:Genel Toplam	99	143	118	128	140	122	158
GENELTOPLAM	251	295	268	277	281	270	310

Firmaların İçerik Analizi Puanı (EK, Appendix)

GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı; 2012-2015	Limak Holding	Mars Lojistik	Mc Donald's Anadolu ReS- İşIt.Ltd.Şti	Orta Anadolu	Otokar	Pharmavis ion A.ş.	Max. Puan
Yıl	2013	2013 2012	2013 2012	2012- 2013 2011	2013	2014 2013 2012	
Rapor Türü	G3.1-B	G3.1- A+	G3.1-C	G3.1-B	G3.1-B	G3.1-C	
BÖLÜM 1: PROFİL AÇIKLAMALARI							
Profil Puanı	24	24	21	24	24	24	24
1.1	2	2	2	2	2	2	2
1.2	2	2	0	2	2	2	2
2.1	2	2	2	2	2	2	2
2.2	2	2	2	2	2	2	2
2.3	2	2	2	2	2	2	2
2.4	2	2	2	2	2	2	2
2.5	2	2	2	2	2	2	2
2.6	2	2	2	2	2	2	2
2.7	2	2	2	2	2	2	2
2.8	2	2	1	2	2	2	2
2.9	2	2	2	2	2	2	2
2.10	2	2	2	2	2	2	2
3.Rapor Parametreleri	26	26	24	24	26	25	26
Rapor Profili	8	8	8	8	8	8	8
3.1	2	2	2	2	2	2	2
3.2	2	2	2	2	2	2	2
3.3	2	2	2	2	2	2	2
3.4	2	2	2	2	2	2	2
Rapor Kapsamı ve Sınırı	14	14	12	14	14	14	14
3.5	2	2	2	2	2	2	2
3.6	2	2	2	2	2	2	2
3.7	2	2	2	2	2	2	2
3.8	2	2	2	2	2	2	2
3.9	2	2	0	2	2	2	2

3.10	2	2	2	2	2	2	2
3.11	2	2	2	2	2	2	2
GRI İçerik Dizini	2	2	2	2	2	2	2
3.12	2	2	2	2	2	2	2
Güvence	2	2	2	0	2	1	2
3.13	2	2	2	0	2	1	2
4.Yönetişim Taahhütler ve Katılım	34	34	16	34	26	29	34
Yönetişim	20	20	6	20	20	17	20
4.1	2	2	2	2	2	2	2
4.2	2	2	0	2	2	2	2
4.3	2	2	0	2	2	2	2
4.4	2	2	2	2	2	2	2
4.5	2	2	0	2	2	1	2
4.6	2	2	0	2	2	2	2
4.7	2	2	0	2	2	1	2
4.8	2	2	2	2	2	2	2
4.9	2	2	0	2	2	2	2
4.10	2	2	0	2	2	1	2
Dış Girişimlere Yönelik Taahhütler	6	6	2	6	6	6	6
4.11	2	2	0	2	2	2	2
4.12	2	2	0	2	2	2	2
4.13	2	2	2	2	2	2	2
Paydaş Katılımı	8	8	8	8	8	6	S
4,11	2	2	2	2	2	2	2
4.15	2	2	2	2	2	1	2
4.16	2	2	2	2	2	2	2
4.17	2	2	2	2	2	1	2
BÖLÜM 1:Genel Toplam	84	84	61	82	84	78	84
BÖLÜM 2: YÖNETİM YAKLAŞIMI(DMA)							
EKONOMİK(DMA EC)							
Ekonomik Performans	2	1	0	2	2	1	2
Piyasa Varlığı	2	2	0	2	2	1	2
Dolaylı Ekonomik Etkiler	2	2	0	2	2	1	2

ÇEVRESEL (DMA EN)							
Malzemeler	2	1	0	1	2	2	2
Enerji	2	2	0	2	2	2	2
Su	2	2	0	2	2	2	2
Biyçeşitlilik	2	0	0	0	2	2	2
Emisyon, Atık Maddeler ve Atıklar	2	2	0	2	2	2	2
Ürünler ve Hizmetler	2	2	0	2	2	2	2
Uyumluluk-EN	2	2	0	0	2	2	2
Nakliye	2	2	0	0	2	2	2
Genel	2	2	0	2	2	2	2
SOSYAL (DMA LA)							
İstihdam	2	2	0	2	2	2	2
İşgücü/Yönetim ilişkileri	2	2	0	2	2	2	2
İş Sağlığı ve Güvenliği	2	2	0	2	2	2	2
Eğitim ve Öğretim	2	2	0	2	2	2	2
Çeşitlilik ve Fırsat Eşitliği	2	2	0	2	2	2	2
İNSAN HAKLARI (DMA HR)							
Yatırım ve Tedarik Uygulamaları	2	2	0	2	2	0	2
Ayrımcılığın Önlenmesi	2	2	0	2	2	0	2
Örgütlenme ve Toplu Sözleşme Hakkı	2	2	0	2	2	0	2
Çocuk İşçiler	2	2	0	2	2	0	2
Zorla ve Cebren Çalıştırma	2	2	0	2	2	0	2
Güvenlik Uygulamaları	2	2	0	2	2	0	2
Yerli Halkların Hakları	2	2	0	2	2	0	2
TOPLUM (SO)							
Yerel Toplular	2	2	0	2	0	1	2
Yolsuzlukla Mücadele	2	2	0	2	2	1	2
Kamu Politikası	2	2	0	2	2	1	2
Rekabete Aykırı Davranış	2	2	0	2	2	1	2
Uyum	2	2	0	2	2	1	2
ÜRÜN							

SORUMLULUĞU(PR)							
Müşteri Sağlığı ve Güvenliği	2	2	0	2	2	0	2
Ürün ve Hizmet Etiketlemesi	2	2	0	2	2	0	2
Pazarlama iletişimi	2	2	0	2	2	0	2
Müşteri Gizliliği	2	2	0	2	2	0	2
Uyum	2	2	0	2	2	0	2
BÖLÜM 2:Genel Toplam	68	64	0	61	66	36	68
BÖLÜM 3:PERFORMANS GÖSTERGELERİ							
Ekonomik	5	16	6	14	14	12	18
EC1	1	2	0	2	2	1	2
EC2	2	0	0	2	2	1	2
EC3	0	2	0	0	2	1	2
EC4	0	2	0	0	2	2	2
EC5	0	2	2	2	0	0	2
EC6	0	2	2	2	2	2	2
EC7	0	2	0	2	2	2	2
EC8	2	2	2	2	2	2	2
EC9	0	2	0	2	0	1	2
Çevresel	31	46	10	33	20	24	60
EN1	2	2	0	1	0	0	2
EN2	2	2	0	0	0	0	2
EN3	2	2	0	2	1	2	2
EN4	2	2	2	2	0	2	2
EN5	2	2	0	2	2	2	2
EN6	2	2	0	2	2	2	2
EN7	2	2	0	2	0	2	2
EN8	2	2	2	2	1	2	2
EN9	0	2	0	2	0	0	2
EN10	0	2	0	0	0	0	2
EN11	1	0	0	0	2	0	2
EN12	0	0	0	0	2	0	2
EN13	0	0	0	0	2	0	2
EN14	0	0	0	0	0	0	2
EN15	1	0	0	0	0	0	2

EN16	2	2	0	2	2	0	2
EN17	0	2	0	2	0	0	2
EN18	2	0	0	0	0	0	2
EN19	0	2	0	0	0	1	2
EN20	2	2	0	2	0	2	2
EN21	1	2	0	2	0	2	2
EN22	2	2	2	2	2	2	2
EN23	0	2	0	2	0	2	2
EN24	0	0	0	0	0	0	2
EN25	1	2	0	0	0	0	2
EN26	2	2	0	2	2	2	2
EN27	1	2	2	2	0	0	2
EN28	0	2	2	2	2	0	2
EN29	0	2	0	0	0	0	2
EN30	0	2	0	0	0	1	2
İş Gücü Uygulamaları ve İnsana yakışır iş	4	27	10	26	18	18	28
LA1	1	2	2	2	2	2	2
LA2	0	1	0	2	2	1	2
LA3	0	2	0	2	0	2	2
LA4	0	2	0	2	2	0	2
LA5	0	2	0	2	2	0	2
LA6	0	2	0	2	0	2	2
LA7	0	2	2	2	1	2	2
LA8	0	2	0	2	0	2	2
LA9	0	2	0	0	0	2	2
LA10	1	2	2	2	1	2	2
LA11	0	2	0	2	2	2	2
LA12	0	2	0	2	2	0	2
LA13	0	2	2	2	2	1	2
LA14	2	2	2	2	2	0	2
İnsan Hakları	3	18	6	18	10	12	18
HR1	1	2	0	2	1	0	2
HR2	0	2	0	2	1	0	2
HR3	0	2	0	2	0	2	2
HR4	2	2	2	2	2	2	2
HR5	0	2	0	2	2	2	2
HR6	0	2	2	2	2	2	2
HR7	0	2	2	2	2	2	2

HR8	0	2	0	2	0	2	2
HR9	0	2	0	2	0	0	2
Toplum	9	16	4	2	6	8	16
SO1	2	2	0	2	0	2	2
S02	2	2	0	0	0	2	2
S03	0	2	2	0	0	2	2
S04	0	2	0	0	2	2	2
SO5	1	2	0	0	2	0	2
S06	0	2	0	0	0	0	2
S07	2	2	0	0	0	0	2
SO8	2	2	2	0	2	0	2
Ürün Sorumluluğu	10	18	4	6	10	3	13
PR1	0	2	2	2	0	1	2
PR2	0	2	0	0	0	0	2
PR3	0	2	0	0	0	1	2
PR4	0	2	0	0	2	0	2
PR5	2	2	0	2	0	1	2
PR6	2	2	2	2	2	0	2
PR7	2	2	0	0	2	0	2
PR8	2	2	0	0	2	0	2
PR9	2	2	0	0	2	0	2
BÖLÜM 3:Genel Toplam	62	141	40	99	78	77	158
GENEL TOPLAM	214	289	101	242	228	191	310

Firmaların İçerik Analizi Puanı (EK, Appendix)					
GRI Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı: 2012-2014	Roche	Sanofi Türkiye	Şekerbank A.ş	STFA Yatırım Holding	Max. Puan
Yıl	2012	2012-2013 2011	2013	2013	
Rapor Türü	G3.1-A+	G3.1-B	G3.1-A	G3.1-C	
BÖLÜM 1: PROFİL AÇIKLAMALARI					
Profil Puanı	24	24	24	22	24
1.1	2	2	2	2	2
1.2	2	2	2	0	2

2.1	2	2	2	2	2
2.2	2	2	2	2	2
2.3	2	2	2	2	2
2.4	2	2	2	2	2
2.5	2	2	2	2	2
2.6	2	2	2	2	2
2.7	2	2	2	2	2
2.8	2	2	2	2	2
2.9	2	2	2	2	2
2.10	2	2	2	2	2
3.Rapor Parametreleri	26	26	26	24	26
Rapor Profili	8	8	8	8	8
3.1	2	2	2	2	2
3.2	2	2	2	2	2
3.3	2	2	2	2	2
3.4	2	2	2	2	2
Rapor Kapsamı ve Sınırı	14	14	14	12	14
3.5	2	2	2	2	2
3.6	2	2	2	2	2
3.7	2	2	2	2	2
3.8	2	2	2	2	2
3.9	2	2	2	0	2
3.10	2	2	2	2	2
3.11	2	2	2	2	2
GRI İçerik Dizini	2	2	2	2	2
3.12	2	2	2	2	2
Güvence	2	2	2	2	2
3.13	2	2	2	2	2
4.Yönetişim Taahhütleri ve Katılım	34	34	34	20	34
Yönetişim	20	20	20	8	20
4.1	2	2	2	2	2
4.2	2	2	2	2	2
4.3	2	2	2	2	2
4.4	2	2	2	2	2

4.5	2	2	2	0	2
4.6	2	2	2	0	2
4.7	2	2	2	0	2
4.8	2	2	2	0	2
4.9	2	2	2	0	2
4.10	2	2	2	0	2
Dış Girişimlere Yönelik Taahhütler	6	6	6	4	6
4.11	2	2	2	0	2
4.12	2	2	2	2	2
4.13	2	2	2	2	2
Paydaş Katılımı	8	8	8	8	8
4.14	2	2	2	2	2
4.15	2	2	2	2	2
4.16	2	2	2	2	2
4.17	2	2	2	2	2
BÖLÜM 1: Genel Toplam	84	84	84	66	84
BÖLÜM 2: YÖNETİM YAKLAŞIMI(DMA)					
EKONOMİK(DMA EC)					
Ekonomik Performans	2	2	2	0	2
Piyasa Varlığı	2	2	2	0	2
Dolaylı Ekonomik Etkiler	2	2	2	0	2
ÇEVRESEL(DMA EN)					
Malzemeler	2	2	2	0	2
Enerji	2	2	2	0	2
Su	2	2	1	0	2
Biyçeşitlilik	2	2	0	0	2
Emisyon, Atık Maddeler ve Atıklar	2	2	2	0	2
Ürünler ve Hizmetler	2	2	2	0	2
Uyumluluk-EN	2	2	2	0	2
Nakliye	2	2	2	0	2
Genel	2	2	2	0	2

SOSYAL(DMA LA)					
İstihdam	2	2	2	0	2
İşgücü/Yönetim İlişkileri	2	2	2	0	2
İş Sağlığı ve Güvenliği	2	2	2	0	2
Eğitim ve Öğretim	2	2	2	0	2
Çeşitlilik ve Fırsat Eşitliği	2	2	2	0	2
İNSAN HAKLARI(DMA HR)					
Yatırım ve Tedarik Uygulamaları	2	2	2	0	2
Ayrımcılığın Önlenmesi	2	2	2	0	2
Örgütlenme ve Tolu Sözleşme Hakkı	2	2	2	0	2
Çocuk işçiler	2	2	2	0	2
Zorla ve Cebren Çalıştırma	2	2	2	0	2
Güvenlik Uygulamaları	2	2	2	0	2
Yerli Halkların Hakları	2	2	0	0	2
TOPLUM(SO)					
Yerel Toplumlar	2	2	2	0	2
Yolsuzlukla Mücadele	2	2	2	0	2
Kamu Politikası	2	2	2	0	2
Rekabete Aykırı Davranış	2	2	2	0	2
Uyum	2	2	2	0	2
ÜRÜN SORUMLULUĞU (PR)					
Müşteri Sağlığı ve Güvenliği	2	2	0	0	2
Ürün ve Hizmet Etiketlemesi	2	2	2	0	2
Pazarlama iletişimi	2	2	2	0	2
Müşteri Gizliliği	2	2	2	0	2
Uyum	2	2	2	0	2
BÖLÜM 2:Genel Toplam	68	68	61	0	68
BÖLÜM 3:PERFORMANS GÖSTERGELERİ					
Ekonomik	12	16	13	6	18
EC1	1	1	2	2	2
EC2	1	2	2	0	2

EC3	1	2	2	0	2
EC4	2	2	2	2	2
EC5	0	1	2	0	2
EC6	2	2	2	0	2
EC7	2	2	2	0	2
EC8	2	2	2	2	2
EC9	1	2	2	0	2
Çevresel	55	37	46	7	60
EN1	0	0	2	0	2
EN2	2	0	2	0	2
EN3	2	2	2	2	2
EN4	2	0	2	2	2
EN5	2	2	2	0	2
EN6	2	2	2	0	2
EN7	2	2	2	0	2
EN8	2	2	2	0	2
EN9	2	1	0	0	2
EN10	2	0	0	0	2
EN11	2	2	2	0	2
EN12	2	2	2	0	2
EN13	2	2	0	0	2
EN14	2	2	0	0	2
EN15	2	2	0	0	2
EN16	2	1	2	0	2
EN17	2	1	2	0	2
EN18	2	2	2	0	2
EN19	2	0	2	0	2
EN20	2	0	2	0	2
EN21	2	1	2	0	2
EN22	2	1	2	1	2
EN23	2	0	2	0	2
EN24	0	1	0	0	2
EN25	2	1	0	0	2

EN26	2	2	2	0	2
EN27	2	1	2	0	2
EN28	2	2	2	0	2
EN29	1	1	2	0	2
EN30	2	2	2	2	2
İş Gücü Uygulamaları ve İnsana yakışır iş	25	23	24	7	28
LA1	2	1	2	2	2
LA2	2	2	2	0	2
LA3	2	2	0	0	2
LA4	2	2	2	0	2
LA5	0	2	2	0	2
LA6	2	1	2	0	2
LA7	1	2	2	2	2
LA8	2	2	2	0	2
LA9	2	2	0	0	2
LA10	2	1	2	1	2
LA11	2	2	2	0	2
LA12	2	2	2	0	2
LA13	2	2	2	2	2
LA14	2	0	2	0	2
İnsan Hakları	13	13	18	2	18
HR1	2	1	2	0	2
HR2	2	1	2	0	2
HR3	2	1	2	0	2
HR4	2	2	2	0	2
HR5	1	2	2	0	2
HR6	2	2	2	2	2
HR7	2	2	2	0	2
HR8	0	0	2	0	2
HR9	0	2	2	0	2
Toplum	12	14	16	2	16
SO1	2	2	2	0	2
SO2	2	2	2	0	2

S03	2	1	2	0	2
S04	2	1	2	0	2
S05	0	2	2	0	2
S06	0	2	2	0	2
S07	2	2	2	0	2
S08	2	2	2	2	2
Ürün Sorumluluğu	18	18	14	2	18
PR1	2	2	2	0	2
PR2	2	2	0	0	2
PR3	2	2	2	0	2
PR4	2	2	0	0	2
PR5	2	2	2	2	2
PR6	2	2	2	0	2
PR7	2	2	2	0	2
PR8	2	2	2	0	2
PR9	2	2	2	0	2
BÖLÜM 3: Genel Toplam	135	121	136	26	158
GENEL TOPLAM	287	273	281	92	310

Firmaların İçerik Analizi Puanı (EK,Appendix)						
GRİ Göstergeleri/ Firmaları/ Yayın Yılı:2011-2014	TAV	TSKB- Türkiye Sınai Kalkınma Bankası	TÜPRAŞ	Turkcell	Türk Ekonomi Bankası	Max. Puan
Yıl	2011 2010	2011-2012 2010	2010- 2011	2012- 2013	2012- 2013	
Rapor Türü	33.1-C	33.1-A+	33.1-8	33.1-B	33.1-B	
Bölüm 1: PROFİL AÇIKLAMALARI						
Profil Puanı	22	24	24	24	24	24
1.1	2	2	2	2	2	2
1.2	0	2	2	2	2	2
2.1	2	2	2	2	2	2
2.2	2	2	2	2	2	2

2.3	2	2	2	2	2	2
2.4	2	2	2	2	2	2
2.5	2	2	2	2	2	2
2.6	2	2	2	2	2	2
2.7	2	2	2	2	2	2
2.8	2	2	2	2	2	2
2.9	2	2	2	2	2	2
2.10	2	2	2	2	2	2
3.Rapor Parametreleri	22	26	26	26	26	26
Rapor Profili	8	8	8	8	8	8
3.1	2	2	2	2	2	2
3.2	2	2	2	2	2	2
3.3	2	2	2	2	2	2
3.4	2	2	2	2	2	2
Rapor Kapsamı ve Sınırı	12	14	14	14	14	14
3.5	2	2	2	2	2	2
3.6	2	2	2	2	2	2
3.7	2	2	2	2	2	2
3,8	2	2	2	2	2	2
3 9	0	2	2	2	2	2
3.10	2	2	2	2	2	2
3.11	2	2	2	2	2	2
GRİ içerik Dizini	2	2	2	2	2	2
3.12	2	2	2	2	2	2
3 13	0	2	2	2	2	2
4.Yönetişim Taahhütler ve Katılım	12	34	34	34	26	34
Yönetişim	8	20	20	20	20	20
4.1	2	2	2	2	2	2
4.2	2	2	2	2	2	2
4.3	2	2	2	2	2	2
4.4	2	2	2	2	2	2
4.5	0	2	2	2	2	2
4.6	0	2	2	2	2	2

4.7.	0	2	2	2	2	2
4.8	0	2	2	2	2	2
4.9	0	2	2	2	2	2
4.10	0	2	2	2	2	2
Dış Girişimlere Yönelik Taahhütler	0	6	6	6	6	6
4.11	0	2	2	2	2	2
4.12	0	2	2	2	2	2
4.13	0	2	2	2	2	2
Paydaş Katılımı	4	8	8	8	8	8
4.14	2	2	2	2	2	2
4.15	2	2	2	2	2	2
4.16	0	2	2	2	2	2
4.17	0	2	2	2	2	2
BÖLÜM 1.Genel Toplam	56	84	84	84	84	84
BÖLÜM 2: YÖNETİM YAKLAŞIMI(DMA)						
EKONOMİK (DMA)						
Ekonomik Performans	0	2	2	2	2	2
Piyasa Varlığı	0	2	2	2	2	2
Dolaylı Ekonomik Etkiler	0	2	2	2	2	2
ÇEVRESEL(DMA EN)						
Malzemeler	0	2	2	2	2	2
Enerji	0	2	2	2	2	2
Su	0	2	2	2	2	2
Biyçeşitlilik	0	0	2	2	2	2
Emisyon, Atık Maddeler ve Atıklar	0	2	2	2	2	2
Ürünler ve Hizmetler	0	2	2	2	2	2
Uyumluluk-EN	0	2	2	2	2	2
Nakliye	0	2	2	2	2	2
Genel	0	2	2	2	2	2
SOSYAL(DMA LA)						
İstihdam	0	2	2	2	2	2
İşgücü/Yönetim ilişkileri	0	2	2	2	2	2

İş Sağlığı ve Güvenliği	0	2	2	2	2	2
Eğitim ve Öğretim	0	2	2	2	2	2
Çeşitlilik ve Fırsat Eşitliği	0	2	2	2	2	2
İNSAN HAKLARI(DMA HR)						
Yatırım ve Tedarik Uygulamaları	0	2	2	2	2	2
Ayrımcılığın Önlenmesi	0	2	2	2	2	2
Örgütlenme ve Tolu Sözleşme Hakkı	0	2	2	2	2	2
Çocuk işçiler	0	2	2	2	2	2
Zorla ve Cebren Çalıştırma	0	2	2	2	2	2
Güvenlik Uygulamaları	0	2	2	2	2	2
Yerli Halkların Hakları	0	0	2	2	2	2
TOPLUM(SO)						
Yerel Toplumlar	0	0	2	2	2	2
Yolsuzlukla Mücadele	0	2	2	2	2	2
Kamu Politikası	0	2	2	2	2	2
Rekabete Aykırı Davranış	0	2	2	2	2	2
Uyum	0	2	2	2	2	2
ÜRÜN SORUMLULUĞU(PR)						
Müşteri Sağlığı ve Güvenliği	0	0	2	2	2	2
Ürün ve Hizmet Etiketlemesi	0	0	2	2	2	2
Pazarlama iletişimi	0	2	2	2	2	2
Müşteri Gizliliği	0	2	2	2	2	2
Uyum	0	2	2	2	2	2
BÖLÜM 2:Genel Toplam	0	58	68	68	68	68
BÖLÜM 3: PERFORMANS GÖSTERGELERİ						
Ekonomik	3	12	15	16	16	18
EC1	2	2	1	2	2	2
EC2	0	2	1	1	2	2

EC3	0	2	2	2	2	2
EC4	2	2	2	2	2	2
EC5	0	0	2	1	1	2
EC6	0	0	2	2	2	2
EC7	2	2	1	2	1	2
EC8	0	2	2	2	2	2
EC9	2	0	2	2	2	2
Çevresel	11	44	43	31	36	60
EN1	0	2	2	0	0	2
EN2	0	2	2	0	0	2
EN3	2	2	2	2	2	2
EN4	2	2	2	2	0	2
EN5	0	0	2	2	2	2
EN6	0	0	1	2	2	2
EN7	0	0	2	1	2	2
EN8	1	2	2	2	2	2
EN9	0	2	2	2	2	2
EN10	0	0	2	2	0	2
EN11	0	2	2	0	2	2
EN12	0	2	2	2	2	2
EN13	0	0	2	0	2	2
EN14	0	0	2	1	2	2
EN15	0	0	0	0	2	2
EN16	2	2	0	0	1	2
EN17	0	2	0	0	0	2
EN18	0	2	2	2	1	2
EN19	0	2	0	0	0	2
EN 20	0	2	1	0	0	2
EN21	2	2	2	2	1	2
EN22	2	2	2	2	1	2
EN23	0	2	0	2	2	2
EN24	0	2	0	0	2	2
EN25	0	2	2	0	2	2
EN26	0	2	1	2	1	2

EN27	0	2	2	0	0	2
EN28	0	2	0	2	2	2
EN29	0	2	2	0	1	2
EN30	0	0	2	1	0	2
İş Gücü Uygulamaları ve insana yakışır iş	7	20	26	22	24	28
LA1	1	2	2	2	1	2
LA2	0	2	2	2	2	2
LA3	0	0	2	2	2	2
LA4	0	2	2	2	2	2
LA5	0	2	2	0	2	2
LA6	0	0	2	2	1	2
LA7	2	2	2	1	2	2
LA8	0	2	2	2	2	2
LA9	0	0	0	0	2	2
LA10	1	2	2	1	1	2
LA11	2	0	2	2	2	2
LA12	0	2	2	2	2	2
LA13	1	2	2	2	2	2
LA14	0	2	2	2	1	2
İnsan Hakları	2	12	12	8	16	18
HR1	0	2	0	2	1	2
HR2	0	2	2	1	2	2
HR3	0	0	0	0	1	2
HR4	0	2	2	2	2	2
HR5	0	2	2	1	2	2
HR6	0	2	2	1	2	2
HR7	0	2	2	1	2	2
HR8	2	0	2	0	2	2
HR9	0	0	0	0	2	2
Toplum	0	16	12	6	14	16
SO1	0	2	2	2	2	2
S02	0	2	2	2	2	2
S03	0	2	0	1	2	2

S04	0	2	2	1	2	2
SO5	0	2	2	0	2	2
SO6	0	2	2	0	2	2
S07	0	2	2	0	0	2
SO8	0	2	0	0	2	2
Ürün Sorumluluğu	2	16	14	8	18	13
PR1	0	2	2	2	2	2
PR2	0	2	2	0	2	2
PR3	0	2	2	2	2	2
PR4	0	2	2	0	2	2
PR5	2	0	2	2	2	2
PR6	0	2	0	2	2	2
PR7	0	2	2	0	2	2
PR8	0	2	2	0	2	2
PR9	0	2	0	0	2	2
Bölüm 3. Genel Toplam	30	120	122	91	124	158
GENEL TOPLAM	86	262	274	243	276	310

Firmaların İçerik Analizi Puanı (EK,Appendix)							
GRİ Göstergeleri	Firmaları	Yapı	Yaşar	Yüksel	Ziraat	Zorlu	Max.
Yayın Yılı: 2012-2015		Kredi	Holding		Bankası	Enerji	Puan
Yıl		2013	2014 2013	2011	2013	2013	
Rapor Türü		G3.1-B	G3.1-B	G3.1-C+	G3.1-A+	G3.1-A	
BÖLÜM 1: PROFİL							
AÇIKLAMALARI							
Profil Puanı		24	24	22	24	24	24
1.1		2	2	2	2	2	2
1.2		2	2	1	2	2	2
2.1		2	2	2	2	2	2
2.2		2	2	2	2	2	2
2.3		2	2	2	2	2	2
2.4		2	2	2	2	2	2
2.5		2	2	2	2	2	2

2.6	2	2	1	2	2	2
2.7	2	2	2	2	2	2
2.8	2	2	2	2	2	2
2.9	2	2	2	2	2	2
2.10	2	2	2	2	2	2
3.Rapor Parametreleri	26	25	25	26	26	26
Rapor Profili	S	S	8	8	8	8
3.1	2	2	2	2	2	2
3.2	2	2	2	2	2	2
3.3	2	2	2	2	2	2
3.4	2	2	2	2	2	2
Rapor Kapsamı ve Sınırı	14	13	13	14	14	14
3.5	2	1	2	2	2	2
3.6	2	2	2	2	2	2
3.7	2	2	2	2	2	2
3.8	2	2	2	2	2	2
3.9	2	2	1	2	2	2
3.10	2	2	2	2	2	2
3.11	2	2	2	2	2	2
GRİ İçerik Dizini	2	2	2	2	2	2
3.12	2	2	2	2	2	2
Güvence	2	2	2	2	2	2
3.13	2	2	2	2	2	2
4.Yönetişim Taahhütleri ve Katılım	34	34	12	34	26	34
Yönetişim	20	20	S	20	20	20
4.1	2	2	2	2	2	2
4.2	2	2	2	2	2	2
4.3	2	2	2	2	2	2
4.4	2	2	2	2	2	2
4.5	2	2	0	2	2	2
4.6	2	2	0	2	2	2
4.7	2	2	0	2	2	2
4.8	2	2	0	2	2	2

4.9	2	2	0	2	2	2
4.10	2	2	0	2	2	2
Dış Girişimlere Yönelik Taahhütler	6	6	4	6	6	6
4.11	2	2	0	2	2	2
4.12	2	2	2	2	2	2
4.13	2	2	2	2	2	2
Paydaş Katılımı	8	8	0	8	8	8
4.14	2	2	0	2	2	2
4.15	2	2	0	2	2	2
4.16	2	2	0	2	2	2
4.17	2	2	0	2	2	2
BÖLÜM 1: Genel Toplam	34	83	59	84	84	84
BÖLÜM 2: YÖNETİM YAKLAŞIMI(DMA)						
EKONOMİK(DMA EC)						
Ekonomik Performans	2	2	0	2	2	2
Piyasa Varlığı	2	2	0	2	2	2
Dolaylı Ekonomik Etkiler	2	2	0	2	2	2
ÇEVRESEL(DMA EN)						
Malzemeler	2	2	0	2	2	2
Enerji	2	2	0	2	2	2
Su	2	2	0	2	2	2
Biyçeşitlilik	2	2	0	0	2	2
Emisyon,Atık Maddeler ve atıklar	2	2	0	2	2	2
Ürünler ve Hizmetler	2	2	0	2	2	2
Uyumluluk-EN	2	2	0	2	2	2
Nakliye	2	2	0	2	2	2
Genel	2	2	0	2	2	2
SOSYAL(DMA LA)						
İstihdam	2	2	0	2	2	2
İşgücü/Yönetim ilişkileri	2	2	0	2	2	2
İş Sağlığı ve Güvenliği	2	2	0	2	2	2
Eğitim ve Öğretim	2	2	0	2	2	2

Çeşitlilik ve Fırsat Eşitliği	2	2	0	2	2	2
İNSAN HAKLARI(DMA HR)						
Yatırım ve Tedarik Uygulamaları	2	2	0	2	2	2
Ayrımcılığın Önlenmesi	2	2	0	2	2	2
Örgütlenme ve Tolu Sözleşme Hakkı	2	2	0	2	2	2
Çocuk işçiler	2	2	0	2	2	2
Zorla ve Cebren Çalıştırma	2	2	0	2	2	2
Güvenlik Uygulamaları	2	2	0	2	2	2
Yerli Halkların Hakları	2	2	0	0	2	2
TOPLUM(SO)						
Yerel Toplular	2	2	0	0	2	2
Yolsuzlukla Mücadele	2	2	0	2	2	2
Kamu Politikası	2	2	0	2	2	2
Rekabete Aykırı Davranış	2	2	0	2	2	2
Uyum	2	2	0	2	2	2
ÜRÜN SORUMLULUĞU(PR)						
Müşteri Sağlığı ve Güvenliği	2	2	0	0	2	2
Ürün ve Hizmet Etiketlemesi	2	2	0	2	2	2
Pazarlama iletişimi	2	2	0	2	2	2
Müşteri Gizliliği	2	2	0	2	2	2
Uyum	2	2	0	2	2	2
BÖLÜM 2:Genel Toplam	68	68	0	60	68	68
BÖLÜM 3:PERFORMANS GÖSTERGELERİ						
Ekonomik	15	5	11	14	18	18
EC1	2	1	2	2	2	2
EC2	2	2	0	2	2	2
EC3	2	0	0	2	2	2
EC4	2	0	2	2	2	2
EC5	2	1	1	0	2	2
EC6	1	0	2	2	2	2
EC7	0	1	2	2	2	2

EC8	2	0	2	2	2	2
EC9	2	0	0	0	2	2
Çevresel	30	22	25	34	54	60
EN1	0	0	0	2	2	2
EN2	0	1	0	0	2	2
EN3	1	1	1	2	2	2
EN4	1	2	1	2	2	2
EN5	2	2	1	0	2	2
EN6	2	2	1	0	2	2
EN7	2	2	0	0	2	2
EN8	2	0	0	2	2	2
EN9	2	0	2	0	2	2
EN10	2	0	0	0	2	2
EN11	0	0	0	2	2	2
EN12	0	0	0	2	2	2
EN13	2	0	1	2	2	2
EN14	0	2	2	2	2	2
EN15	0	0	2	0	0	2
EN16	2	0	1	2	2	2
EN17	2	0	1	0	2	2
EN18	2	2	1	2	2	2
EN19	0	0	0	2	0	2
EN20	0	0	0	2	0	2
EN21	1	0	1	2	2	2
EN22	1	2	1	2	2	2
EN23	2	2	1	2	2	2
EN24	0	0	2	0	2	2
EN2S	2	0	2	0	2	2
EN26	1	2	0	2	2	2
EN27	0	2	2	0	2	2
EN2S	0	0	2	2	2	2
EN29	1	0	0	0	2	2
EN30	0	0	0	0	2	2

İş Gücü Uygulamaları ve İnsana Yakışır İş	28	22	16	24	28	28
LA1	2	2	1	2	2	2
LA2	2	1	1	2	2	2
LA3	2	0	0	2	2	2
LA4	2	2	2	2	2	2
LA5	2	2	2	2	2	2
LA6	2	0	0	0	2	2
LA7	2	1	1	2	2	2
LAS	2	2	1	2	2	2
LA9	2	2	2	0	2	2
LA10	2	2	1	2	2	2
LA11	2	2	1	2	2	2
LA12	2	2	2	2	2	2
LA13	2	2	2	2	2	2
LA14	2	2	0	2	2	2
İnsan Hakları	15	5	9	14	18	18
HR1	1 -	0	0	2	2	2
HR2	2	0	0	2	2	2
HR3	0	0	1	2	2	2
HR4	2	0	2	2	2	2
HR5	2	0	0	2	2	2
HR6	2	1	2	2	2	2
HR7	2	2	2 -	2	2	2
HR8	2	2	0	0	2	2
HR9	2	0	2	0	2	2
Toplum	14	3	10	16	16	16
SO1	1	0	0	2	2	2
S02	1	1	2	2	2	2
S03	2	0	0	2	2	2
S04	2	2	2	2	2	2
SOS	2	0	0	2	2	2
S06	2	0	2	2	2	2
S07	2	0	2	2	2	2

SO8	2	0	2	2	2	2
Ürün Sorumluluğu	8	5	8	12	18	18
PR1	0	0	0	0	2	2
PR2	0	0	0	0	2	2
PR3	0	1	2	2	2	2
PR4	0	0	0	0	2	2
PR5	2	2	0	2	2	2
PR6	0	2	2	2	2	2
PR7	2	0	2	2	2	2
PR8	2	0	0	2	2	2
PR9	2	0	2	2	2	2
BÖLÜM 3:Genel Toplam	110	62	79	114	152	158
GENEL TOPLAM	262	213	138	258	304	310

EK: 2 (GRI G4 Kılavuzuna Göre 121 Raporlama İlkesi)

GRI G4 KILAVUZUNA GÖRE 121 RAPORLAMA İLKESİ		
SIRA NO	GENEL STANDART BİLDİRİMLER VE ÖZEL STANDART BİLDİRİMLER	AÇIKLAMA
1	G4-1	Kuruluşun (CEO, Başkan veya eşdeğer üst düzey pozisyon gibi) en üst düzey karar merciinden sürdürülebilirliğin kuruluşla ilgisi ve kuruluşun sürdürülebilirlik konusundaki stratejisi hakkında bir beyanda bulununuz.
2	G4-2	Kilit etkilerin, risklerin ve fırsatların bir tanımının sağlanması.
3	G4-3	Kuruluşun adını bildiriniz.
4	G4-4	Birincil markaları, ürünleri ve hizmetleri bildiriniz.
5	G4-5	Kuruluşun genel merkezinin bulunduğu yeri bildiriniz.
6	G4-6	Kuruluşun faaliyet gösterdiği ülke sayısını ve kuruluşun belirgin faaliyetlerinin olduğu ya da raporda anlatılan sürdürülebilirlik konu başlıklarıyla bilhassa ilgili olan ülkelerin adlarını bildiriniz.
7	G4-7	Mülkiyetin ve kanuni yapının niteliğini bildiriniz.
8	G4-8	Hizmet verilen pazarları bildiriniz (coğrafi dağılım, hizmet verilen sektörler ile müşteri ve lehtar türleri dahil).
9	G4-9	Aşağıdakiler de dahil olmak üzere kuruluşun ölçeğini bildiriniz: -Toplam çalışan sayısı -Toplam işlem sayısı -Net satış (özel sektör kuruluşları için) veya net gelir (kamu sektörü kuruluşları için) -Borç ve özkaynak bakımından bölüştürülmüş toplam işletme sermayesi (özel sektör kuruluşları için) -Sağlanan ürün veya hizmetlerin miktarı
10	G4-10	Toplam çalışan sayısını iş sözleşmesi ve cinsiyete göre bildiriniz Toplam bordrolu çalışan sayısını istihdam türü ve cinsiyete göre bildiriniz. Toplam işgücünü; çalışanlara, gözetime tabi işçilere ve cinsiyete göre bildiriniz. Toplam işgücünü bölge ve cinsiyete göre bildiriniz. Kuruluşun işlerinin önemli bir kısmının; kanunen serbest meslek sahibi olarak kabul edilen kişilerce mi yoksa çalışanlar veya gözetime tabi işçiler dışındaki, yüklenicilerin çalışanları ve gözetim altında çalışanlarınca mı gerçekleştirildiğini bildiriniz. İstihdam rakamlarındaki (turizm veya tarım sektörlerindeki mevsimsel istihdam değişiklikleri gibi) her türlü belirgin değişikliği bildiriniz.

11	G4-11	Toplu iş sözleşmeleri kapsamındaki toplam çalışan sayısının yüzdesini bildiriniz.
12	G4-12	Kuruluşun tedarik zincirini tarif ediniz.
13	G4-13	Aşağıdakiler de dahil olmak üzere; kuruluşun boyutu, yapısı, mülkiyeti veya tedarik zinciriyle ilgili raporlama sürecinde gerçekleşen her türlü belirgin değişikliği bildiriniz: Tesis açılışları, kapanışları ve genişletmeleri de dahil olmak üzere faaliyet yerlerindeki veya faaliyetlerdeki değişiklikler Sermaye yapısındaki değişiklikler ve diğer sermaye oluşturma, koruma ve değiştirme faaliyetleri (özel sektör kuruluşları için) Tedarikçilerin konumlarındaki, tedarik zincirinin yapısındaki veya seçim ve fesih de dahil olmak üzere tedarikçilerle ilişkilerdeki değişiklikler
14	G4-14	Kuruluşun ihtiyati yaklaşımının bulunup bulunmadığını veya ihtiyatlılık ilkesini ne şekilde ele aldığını bildiriniz.
15	G4-15	Kuruluşun imzaladığı veya desteklediği kuruluş dışında geliştirilmiş ekonomik, çevresel ve sosyal sözleşmelerin, ilkelerin ve diğer inisiyatiflerin bir listesini sağlayınız.
16	G4-16	Kuruluşun üyesi olduğu ve aşağıdaki rolleri aldığı derneklerin (örneğin sanayi derneklerinin) ve ulusal ya da uluslararası destek örgütlerinin bir listesini sağlayınız: -Yönetişim organında görev aldığı -Projelere veya komitelere katıldığı -Rutin üyelik aidatları haricinde önemli miktarda fon sağladığı ☐ Üyeliği stratejik olarak değerlendirdiği
17	G4-17	Kuruluşun konsolide bilançolarına veya eşdeğer belgelerine dahil edilmiş bütün kuruluşların bir listesini sağlayınız. Kuruluşun konsolide bilançosuna veya eşdeğer belgesine dahil edilmiş herhangi bir kuruluşun rapor kapsamı dışında tutulmuş olup olmadığını bildiriniz.
18	G4-18	Rapor içeriğini ve Unsur Çerçevesini tanımlamaya yönelik süreci açıklayınız. Kuruluşun, Rapor İçeriğinin Belirlenmesine İlişkin Raporlama İlkelerini ne şekilde uyguladığını açıklayınız.
19	G4-19	Rapor içeriğinin belirlenmesi sürecinde tanımlanan bütün öncelikli Unsurların bir listesini sağlayınız.
20	G4-20	Her bir öncelikli Unsur için kuruluş içindeki Unsur Çerçevesini aşağıdaki gibi bildiriniz: Unsurun kuruluş içinde öncelikli olup olmadığını bildiriniz Unsur kuruluş içindeki bütün kuruluşlar için (G4-17’de tarif edildiği üzere) öncelikli değilse aşağıdaki iki yaklaşımdan birini seçiniz ve herhangi birini bildiriniz:

		<p>—G4-17'ye dahil edilen ve Unsurun öncelik teşkil etmediği kuruluşların veya kuruluş gruplarının listesi veya</p> <p>—G4-17'ye dahil edilen ve Unsurun öncelik teşkil ettiği kuruluşların veya kuruluş gruplarının listesi</p> <p>Kuruluş içindeki Unsur Çerçevesi ile ilgili her tür özel sınırlandırmayı bildiriniz.</p>
21	G4-21	<p>Her bir öncelikli Unsur için kuruluş dışındaki Unsur Çerçevesini aşağıdaki gibi bildiriniz:</p> <p>Unsurun kuruluş dışında öncelikli olup olmadığını bildiriniz.</p> <p>Unsurun kuruluş dışında önceliklendirilmesi durumunda Unsurun öncelik teşkil ettiği bu kuruluşları, kuruluş gruplarını veya bileşenleri tanımlayınız. Buna ek olarak, Unsurun tanımlanan bu kuruluşlar için öncelikli olduğu coğrafi konumu tarif ediniz. Kuruluş dışındaki Unsur Çerçevesi ile ilgili her tür özel sınırlandırmayı bildiriniz.</p>
22	G4-22	<p>Önceki raporlarda sağlanan bilgilere ilişkin yeniden düzenlenen her tür beyanın etkisini ve bu beyanların yeniden düzenlenme nedenlerini bildiriniz.</p>
23	G4-23	<p>Önceki raporlama dönemlerine göre Kapsam ve Unsur Çerçevelerindeki belirgin değişiklikleri bildiriniz.</p>
24	G4-24	<p>Kuruluşun temas kurduğu paydaş gruplarının bir listesini sağlayınız.</p>
25	G4-25	<p>Temas kurulacak paydaşların belirlenmesinin ve seçiminin esasını bildiriniz.</p>
26	G4-26	<p>Türe ve paydaş grubuna göre temas sıklığını da kapsayacak şekilde kuruluşun paydaş temasını ve bu temaslardan herhangi birinin özellikle rapor hazırlama sürecinin bir parçası olarak kurulup kurulmadığını bildiriniz.</p>
27	G4-27	<p>Paydaş katılımı kanalıyla ortaya konan kilit konu başlıklarını ve kaygıları ve kuruluşun raporlama da dahil olmak üzere bu kilit konu başlıklarına ve kaygılara ne şekilde yanıt verdiğini bildiriniz. Kilit konu başlıklarının ve kaygıların her birini ortaya koyan paydaş gruplarını bildiriniz.</p>
28	G4-28	<p>Sağlanan bilgiler için (mali yıl veya takvim yılı gibi) raporlama dönemi.</p>
29	G4-29	<p>Sunulan en son (bundan bir önceki) raporun (varsa) tarihi.</p>
30	G4-30	<p>Raporlama sıklığı (örneğin yıllık, iki yılda bir).</p>
31	G4-31	<p>Rapor ve içeriği ile ilgili sorular için iletişim bilgileri sağlayınız.</p>
32	G4-32	<p>Kuruluşun seçmiş olduğu 'uyumluluk' seçeneğini bildiriniz.</p> <p>Tercih edilen seçeneğe ilişkin GRI İçerik İndeksini bildiriniz (aşağıdaki tablolara bakınız).</p> <p>Rapor dış denetimden geçmiş ise atıfta bulunulan Dış Denetim Raporunu bildiriniz. GRI dış denetimin kullanılmasını önermektedir, fakat bu, Kılavuzlarla 'uyumluluk' bakımından bir zorunluluk değildir.</p>

33	G4-33	<p>Kuruluşun rapor için dış denetim arayışı ile ilgili politikasını ve mevcut uygulamasını bildiriniz.</p> <p>Sürdürülebilirlik raporuna ekli denetim raporuna dahil edilmemişse, sağlanan her tür dış denetimin kapsamını ve esasını bildiriniz.</p> <p>Kuruluş ve güvence sağlayanlar arasındaki ilişkiyi bildiriniz.</p> <p>En yüksek yönetim organının veya üst düzey yöneticilerin kuruluşun sürdürülebilirlik raporu dış denetimine katılıp katılmadıklarını bildiriniz.</p>
34	G4-34	<p>En yüksek yönetim organının komiteleri de dahil olmak üzere kuruluşun yönetim yapısını bildiriniz. Ekonomik, çevresel ve sosyal etkiler konusunda karar vermekten sorumlu her türlü komiteyi belirtiniz.</p>
35	G4-35	<p>En yüksek yönetim organının üst düzey yöneticilere ve diğer çalışanlara Ekonomik, çevresel ve sosyal konu başlıkları ile ilgili yetki devir sürecini bildiriniz.</p>
36	G4-36	<p>Kuruluşun; ekonomik, çevresel ve sosyal konu başlıkları ile ilgili sorumluluğa sahip en yüksek idari düzeydeki bir mevkii veya mevkileri tayin edip etmediğini ve mevki sahiplerinin doğrudan en yüksek yönetim organına karşı sorumlu olup olmadıklarını bildiriniz.</p>
37	G4-37	<p>Ekonomik, çevresel ve sosyal konu başlıkları ile ilgili olarak paydaşlar ile en yüksek yönetim organı arasındaki iletişime yönelik süreçleri bildiriniz. İletişim devredilmişse kime devredildiğini ve en yüksek yönetim organına yapılan her geribildirim sürecini bildiriniz.</p>
38	G4-38	<p>En yüksek yönetim organının ve komitelerinin bileşimlerini aşağıdakilere göre bildiriniz:</p> <p>İcrada görevli olma veya olmama</p> <p>Bağımsızlık</p> <p>Yönetişim organındaki görev süresi</p> <p>Her bir bireyin başka belirgin konum ve taahhütlerinin sayısı ve taahhütlerin niteliği</p> <p>Toplumsal cinsiyet</p> <p>Yeterli şekilde temsil edilemeyen sosyal gruplara üye olma</p> <p>Ekonomik, çevresel ve sosyal etkilerle ilgili yetkiler</p> <p>Paydaş temsili</p>
39	G4-39	<p>En yüksek yönetim organının Başkanının aynı zamanda bir icra müdürü olup olmadığını (ve öyleyse bu kişinin kuruluşun yönetimindeki işlevini ve bu ayarlamaların gerekçelerini) bildiriniz.</p>

40	G4-40	<p>En yüksek yönetim organı ve komiteleri için aday belirleme ve seçim süreçlerini ve aşağıdakiler de dahil olmak üzere en yüksek yönetim organı üyelerinin belirlenmesinde ve seçiminde kullanılan kriterleri bildiriniz:</p> <p>Çeşitliliğin gözetilip gözetilmediği ve ne şekilde gözetildiği</p> <p>Bağımsızlığın gözetilip gözetilmediği ve ne şekilde gözetildiği</p> <p>Ekonomik, çevresel ve sosyal konularla ilgili uzmanlık ve tecrübenin gözetilip gözetilmediği ve ne şekilde gözetildiği</p> <p>Paydaşların (hissedarlar dahil) katılım katılmadığı ve ne şekilde katıldığı</p>
41	G4-41	<p>Menfaat çatışmalarından kaçınılmasını ve bunların yönetilebilmesini sağlayan en yüksek yönetim organıyla ilgili süreçleri bildiriniz. Menfaat çatışmalarının asgari olarak aşağıdakiler de dahil olmak üzere paydaşlara açıklanıp açıklanmadığını bildiriniz:</p> <p>Kurullar arası üyelik</p> <p>Tedarikçilerle ve diğer paydaşlarla karşılıklı hissedarlık</p> <p>Hakim hissedarın mevcut olup olmadığı</p> <p>İlgili tarafların bildirimleri</p>
42	G4-42	<p>En yüksek yönetim organının ve üst düzey yöneticilerin; kuruluşun amaç, değer veya misyon beyanlarının, stratejilerinin, politikalarının ve ekonomik, çevresel ve sosyal etkilerle ilgili hedeflerinin geliştirilmesi, onaylanması ve güncellenmesindeki rollerini bildiriniz.</p>
43	G4-43	<p>En yüksek yönetim organının ekonomik, çevresel ve sosyal konu başlıklarındaki kolektif bilgisinin geliştirilmesi ve artırılması için alınan önlemleri bildiriniz.</p>
44	G4-44	<p>En yüksek yönetim organının ekonomik, çevresel ve sosyal konu başlıklarının yönetimi açısından performansının değerlendirilmesine ilişkin süreçleri bildiriniz. Bu değerlendirmenin bağımsız olup olmadığını ve sıklığını bildiriniz. Bu değerlendirmenin bir öz değerlendirme olup olmadığını bildiriniz.</p> <p>En yüksek yönetim organının asgari olarak üyelik ve kurumsal uygulamalarda değişiklikler de dahil olmak üzere ekonomik, çevresel ve sosyal konu başlıklarının yönetimi açısından performansının değerlendirilmesine karşılık olarak gerçekleştirilen eylemleri bildiriniz.</p>
45	G4-45	<p>En yüksek yönetim organının ekonomik, çevresel ve sosyal etkilerin, risklerin ve fırsatların tanımlanması ve yönetimindeki rolünü bildiriniz. En yüksek yönetim organının durum tespiti sürecinin uygulanmasındaki rolünü de dahil ediniz.</p> <p>En yüksek yönetim organının ekonomik, çevresel ve sosyal etkileri, riskleri ve fırsatları tanımlamasını ve yönetmesini desteklemek için paydaş görüşlerinden yararlanıp yararlanılmadığını bildiriniz.</p>

46	G4-46	En yüksek yönetim organının kuruluşun ekonomik, çevresel ve sosyal konu başlıklarına ilişkin risk yönetimi süreçlerinin etkililiğinin incelenmesindeki rolünü bildiriniz.
47	G4-47	En yüksek yönetim organının ekonomik, çevresel ve sosyal etkileri, riskleri ve fırsatları inceleme sıklığını bildiriniz.
48	G4-48	Kuruluşun sürdürülebilirlik raporunu resmen inceleyen ve onaylayan ve bütün öncelikli Unsurların dahil edilmiş olmasını sağlayan en kıdemli komiteyi veya mevkii bildiriniz.
49	G4-49	Kritik konuların en yüksek yönetim organına iletilmesine ilişkin süreci bildiriniz.
50	G4-50	En yüksek yönetim organına iletilen kritik konuların niteliğini ve sayısını ve bunların göz önüne alınması ve çözümlenmesinde kullanılan mekanizmayı/mekanizmaları bildiriniz.
51	G4-51	En yüksek yönetim organına ve üst düzey yöneticilere ilişkin ücret politikalarını aşağıdaki ücret türleri bağlamında bildiriniz: Sabit ücret ve değişken ücret: —Performansa dayalı ücret —Hisse senedine dayalı ücret —İkramiyeler —Ertelenmiş veya kazanılmış hisseler İşe başlama ikramiyeleri veya istihdam teşvik ödemeleri Fesih tazminatları Geri Almalar En yüksek yönetim organı, üst düzey yöneticiler ve bütün diğer çalışanlar için yardım planları ve katkı payı oranları arasındaki fark da dahil olmak üzere emeklilik tazminatı Ücret politikasındaki performans kriterlerinin en yüksek yönetim organının ve üst düzey yöneticilerin ekonomik, çevresel ve sosyal hedefleriyle olan ilişkisini bildiriniz.
52	G4-52	Ücretin belirlenmesine ilişkin süreci bildiriniz. Ücretin belirlenmesine ücretlendirme danışmanlarının katılıp katılmadığını ve bu kişilerin yönetimden bağımsız olup olmadıklarını bildiriniz. Ücretlendirme danışmanlarının kuruluşla olan başka her türlü ilişkisini bildiriniz.
53	G4-53	Uygulanabilir olması halinde ücret politikaları ve teklifleri ile ilgili oylamaların sonuçları da dahil olmak üzere ücretlerle ilgili olarak paydaşların görüşlerinin ne şekilde istendiğini ve dikkate alındığını bildiriniz.
54	G4-54	Kuruluşun belirgin faaliyetlerinin bulunduğu her bir ülkedeki en yüksek ücret veya maaş alan bireyine ilişkin yıllık toplam ücreti aynı ülkedeki bütün çalışanlara yönelik yıllık toplam ücretin medyanıyla (en yüksek ödeme alan

		bireyi hariç tutarak) orantılayınız ve bu oranı bildiriniz.
55	G4-55	Kuruluşun belirgin faaliyet dallarında her bir ülkedeki en yüksek ücret veya maaş alan bireyine ilişkin yıllık toplam ücretteki yüzde artışı aynı ülkedeki bütün çalışanlara yönelik yıllık toplam ücretteki medyan yüzde artışla (en yüksek ödeme alan birey hariç) orantılayınız ve bu oranı bildiriniz.
56	G4-56	Kuruluşun davranış kuralları ve etik kuralları gibi değerlerini, ilkelerini, standartlarını ve davranış normlarını tanımlayınız.
57	G4-57	Etik ve yasal davranışla ve kurumsal dürüstlikle ilgili konular hakkında öneri alınmasına yönelik yardım hatları veya danışma hatları gibi dahili ve harici mekanizmaları bildiriniz.
58	G4-58	Etik olmayan ve yasadışı davranışlar hakkındaki kaygıların ve kurumsal dürüstlikle ilgili konuların bildirilmesine yönelik; hat yönetimi kanalıyla uyarı, bildirim mekanizmaları ve yardım hatları gibi dahili ve harici mekanizmaları bildiriniz.
59	G4-EC1	ÜRETİLEN VE DAĞITILAN DOĞRUDAN EKONOMİK DEĞER
60	G4-EC2	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN KURULUŞUN FAALİYETİNE FİNANSAL ETKİLERİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KAYNAKLI DİĞER RİSK VE FIRSATLAR
61	G4-EC3	KURULUŞUN BELİRLENMİŞ TAZMİNAT PLANI YÜKÜMLÜLÜKLERİNİN KAPSAMI
62	G4-EC4	DEVLETTEN ALINAN MALİ YARDIM
63	G4-EC5	BELİRGİN OPERASYON YERLERİNDE CİNSİYET BAZINDA STANDART BAŞLANGIÇ SEVİYESİ ÜCRETLERİNİN YEREL ASGARİ ÜCRETE GÖRE ORANI
64	G4-EC6	BELİRGİN OPERASYON YERLERİNDE ÜST YÖNETİMİN YEREL TOPLUMDAN İSTİHDAM EDİLME ORANI
65	G4-EC7	ALTYAPI YATIRIMLARININ VE DESTEKLENEN HİZMETLERİN GELİŞİMİ VE ETKİSİ
66	G4-EC8	ETKİLERİN BOYUTU DA DAHİL OLMAK ÜZERE BELİRGİN DOLAYLI EKONOMİK ETKİLER
67	G4-EC9	BELİRGİN OPERASYON YERLERİNDE YEREL TEDARİKÇİLERE YAPILAN HARCAMALARIN ORANI
68	G4-EN1	AĞIRLIK VEYA HACİM BAKIMINDAN KULLANILAN MALZEMELER
69	G4-EN2	GİRDİ OLARAK KULLANILAN GERİ DÖNÜŞTÜRÜLMÜŞ MALZEMELERİN YÜZDESİ
70	G4-EN3	KURULUŞ İÇİNDEKİ ENERJİ TÜKETİMİ
71	G4-EN4	KURULUŞ DIŞINDAKİ ENERJİ TÜKETİMİ
72	G4-EN5	ENERJİ YOĞUNLUĞU
73	G4-EN6	ENERJİ TÜKETİMİNİN AZALTILMASI

74	G4-EN7	ÜRÜN VE HİZMETLERİN ENERJİ İHTİYAÇLARINDA AZALTIMLAR
75	G4-EN8	KAYNAK BAZINDA TOPLAM SU ÇEKİMİ
76	G4-EN9	SU ÇEKİMİNDEN BELİRGİN ÖLÇÜDE ETKİLENEN SU KAYNAKLARI
77	G4-EN10	GERİ DÖNÜŞTÜRÜLEN VE YENİDEN KULLANILAN SUYUN YÜZDESİ VE TOPLAM HACMİ
78	G4-EN11	KORUMA ALTINDAKİ BÖLGELERDE VE KORUMA ALTINDAKİ BÖLGELER DIŞINDA BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK DEĞERİ YÜKSEK OLAN ALANLARDA SAHİP OLUNAN, KİRALANAN, YÖNETİLEN VEYA BU BÖLGELERE KOMŞU OLAN FAALİYET SAHALARI
79	G4-EN12	FAALİYETLERİN, ÜRÜNLERİN VE HİZMETLERİN KORUMA ALTINDAKİ BÖLGELER VE KORUMA ALTINDAKİ BÖLGELER DIŞINDA BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK DEĞERİ YÜKSEK OLAN ALANLAR ÜZERİNDEKİ BELİRGİN ETKİLERİNİN TANIMLANMASI
80	G4-EN13	KORUMA ALTINDAKİ VEYA ESKİ HALİNE GETİRİLEN HABİTATLAR
81	G4-EN14	HABİTATLARI FAALİYETLERDEN ETKİLENEN ALANLARDA BULUNAN IUCN KIRMIZI LİSTE TÜRLERİNİN VE ULUSAL KORUMA LİSTESİ TÜRLERİNİN SOY TÜKENMESİ RİSK SEVİYESİNE GÖRE TOPLAM SAYISI
82	G4-EN15	DOĞRUDAN SERA GAZI (GHG) EMİSYONLARI (KAPSAM 1)
83	G4-EN16	DOLAYLI ENERJİ SERA GAZI (GHG) EMİSYONLARI (KAPSAM 2)
84	G4-EN17	DİĞER DOLAYLI SERA GAZI (GHG) EMİSYONLARI (KAPSAM 3)
85	G4-EN18	SERA GAZI (GHG) EMİSYON YOĞUNLUĞU
86	G4-EN19	SERA GAZI (GHG) EMİSYONLARININ AZALTIMI
87	G4-EN20	OZON TABAKASINI İNCELTEYEN MADDE (ODS) EMİSYONLARI
88	G4-EN21	NOX, SOX VE DİĞER BELİRGİN HAVA EMİSYONLARI
89	G4-EN22	KALİTE VE VARIŞ YERİ BAKIMINDAN TOPLAM SU TAHLİYESİ
90	G4-EN23	TÜR VE BERTARAF YÖNTEMİNE GÖRE TOPLAM ATIK AĞIRLIĞI
91	G4-EN24	ÖNEMLİ ÖLÇEKTE SIZINTI VE DÖKÜNTÜLERİN TOPLAM SAYISI VE HACMİ
92	G4-EN25	BASEL SÖZLEŞMESİ EK I, II, III VE VIII KAPSAMINDA TEHLİKELİ KABUL EDİLEN NAKİL, İTHAL, İHRAÇ VEYA İSLAH EDİLMİŞ ATIKLARIN AĞIRLIĞI VE ULUSLARARASI SEVK EDİLMİŞ ATIKLARIN YÜZDESİ
93	G4-EN26	KURULUŞUN SU TAHLİYELERİNDEN VE AKIŞINDAN BELİRGİN ÖLÇÜDE ETKİLENEN SU KÜTLELERİNİN VE İLGİLİ HABİTATLARIN KİMLİĞİ, BOYUTU, KORUNMA DURUMU VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK DEĞERİ
94	G4-EN27	ÜRÜN VE HİZMETLERİN ÇEVRESEL ETKİLERİNİN HAFİFLETİLME

		BOYUTU
95	G4-EN28	GERİ TOPLANAN SATILMIŞ ÜRÜNLERİN VE AMBALAJ MALZEMELERİNİN KATEGORİYE GÖRE YÜZDELERİ
96	G4-EN29	ÇEVRE KANUNU VE DÜZENLEMELERİNE UYULMAMASI NEDENİYLE UYGULANAN ÖNEMLİ CEZALARIN PARASAL DEĞERİ VE PARASAL OLMAYAN YAPTIRIMLARIN TOPLAM SAYISI
97	G4-EN30	ÜRÜNLERİN VE KURULUŞUN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN DİĞER MAL VE MALZEMELERİN NAKLİYESİNİN VE KURULUŞUN İŞGÜCÜ ÜYELERİNİN TAŞINMASININ BELİRGİN ÇEVRESEL ETKİLERİ
98	G4-EN31	TÜRE GÖRE TOPLAM ÇEVRE KORUMA HARCAMA VE YATIRIMLARI
99	G4-EN32	ÇEVRESEL KRİTERLERİN KULLANILMASIYLA TARANAN YENİ TEDARİKÇİLERİN YÜZDESİ
100	G4-EN33	TEDARİK ZİNCİRİNDEKİ BELİRGİN ÖLÇEKTE MEVCUT VE OLASI OLUMSUZ ÇEVRESEL ETKİLER VE ALINAN ÖNLEMLER
101	G4-EN34	ÇEVRESEL ETKİLERLE İLGİLİ OLARAK RESMİ ŞİKAYET MEKANİZMALARI KANALIYLA GETİRİLMİŞ, YANITLANMIŞ VE ÇÖZÜMLENMİŞ ŞİKAYETLERİN SAYISI
102	G4-LA1	YAŞ GRUBU, CİNSİYET VE BÖLGEYE GÖRE İŞE YENİ ALINAN ÇALIŞANLARIN VE ÇALIŞAN DEVRİNİN TOPLAM SAYISI VE ORANI
103	G4-LA2	BELİRGİN OPERASYON YERLERİNE GÖRE GEÇİCİ VEYA YARI ZAMANLI ÇALIŞANLARA SAĞLANMAYAN VE TAM ZAMANLI ÇALIŞANLARA SAĞLANAN YAN HAKLAR
104	G4-LA3	CİNSİYETE GÖRE DOĞUM İZİNİNDEN SONRA İŞE DÖNME VE İŞTE KALMA ORANLARI
105	G4-LA4	BUNLARIN TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİNDE BELİRTİLMİŞ OLUP OLMADIKLARI DA DAHİL OLMAK ÜZERE FAALİYET DEĞİŞİKLİKLERİYLE İLGİLİ ASGARİ İHBAR SÜRELERİ
106	G4-LA5	TOPLAM İŞGÜCÜNÜN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PROGRAMLARININ TAKİBİNE YARDIMCI OLAN VE BU KONUDA GÖRÜŞ BİLDİREN RESMİ MÜŞTEREK YÖNETİM-İŞÇİ SAĞLIK VE GÜVENLİK KOMİTELERİNDE TEMSİL EDİLEN YÜZDESİ
107	G4-LA6	BÖLGE VE CİNSİYETE GÖRE YARALANMA TÜRÜ VE KAZA SIKLIK ORANLARI, MESLEK HASTALIKLARI, KAYIP GÜN VE DEVAMSIZLIK VE İŞLE BAĞLANTILI TOPLAM ÖLÜM VAKASI SAYISI
108	G4-LA7	İŞ KAZASI ORANI VEYA MESLEK HASTALIĞI RİSKİ YÜKSEK OLAN ÇALIŞANLAR

109	G4-LA8	SENDİKALARLA YAPILAN RESMİ SÖZLEŞMELER KAPSAMINDAKİ SAĞLIK VE GÜVENLİĞE İLİŞKİN KONU BAŞLIKLARI
110	G4-LA9	CİNSİYETE VE ÇALIŞAN KATEGORİSİNE GÖRE ÇALIŞAN BAŞINA AYRILAN YILLIK ORTALAMA EĞİTİM SAATI
111	G4-LA10	ÇALIŞANLARIN KESİNTİSİZ İSTİHDAM EDİLEBİLİRLİĞİNİ DESTEKLEYEN VE KARIYER BİTİMLERİNİ YÖNETEBİLMELERİNE YARDIMCI OLAN YETENEK YÖNETİMİ VE YAŞAM BOYU ÖĞRENİM PROGRAMLARI
112	G4-LA11	CİNSİYETE VE ÇALIŞAN KATEGORİSİNE GÖRE DÜZENLİ PERFORMANS VE KARIYER GELİŞİM DEĞERLENDİRMELERİNDEN GEÇEN ÇALIŞAN YÜZDESİ
113	G4-LA12	YÖNETİŞİM ORGANLARININ BİLEŞİMİ VE ÇALIŞANLARIN CİNSİYETE, YAŞ GRUBUNA, AZINLIK GRUBU ÜYELİĞİNE VE BAŞKA ÇEŞİTLİLİK GÖSTERGELERİNE GÖRE TANIMLANAN ÇALIŞAN KATEGORİLERİNE GÖRE DAĞILIMI
114	G4-LA13	ÇALIŞAN KATEGORİSİNE, BELİRGİN OPERASYON YERLERİNE GÖRE KADINLAR VE ERKEKLER ARASINDAKİ TABAN MAAŞ VE ÜCRET ORANI
115	G4-LA14	İŞGÜCÜ UYGULAMALARI KRİTERLERİNİN KULLANILMASIYLA TARANAN YENİ TEDARİKÇİLERİN YÜZDESİ
116	G4-LA15	TEDARİK ZİNCİRİNDEKİ İŞGÜCÜ UYGULAMALARIYLA İLGİLİ BELİRGİN ÖLÇEKTE MEVCUT VE OLASI OLUMSUZ ETKİLER VE ALINAN ÖNLEMLER
117	G4-LA16	İŞGÜCÜ UYGULAMALARIYLA İLGİLİ OLARAK RESMİ ŞİKAYET MEKANİZMALARI KANALIYLA GETİRİLMİŞ, YANITLANMIŞ VE ÇÖZÜMLENMİŞ ŞİKAYETLERİN SAYISI
118	G4-HR1	İNSAN HAKLARI MADDELERİ İÇEREN VEYA İNSAN HAKLARI TARAMASINDAN GEÇMİŞ BELİRGİN YATIRIM SÖZLEŞME VEYA KONTRATLARININ TOPLAM SAYISI VE YÜZDESİ
119	G4-HR2	FAALİYETLERLE İLGİLİ İNSAN HAKLARI UNSURLARINA İLİŞKİN İNSAN HAKLARI POLİTİKA VEYA PROSEDÜRLERİ ÜZERİNE VERİLEN ÇALIŞAN EĞİTİMLERİNİN TOPLAM SAATI VE EĞİTİM GÖRMÜŞ ÇALIŞANLARIN YÜZDESİ
120	G4-HR3	AYRIMCILIK VAKALARININ VE ALINAN DÜZELTİCİ ÖNLEMLERİN TOPLAM SAYISI
121	G4-HR4	ÖRGÜTLENME VE TOPLU SÖZLEŞME HAKKININ İHLAL EDİLMİŞ OLABİLECEĞİ VEYA BELİRGİN RİSK ALTINDA OLABİLECEĞİ BELİRLENEN FAALİYETLER VE TEDARİKÇİLER VE BU HAKLARIN DESTEKLENMESİ İÇİN ALINAN ÖNLEMLER

122	G4-HR5	ÇOCUK İŞÇİLER BAKIMINDAN BELİRGİN RİSK TAŞIDIĞI BELİRLenen FAALİYETLER VE TEDARİKÇİLER VE ÇOCUK İŞÇİLİĞİNİN ETKİLİ BİR BİÇİMDE ORTADAN KALDIRILMASINA KATKIDA BULUNMAK İÇİN ALINAN TEDBİRLER
123	G4-HR6	ZORLA VEYA CEBREN ÇALIŞTIRMA VAKALARI BAKIMINDAN BELİRGİN RİSK TEŞKİL ETTİĞİ BELİRLenen FAALİYETLER VE TEDARİKÇİLER VE HER TÜR ZORLA VEYA CEBREN ÇALIŞTIRMANIN ORTADAN KALDIRILMASINA KATKI SAĞLAMA YÖNÜNDE ALINAN ÖNLEMLER
124	G4-HR7	KURULUŞUN FAALİYETLERLE İLGİLİ İNSAN HAKLARI POLİTİKALARI VEYA PROSEDÜRLERİ KONUSUNDA EĞİTİM GÖRMÜŞ GÜVENLİK PERSONELİNİN YÜZDESİ
125	G4-HR8	YERLİ HALKLARIN HAKLARIYLA İLGİLİ İHLAL VAKALARININ TOPLAM SAYISI VE ALINAN ÖNLEMLER
126	G4-HR9	İNSAN HAKLARI İNCELEMELERİNE VE ETKİ DEĞERLENDİRMELERİNE TABİ OLMUŞ FAALİYETLERİN TOPLAM SAYISI VE YÜZDESİ
127	G4-HR10	İNSAN HAKLARI KRİTERLERİNİN KULLANILMASIYLA TARANAN YENİ TEDARİKÇİLERİN YÜZDESİ
128	G4-HR11	TEDARİK ZİNCİRİNDEKİ BELİRGİN ÖLÇEKTE MEVCUT VE OLASI OLUMSUZ İNSAN HAKLARI ETKİLERİ VE GERÇEKLEŞTİRİLEN EYLEMLER
129	G4-HR12	İNSAN HAKLARI ETKİLERİYLE İLGİLİ OLARAK RESMİ ŞİKAYET MEKANİZMALARI KANALIYLA GETİRİLMİŞ, YANITLANMIŞ VE ÇÖZÜMLENMİŞ ŞİKAYETLERİN SAYISI
130	G4-SO1	YEREL TOPLUM KATILIMI, ETKİ DEĞERLENDİRMELERİ VE GELİŞİM PROGRAMLARININ UYGULANDIĞI OPERASYONLARIN YÜZDESİ
131	G4-SO2	YEREL TOPLUMLAR ÜZERİNDE BELİRGİN ÖLÇEKTE MEVCUT VE OLASI OLUMSUZ ETKİLERİ OLAN OPERASYONLAR
132	G4-SO3	YOLSUZLUKLA İLGİLİ RİSKLER BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMİŞ FAALİYETLERİN TOPLAM SAYISI VE YÜZDESİ VE TESPİT EDİLEN BELİRGİN RİSKLER
133	G4-SO4	YOLSUZLUKLA MÜCADELE POLİTİKA VE PROSEDÜRLERİ İLE İLGİLİ İLETİŞİM VE EĞİTİM
134	G4-SO5	TEYİT EDİLMİŞ YOLSUZLUK VAKALARI VE ALINAN ÖNLEMLER
135	G4-SO6	ÜLKEYE VE ALICIYA/LEHTARA GÖRE SİYASİ DESTEKLERİN TOPLAM DEĞERİ

136	G4-SO7	REKABETE AYKIRI DAVRANIŞLARA, TRÖSTLEŞME VE TEKELCİLİK FAALİYETLERİNE İLİŞKİN DAVALARIN TOPLAM SAYISI VE BUNLARIN SONUÇLARI
137	G4-SO8	KANUN VE YÖNETMELİKLERE UYULMAMASI NEDENİYLE UYGULANAN ÖNEMLİ CEZALARIN PARASAL DEĞERİ VE PARASAL OLMAYAN YAPTIRIMLARIN TOPLAM SAYISI
138	G4-SO9	TOPLUM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNE İLİŞKİN KRİTERLER KULLANILARAK TARANAN YENİ TEDARİKÇİLERİN YÜZDESİ
139	G4-SO10	TEDARİK ZİNCİRİNDE TOPLUM ÜZERİNDEKİ BELİRGİN ÖLÇEKTE MEVCUT VE OLASI OLUMSUZ ETKİLER VE ALINAN ÖNLEMLER
140	G4-SO11	TOPLUM ÜZERİNDEKİ ETKİLERLE İLGİLİ OLARAK RESMİ ŞİKAYET MEKANİZMALARI KANALIYLA GETİRİLMİŞ, YANITLANMIŞ VE ÇÖZÜMLENMİŞ ŞİKAYETLERİN SAYISI
141	G4-PR1	SAĞLIK VE GÜVENLİK ETKİLERİNİN İYİLEŞTİRME AMACIYLA DEĞERLENDİRİLDİĞİ BELİRGİN ÜRÜN VE HİZMET KATEGORİLERİNİN YÜZDESİ
142	G4-PR2	ÜRÜNLERİN VE HİZMETLERİN KULLANIM SÜRELERİ SIRASINDAKİ SAĞLIK VE GÜVENLİK ETKİLERİYLE İLGİLİ YÖNETMELİKLERE VE GÖNÜLLÜ KURALLARA UYUMSUZLUK VAKALARININ SONUÇ TÜRÜNE TOPLAM SAYISI
143	G4-PR3	KURULUŞUN ÜRÜN VE HİZMET BİLGİLERİ VE ETİKETLEME PROSEDÜRLERİNCE ZORUNLU TUTULAN ÜRÜN VE HİZMET BİLGİLERİ TÜRÜ VE BU BİLGİ GEREKLERİNE TABİ BELİRGİN ÜRÜN VE HİZMET KATEGORİLERİNİN YÜZDESİ
144	G4-PR4	ÜRÜN VE HİZMET BİLGİLERİ VE ETİKETLEMEYLE İLGİLİ YÖNETMELİKLERE VE GÖNÜLLÜ KURALLARA UYUMSUZLUK VAKALARININ SONUÇ TÜRÜNE GÖRE TOPLAM SAYISI
145	G4-PR5	MÜŞTERİ MEMNUNİYETİNİ ÖLÇEN ARAŞTIRMALARIN SONUÇLARI
146	G4-PR6	YASAKLI VEYA TARTIŞMALI ÜRÜNLERİN SATIŞI
147	G4-PR7	REKLAM, TANITIM VE SPONSORLUK DA DAHİL OLMAK ÜZERE PAZARLAMA İLETİŞİMİYLE İLGİLİ YÖNETMELİKLERE VE GÖNÜLLÜ KURALLARA UYUMSUZLUK VAKALARININ SONUÇ TÜRÜNE GÖRE TOPLAM SAYISI
148	G4-PR8	MÜŞTERİ GİZLİLİĞİNİN İHLALİ VE MÜŞTERİ VERİLERİNİN KAYBI İLE İLGİLİ DOĞRULANMIŞ ŞİKAYETLERİN TOPLAM SAYISI
149	G4-PR9	ÜRÜN VE HİZMETLERİN TEDARİKİ VE KULLANIMI İLE İLGİLİ KANUN VE YÖNETMELİKLERE UYUMSUZLUKTAN KAYNAKLANAN ÖNEMLİ PARA CEZALARININ PARASAL DEĞERİ